

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARINDA
KARŞILAŞILAN ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR
(DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Reşat BAŞEL

**Enstitü Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı : Eğitim Yönetimi ve Denetimi**

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Osman TİTREK

HAZİRAN - 2007

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARINDA
KARŞILAŞILAN ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR
(DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Reşat BAŞEL

Enstitü Ana Bilim Dalı : Eğitim Bilimleri

Enstitü Bilim Dalı : Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Bu tez 25/06/ 2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Recep KAYMAKCAN
Jüri Başkanı

Yrd. Doç. Dr. Osman TİTREK
Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAYRAKCI
Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Reşat BAŞEL

25.06.2007

ÖNSÖZ

Bu araştırma “Özel öğretim kurumlarında etik dışı davranışlar” başlığı altında hazırlanmış, dersane ve özel okullarda karşılaşılan etik dışı davranışların tespiti amaç edinilmiştir. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan anket özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlere uygulanmış alınan cevaplar “kurumun sergilediği etik dışı davranışlar”, “öğretmenlerin, öğretmenlik mesleği ve öğretmenlere yönelik sergilediği etik dışı davranışlar” ve “öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışlar” olmak üzere üç boyutta incelenmiştir.

Araştırmamın her aşamasında rehberliğini esirgemeyen, çalışmalarımı titizlikle inceleyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Osman TİTREK’e, araştırmam için kurumlarında onay veren kurum müdürlerine, anket formlarını dolduran öğretmenlere ve tezimin her aşamasında bana destek ve yardımcı olan eşim Pembe BAŞEL’e en derin saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Reşat BAŞEL

25.06.2007

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	iv
ÖZET	xiii
SUMMARY	xiv
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: AHLAK VE ETİK	5
1.1. Ahlak Kavramı	5
1.2. Etik Kavramı	6
1.2.1. Etik Türleri	6
1.2.2. Etik Teorileri	7
1.2.2.1. Teleolojik, (Erekbilimsel) Teoriler	8
1.2.2.2. Deontolojik (Bağlayıcı Ahlak) Teoriler	10
1.3. Etik ve Ahlak Arasındaki Farklar Nelerdir ?	11
BÖLÜM 2 : MESLEK, ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ VE MESLEK ETİĞİ.	13
2.1. Meslek	13
2.2. Öğretmenlik Mesleği	14
2.3. Meslek Etiği	17
2.3.1. Türkiye’de Meslek Etiği	18
2.3.1.1. Cumhuriyet Öncesi Meslek Etiği	18
2.3.1.2. Cumhuriyet Dönemindeki Meslek Etiği	20
2.4. Eğitim Öğretimde Etik	20
BÖLÜM 3: ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI	25
3.1. Özel Öğretim Kurumlarında Etik Davranışlar	27
3.2. Etik Dışı Davranışlar	30
3.2.1. Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Kaynaklı Davranışlar	30
3.2.2. Psikolojik Kaynaklı Davranışlar	32
3.3. Özel Öğretim Kurumlarında Etik Dışı Davranışlar	33

BÖLÜM 4: KONUyla İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	37
BÖLÜM 5: YÖNTEM	39
5.1. Araştırmanın Modeli	39
5.2. Araştırmanın Evreni	39
5.3. Araştırma Örnekleme	40
5.4. Verileri Toplama Aracı.....	41
5.5. Verilerin Toplanması	42
5.3. Verilerin Analizi	42
BÖLÜM 6: BULGULAR VE YORUM	43
6.1. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	43
6.1.1. Kurum Tipine Göre Öğretmen Dağılımı	43
6.1.2. Öğretmenlerin Cinsiyetinin Çalışılan Kurum Türüne Göre Dağılımı ...	44
6.1.3. Öğretmenlerin, Medeni Durumunun Çalışılan Kurum Türüne Göre Dağılımı.....	44
6.1.4. Öğretmenlerin, Yaşlarının Çalışılan Kurum Türüne Göre Dağılımı ...	45
6.1.5. Öğretmenlerin, Mezun Olunan Okula Göre Öğretmen Dağılımı... ..	45
6.1.6. Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdemlerine Göre Öğretmen Dağılımı.....	46
6.1.7. Öğretmenlerin, Çalıştıkları Kurumdaki Kıdemlerine Göre Öğretmen Dağılımı.....	46
6.1.8. Öğretmenlerin, Branşlara Göre Dağılımı.....	47
6.1.9. Çalışılan Kurumdaki Öğrenci Sayısına Göre Öğretmen Dağılımı	48
6.1.10. Kurum Yöneticisine Olan İdeolojik Yakınlığa Göre Öğretmen Dağılımı	48
6.2. Özel Öğretim Kurumlarında Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlara İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular	49
6.2.1. Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Öğretmenlerin Vermiş Olduğu Cevaplar.....	49
6.2.2. Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğine ve Diğer Öğretmenlere Yönelik Sergilemiş Oldukları Etik Dışı Davranışlar	60

6.2.3. Öğretmenlerin, Öğrenciye Yönelik Sergilemiş Oldukları Etik Dışı Davranışlar	73
6.3. Öğretmenlerin, Özel Öğretim Kurumlarında Karşılaştıkları Etik Dışı Davranışlarla İlgili Olarak, Değişkenlere Göre Görüşleri Arasındaki Farklılıklar	81
6.3.1. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Çalışılan Kurum Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar.	81
6.3.2. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Cinsiyete Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar	83
6.3.3. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Çalışılan Kurumdaki Kıdem Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar	84
6.3.4. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Medeni Durum Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar	85
6.3.5. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Yaş Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar	87
6.3.6. Öğretmenin Mezun Olduğu Okulun Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular.....	90
6.3.7. Öğretmenin Mesleki Kıdeminin Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular	92
6.3.8. Öğretmenin Branşının Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular	95
6.3.9. Kurumun Öğrenci Sayısının Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular	98
6.3.10. İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğinin Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular	100
SONUÇ VE ÖNERİLER	104
KAYNAKÇA	107
EKLER	112
ÖZGEÇMİŞ	118

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 :	Araştırma Evrenindeki Kurum Ve Öğretmen Sayılarının Dağılımı ...	39
Tablo 2 :	Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Özel Öğretim Kurumları	40
Tablo 3 :	Kurum Türüne Göre Öğretmen Sayısı Frekans Bulguları.....	44
Tablo 4 :	Öğretmenleri Cinsiyete Göre Frekans Bulguları.....	44
Tablo 5 :	Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Frekans Bulguları.....	44
Tablo 6 :	Özel Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin Yaşa Göre Frekans Bulguları	45
Tablo 7 :	Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okula Göre Frekans Bulguları.....	45
Tablo 8 :	Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Frekans Bulguları	46
Tablo 9 :	Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurumdaki Kıdemlerine Göre Frekans Bulguları	47
Tablo 10 :	Branşa Göre Öğretmen Frekans Bulguları.....	47
Tablo11 :	Öğrenci Sayısına Göre Öğretmenleri Frekans Bulguları	48
Tablo 12 :	Kurum Yöneticisine Olan İdeolojik Benzerliğe Göre Öğretmen Frekans Bulguları	48
Tablo 13 :	“Ast Ve Üstler Karşılaşılan Sorunların Çözümünü Karşılıklı Olarak Tartışırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları.....	49
Tablo 14 :	“Kurumda Siyaset Yapılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları ..	50
Tablo 15 :	“Kurumda Yöneticiler, Hakkını Arayanları Destekler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	50
Tablo 16 :	“Farklı Kültür Ve Düşüncelere Hoşgörü Yoktur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	51
Tablo 17 :	“Kurumda, Yöneticiler Olumlu Davranışları Destekler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	51
Tablo 18 :	“Kurumda, Yöneticiler Verdikleri Sözleri Tutarlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	52
Tablo 19 :	“Kurumda Cinsiyet Ayrımcılığı Yapılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	52
Tablo 20 :	“Yöneticiler İş Yerinde Çatışmaya Yol Açacak Davranışlar Sergilerler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	53

Tablo 21 :	“Kurumda İşe Alma Ölçütleri Taraflıdır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	53
Tablo 22 :	“Kurumda Tüm Üyelere Saygı Gösterilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	54
Tablo 23 :	“Kurumda, Yöneticiler Haksızlıkları Ortaya Koyanları Destekler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	54
Tablo 24 :	“Yöneticiler Kararlarında Tutarlı Davranırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	55
Tablo 25 :	“Kurumda Yönetmeliklere Uygun Davranılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	55
Tablo 26 :	“Kurumda Argo Konuşmalar Garip Karşılanmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	56
Tablo 27 :	“Yaşam Felsefesi Farklı Olan Bir Öğretmen Kurumda Çalışabilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	56
Tablo 28 :	“Kurumda Çalışanları İstenilmeyen Davranışlara İten Bir Ortam Vardır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	57
Tablo 29 :	“Aynı İş Yaptığım Çalışanlar İle Farklı Ücret Alırım” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	57
Tablo 30 :	“Kurumda Adaletsiz Bir Terfi Sistemi Uygulanır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	58
Tablo 31 :	“Kurumda Veli Olanaklarının Kişisel Amaç İçin Kullanımı Önlenir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	58
Tablo 32 :	“Derslerde Dersin İçeriği İle İlgili Olmayan Konular Anlatılmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	59
Tablo 33 :	“Derslerde Zamanın Kullanımı Planlıdır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	59
Tablo 34 :	“Kurumda Akraba Ya Da Arkadaş Çocuklarına Ayrıcalık Gösterilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	60
Tablo 35 :	“Çalışanlar Haklarını Yasal Olmayan Yollarla Ararlar ” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	61
Tablo 36 :	“Laf Taşıma Faaliyetlerinde Bulunanları Yönetim Destekler ”Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	61

Tablo 37 :	“Ders Yüğü Dağılımı Adıldır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	62
Tablo 38 :	“Çalışanlar Rakip Kurumları Küçük Düşürücü Konuşmalardan Uzak Durur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	62
Tablo 39 :	“Kurumda Çalışanlar Arası Çatışma Olmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	63
Tablo 40 :	“Öğretmenler, Birbirleri İle İşbirliği İçerisindedirler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	63
Tablo 41 :	“Öğretmenler, Mesleğe Yeni Başlayan Meslektaşlarının Bilgi Ve Becerilerini Geliştirmelerine Yardımcı Olurlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	64
Tablo 42 :	“Öğretmenler Deneyimlerini Diğer İnsanlarla Paylaşırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	64
Tablo 43 :	“Öğretmenler, Meslektaşları Hakkında Sınıfta Olumsuz Konuşmalar Yapmaktan Kaçınırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	65
Tablo 44 :	“Öğretmenler, Meslektaşlarına Gizli Bilgileri Aktarırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	65
Tablo 45 :	“Öğretmen Sadece Ders Anlatmaktan Sorumludur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	66
Tablo 46 :	“Sınav Kâğıtları Nesnel Olarak Değerlendirilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	66
Tablo 47 :	“Öğretmenler İşinde Özenli Davranırlar” Cümlesinin Crosstab AnaliziBulguları	67
Tablo 48 :	“Öğretmenler, Öğrencinin Çıkarlarını Kendi Çıkarlarından Üstün Tutarlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	67
Tablo 49 :	“Öğretmenler, Mesleklerine Gereken Özeni Gösterirler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	68
Tablo 50 :	“Öğretmenler Derslerini Zamanında Sona Erdirirler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	68
Tablo 51 :	“Öğretmenler Verdikleri Sözlerde Dururlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	69

Tablo 52 :	“Öğretmenler Derse Geç Gireler” Cümlesinin Crosstab Analizi	
	Bulguları	69
Tablo 53 :	“Öğretmenler Dersten Erken Çıkarlar” Cümlesine Crosstab Analizi	
	Bulguları	70
Tablo 54 :	“Öğretmenler Derste Özel İşlerini Yapmaktan Kaçınırlar”	
	Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	70
Tablo 55 :	“Öğretmenler Kitap Vb. Materyaller Satmaktan Kaçınırlar”	
	Cümlesine Ait Crosstab Analizi Bulguları	71
Tablo 56 :	“Öğretmenler Belli Irk Ve/Veya Dinlere Karşı Taraflıdır”	
	Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	71
Tablo 57 :	“Öğretmenler Kuruma Öğretim İçin Yeterince Hazırlık Yaparak	
	Gelirler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	72
Tablo 58 :	“Öğretmenler Öğrencilerine Kurum Dışında Para İle Ders	
	Vermekten Kaçınırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	72
Tablo 59 :	“Ders Programları Yapılırken Öğrenciye Yarar Dikkate Alınmaz”	
	Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	73
Tablo 60 :	“Öğretmenler, Siyasal Görüş Uyuşması Olan Öğrencilere Ayrıcalık	
	Tanırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	73
Tablo 61 :	“Öğrenciye Saygısız Davranılır” Cümlesinin Crosstab Analizi	
	Bulguları	74
Tablo 62 :	“Öğrencilerle Senli Benli İlişkilerden Uzak Durulur” Cümlesinin	
	Crosstab Analizi Bulguları	74
Tablo 63 :	“Bazı Öğrencilere Akrabalık, Vb Nedenlerden Dolayı Ayrıcalık	
	Tanır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	75
Tablo 64 :	“Öğretmenler, Öğrencilere Kendi Özel İşlerini Yaptırırlar”	
	Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	75
Tablo 65 :	“Başarısız Öğrencilere İlgi Gösterilir” Cümlesinin Crosstab Analizi	
	Bulguları	76
Tablo 66 :	“Öğretmenler, Öğrencileri Küçük Düşürmekten Kaçınırlar”	
	Cümlesine Ait Crosstab Analizi Bulguları	76
Tablo 67 :	“Öğrencinin, Ders Saatlerine Uymasına Özen Gösterilir”	
	Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	77

Tablo 68 :	“Öğrenci İle İlgili Özel Bilgiler Alenen Konuşulur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	77
Tablo 69 :	“Öğrenciler Arasında Ekonomik Düzeylerine Göre Ayrım Yapılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	78
Tablo 70 :	“Öğrencilerden Hediye Kabul Edilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	78
Tablo 71 :	“Öğrencilere Fiziksel Ceza Verilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	79
Tablo 72 :	“Kopya Çekme Girişimlerine Gerekli Tepki Verilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	79
Tablo 73 :	“Öğrencilerin Soru Sormaları Desteklenir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	80
Tablo 74 :	“Öğrenciye Baskı Ve Zorlama Yapılmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	80
Tablo 75 :	“Öğrenciler Arasında İdeolojik Görüşlerine Göre Ayrımcılık Yapılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları	81
Tablo 76 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranış Puanlarının Kurum Türüne Göre t-Testi Sonuçları	82
Tablo 77 :	Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergiledikleri Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurum Türüne Göre t-Testi Sonuçları	82
Tablo 78 :	Öğrencilere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurum Türüne Göre t-Testi Analizine ilişkin Bulguları	82
Tablo 79 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranış Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları	83
Tablo 80 :	Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranış Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları	83
Tablo 81 :	Öğrencilere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranış Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları	83
Tablo 82 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurumdaki Kıdemine Göre t-Testi Sonuçları	84

Tablo 83 :	Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergiledikleri Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurumdaki Kademine Göre t-Testi Sonuçları	84
Tablo 84 :	Öğrencilere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurumdaki Kademine Göre t-Testi Sonuçları	85
Tablo 85 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Duruma Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	85
Tablo 86 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlar Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları	86
Tablo 87 :	Öğretmenlere ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Durumuna Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları.....	86
Tablo 88 :	Öğretmenlik Mesleğine ve Diğer öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları	86
Tablo 89 :	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Duruma Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	87
Tablo 90 :	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları	87
Tablo 91 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Yaşına Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	88
Tablo 92 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Yaşına Göre Varyans Analizi Sonuçları	88
Tablo 93 :	Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Yaşa Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	88

Tablo 94 :	Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Yaşa Göre Varyans Analizi Sonuçları	89
Tablo 95 :	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Yaşa Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	89
Tablo 96 :	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Yaşa Göre Varyans Analizi Sonuçları	90
Tablo 97 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları	90
Tablo 98 :	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Varyans Analizi Sonuçları	91
Tablo 99 :	Öğretmen ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları	91
Tablo 100:	Öğretmenlere ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmen Mezun Olduğu Okula Göre Varyans Analizi Sonuçları	91
Tablo 101:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	92
Tablo 102:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Varyans Analizi Sonuçları	92
Tablo 103:	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	93
Tablo 104:	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Varyans Analizi Sonuçları	93

Tablo 105:	Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	93
Tablo 106:	Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Mesleki Kıdemine Göre Varyans Analizi Sonuçları	94
Tablo 107:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	94
Tablo 108:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Varyans Analizi Sonuçları	95
Tablo 109:	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Branşa Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları ..	95
Tablo 110:	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların, Öğretmenin Branşına Göre Varyans Analizi Sonuçları ...	96
Tablo 111:	Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Branşa Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	96
Tablo 112:	Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Branşa Göre Varyans Analizi Sonuçları	97
Tablo 113:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Branşa Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları ...	97
Tablo 114:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Branşına Göre Varyans Analizi Sonuçları ...	97
Tablo 115:	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Çalışılan Kurumun Öğrenci sayısına Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	98
Tablo 116:	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların, Kurumun Öğrenci Sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları	98

Tablo 117:	Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Kurumun Öğrenci sayısına Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	99
Tablo 118:	Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Kurumun Öğrenci Sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları	99
Tablo 119:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Kurumun Öğrenci sayısına Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	100
Tablo 120:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Kurumun Öğrenci sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları	100
Tablo 121:	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları.....	101
Tablo 122:	Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Varyans Analizi Sonuçları	101
Tablo 123:	Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları.....	101
Tablo 124:	Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Varyans Analizi Sonuçları	102
Tablo 125:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları	102
Tablo 126:	Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci Ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Varyans Analizi Sonuçları.....	103

Tezin Başlığı : “Özel Öğretim Kurumlarında Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlar”
(Denizli İli Örneği)

Tezin Yazarı : Reşat BAŞEL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Osman TİTREK

Kabul Tarihi : 25/06/2007

Sayfa Sayısı :xiv (ön kısım) + 111 (tez) + 7 (ekler)

Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri

Bilim Dalı : Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Bu araştırmada özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışlar, “kurumun sergilediği etik dışı davranışlar”, “öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik etik dışı davranışlar” ve “öğrenciye yönelik etik dışı davranışlar” olarak üç boyutta incelenmiştir. Ayrıca; kişisel bilgi formunda yer alan değişkenlerin etik dışı davranışlar üzerinde anlamlı bir farklılığa neden olup olmadığı araştırılmıştır.

Bu araştırma betimsel yöntemle yapılmış bir alan taraması niteliğindedir. Araştırma evrenini 2006-2007 öğretim yılında Denizli ilindeki Özel öğretim kurumlarında çalışan 1059 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem alınmış ve bunun sonucunda 292 öğretmenden anket alınarak analiz edilmiştir.

Özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlere araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınarak oluşturulan etik dışı davranışları tespite yönelik kullanılan anket uygulanmıştır.

Öğretmenlerin verdiği cevaplar doğrultusunda SPSS 11 programı kullanılarak problem cümlesi içerisinde belirtilen değişkenlerin frekans ve yüzde değerleri bulunmuştur. Ayrıca Kişisel Bilgi Formunda yer alan değişkenlerin etik dışı davranış grupları üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açıp açmadığı t-testi, varyans analizi ve Tukey b testi analizi ile ölçülmeye çalışılmıştır. Tüm istatistiksel analizler 0.05 anlamlılık derecesi göz önünde bulundurularak yapılmıştır.

Araştırmada dersane ve okullardan oluşan özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin çalıştıkları kurumun yöneticilerinin sergilemiş oldukları etik dışı davranışlar boyutunda; öğretmenlerin yaşına göre farklılık görülürken diğer değişkenlere göre anlamlı farklılıklar görülmemiştir.

Dersane ve özel okullardan oluşan, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları, öğretmenlik mesleğine ve çalışılan kurumdaki öğretmenlere yönelik etik dışı davranışlar boyutunda; Öğretmenin cinsiyetine göre farklılık görülmemiştir. Fakat öğretmenin yaşı, medeni durumu, mezun olduğu okul, mesleki kıdemi, şu an çalıştığı kurumdaki kıdemi, çalıştığı kurumun öğrenci sayısı ve kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğe göre farklılık gösterdiği görülmüştür.

Dersane ve okullardan oluşan özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin öğrenciye karşı sergilemiş oldukları etik dışı davranışların cinsiyet, medeni durum, yaş, mezun olunan okul, mesleki kıdem, şu an çalıştığı kurumdaki kıdemi ve kurumun öğrenci sayısı ve kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğe göre anlamlı bir farklılık göstermediği gözlenmiştir.

Araştırmada elde edilen bulguların Türkiye’deki etik dışı davranışların en aza indirilmesinde öğretmenlere ışık tutacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etik, Meslek Etiği, Etik Dışı, Özel Öğretim Kurumları, Dersane, Özel Okul.

Title of the Thesis : “In Private Education Institutions Unethical Behaviors” (Example of Denizli City)	
Author: Reşat BAŞEL	Supervisor: Asst. Prof. Dr. Osman TİTREK
Date : 25 / 06 /2007	Nu of Pages: xiv(pre. text) + 111 (main body) + 7 (appendices)
Department : Education Science Subfield : Education Management and Supervision	
In this research anethical behaviors where be faced to in private education institutions examined in 3 dimension as “unethical behaviors exhibited by institutions”, “unethical behaviors towards colleagues and profession of teaching” and “unethical behaviors towards students”. Also variables that are take part in personal knowledge form researched if they caused a meaningful difference to the anethical behaviors. This research is a field research with descriptive method. Universe of this research is formed by 1059 teacher who worked at 2006-2007 educational year in private education institutions in Denizli. Research sampling was taken from the university 292 feedbacks took and analyzed. Survey that developed by researcher and took expert academicians opinions, were applied to the teachers who worked in private education to fix the anethical behaviors. To the direction of the teachers’ answers, frequency and percentage of variables in problem sentence found, using SPSS 11 program. Also variance analyze, t-Test and Tukey b test made for variables that are take part in personal knowledge form if they caused a meaningful difference to the anethical behaviors. All static analyze were made with significant grade of $p < 0,05$. In research while it does observed a significant difference about according to ages, it doesn’t observed a meaningful differences about other variables in dimension of anethical behaviors exhibited by institutions (that teachers who worked in private education institutions composed from courses and private schools faced to) directors. Also while it doesn’t found a significant difference about sex, it does observed a meaningful differences about ages, marital status, faculty of graduation, profession priority, priority in working institutions, number of students and ideology resemblance with the administrator of institutions in dimension of anethical behaviors towards colleagues and profession of teaching that teachers who worked in private education institutions composed from courses and private schools faced to. And also it doesn’t found a significant difference about sex, marital status, ages, faculty of graduation, profession priority, experience, number of students and ideology resemblance with the administrator of institutions in dimension of unethical behaviors towards students of teachers’ who worked in private education institutions composed from courses and private schools. It supposed that this research’s discoveries will help the teachers to minimize the anethical behaviors in Türkiye.	
Keywords: Ethic, Profession Ethic, Unethical Behaviors, Private Education Institutions, Courses, Private Schools	

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada, teknolojinin gelişmesi, Avrupa Birliği vb. ekonomik toplulukların kurulması gibi faktörlerin şirketler arası rekabeti artırdığı, üretilen ürünlerdeki ve yapılan hizmetteki kaliteye verilen değeri büyüttüğü söylenebilir.

İşletmeler kaliteyi artırmak, daha güvenilir ürün oluşturmak ve benzeri amaçlar için çalışanlarını profesyonellerden seçme yoluna gitmişlerdir. İş görenler profesyonelleştikçe, sosyal statülerini yükseltmek ve mesleklerine saygınlık kazandırmak gibi sebeplerden dolayı, meslekleri ile ilgili toplum tarafından kabul edilen ilke ve kurallar oluşturmaya ve bunları korumaya çalışmışlardır. Oluşturulan bu ilke ve kurallar da, mesleklerinin daha üst seviyeye ulaşması, yapılan hizmette standartlaşma sağlayarak meslek çalışanları arasındaki rekabeti belli değerler çerçevesinde devam etmesi ve meslek elemanlarına rehberlik etme gibi amaçlar üzerine odaklanma gözlenmektedir.

Meslek üyelerinin, kendi sektörleri ile ilgili mesleki değerler oluşturma ve bu değerleri evrenselleştirme çalışmışlarında; hekimler insan sağlığını koruma, emniyet teşkilatı halkın güven ve huzurunu sağlama, hukukçular adaletin yerine getirilmesi, eğitimciler ise öğrencilerin gelişimini merkez alan temel değerleri dikkate almışlardır. Mesleklerinin temel değerlerini iyi kavrayan elemanlar, mesleklerini icra ederken bu değerlerin dışına çıkmazlar, çıkanlar ise meslektaşları tarafından yaptırımlarla cezalandırılırlar (Aydın, 2003:4-5). Bu tutumun, profesyonel olarak yürütülen tüm mesleklerde karşılaşılan bir durum olduğu söylenebilir.

Eğitim-öğretim işleri de profesyoneller tarafından yürütülen, yürütülmesi gereken bir meslek koludur. Eğitim sektöründe başlıca çalışanlar öğretmenler, yöneticiler ve müfettişlerdir. Bunlar da mesleklerine saygınlık kazandırmak için öğrencilerin gelişimini merkez alan ilkeler oluşturmaya, bu ilkelere uymaya çalışmaktadırlar. Örneğin: Öğretmenlik mesleğine yeni girenler, öğretmenliklerinin ilk yılında Öğretmenler Günü Kutlama Yönetmeliği'nin 21. maddesine göre öğretmenlik yemini yaparlar. Müfettişler de mesleklerini yürütürken 21417 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği'ndeki esaslara göre mesleki çalışma yaparlar.

Türkiye’de eğitim ve öğretim faaliyetleri Anayasa’nın 42. maddesinde belirtildiği üzere Atatürk İlkeleri ve İnkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Türk Milli Eğitim Sistemi, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda belirtildiği gibi örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki ana bölümden oluşur. Örgün eğitim; okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar. Bu kurumlar devlet tarafından açılır ve denetim ile gözetim işleri devlet tarafından yapılır.

Ayrıca bunlara ek olarak, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nda belirtildiği üzere; Türk Milli Eğitimi’nin amaçları doğrultusunda eğitimin kalitesini yükseltmek, eğitimin gelişmesine fırsat ve imkan verecek yatırımlar ve hizmetler yapmak üzere gelir sağlamak amacı ile çeşitli kurslar, dershaneler, öğrenci etüd eğitim merkezleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri, özel ilköğretim okulları ve özel ortaöğretim okulları gibi özel öğretim kurumları açılabilir. Bunların denetim ve gözetimleri ise ilgili yönetmeliklere göre devletçe yapılır.

İnsan ihtiyaçlarının sınırsız olduğu bir dünyada, bireylerin elindekilerle yetinmesini beklemek doğru değildir. Bu sınırsız ihtiyaçlarını karşılamak isteyen bireyler, bazen iş ortamında yalan söyleme, ayrımcılık, adam kayırma, rüşvet, zimmet, dalkavukluk ve cinsel taciz gibi etik dışı davranışlarda bulunurlar. Bu etik dışı davranışlar iş verimliliğinin azalmasına ve çalışma ortamının bozulmasına sebep olmaktadır. Eğitim ve öğretim hizmetleri yapan kurumların tamamında olduğu gibi özel öğretim kurumlarının çalışma ortamının bozulması da öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Bu durumda öğrencilerden beklenen verimi azaltabilir.

Bu bilgilere dayalı olarak bu araştırmanın problemi aşağıdaki gibi ifade edilebilir.

Problem Cümlesi

“Özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışlar ve bu davranışların gerçekleşme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir ?” (Denizli İli Örneği).

Alt Problemler

- 1- Özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışların düzeyi nedir?
- 2- Özel öğretim kurumlarında “kuruma”, “öğretmen ve öğretmenlik mesleğine” ve “öğrencilere” yönelik sergilenen etik dışı davranışlar,
 - a - Cinsiyet,
 - b - Medeni durum,
 - c - Yaş,
 - d - Mezun olunan okul,
 - e - Öğretmenlikteki kıdem,
 - f - Çalıştığı kurumdaki kıdem,
 - g - Branş,
 - h - Çalışılan kurumdaki öğrenci sayısı,
 - i - Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerlik

değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Önemi

Dünyada özellikle 1950’li yıllardan sonra meslek etikleri ile ilgili, etik kodları bulmaya yönelik veya etik kodlarına uyumu gösteren birçok araştırma yapılmıştır. Türkiye’de ise 1990’lı yıllardan sonra meslek etiği ile ilgili araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Tıp, hukuk, medya, emniyet, mühendislik gibi birçok meslek kolunda etikle, meslek etiği ile ilgili araştırmalar yapılmış, o mesleklere ait etik kodlar yayınlanmıştır. Bu dönemde eğitim alanında yapılan araştırmalar sınırlı sayıdadırlar. Yapılan bu araştırmaların, devlet okullarında görev yapan müdür, öğretmen ve müfettiş gibi 657 sayılı kanuna tabi olan devlet görevlilerine yönelik olduğu dikkat çekmektedir.

Alan yazın incelendiğinde, özel öğretim kurumlarında, etik, meslek etiği gibi konuları inceleyen bir araştırmanın yapılmadığı gözlenmiştir. Bu araştırma, eğitim sistemimizde ayrı bir öneme sahip olan özel öğretim kurumlarını kapsamı açısından dikkate alınmaya değerdir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlere göre, özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışları belirlemektir. Ayrıca etik dışı davranışların algılanmasında öğretmenin yaşı, cinsiyeti değişkenlerin verilen cevaplarda oluşturduğu farklılıkları belirlemektir. farklılık dersane ve özel okullara göre dağılımlarını tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- 1- Bu araştırmanın evreni, 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Denizli ili, Merkez ilçesinde faaliyet gösteren özel öğretim kurumları ile sınırlıdır.
- 2- Araştırmada ele alınan probleme dayalı verilerin toplanması, araştırmada kullanılan ölçme aracı ile sınırlıdır.

Araştırmanın Varsayımları

- 1- Araştırmaya katılan öğretmenlerin, veri toplama aracının uygulanması aşamasında sorulan sorulara samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.
- 2- Araştırmada seçilen örneklem grubu evreni temsil etmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma betimsel yöntemle yapılmış bir alan taraması niteliğindedir. Araştırmacı tarafından oluşturulan veri toplama aracı Denizli ili merkez ilçede bulunan dersane ve özel okullardan oluşan örneklem üzerine uygulanmış ve veriler anketteki değişkenlere göre yorumlanmıştır. Ayrıca araştırmanın yöntemi bölüm altında ayrıntılı şekilde verilmiştir.

BÖLÜM 1 : AHLAK VE ETİK

“Ahlak” ve “Etik” sözcükleri Türkçe’de birbirinin yerine kullanılan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Alan yazın tarandığında ise bunların farklı kavramlar olduğu görülmektedir.

1.1. Ahlak Kavramı

Ahlak kelimesi etimolojik açıdan incelendiğinde kökeninin Arapça "hulk" ve Latince "mos" kelimelerine dayandığı görülmektedir. Arapça "hulk", "huy" anlamına gelmektedir. Yine İngilizce’de ahlak kavramını ifade etmek üzere kullanılan “morality” kelimesi Latince “mos” kelimesinden türetilmiştir (Aktan, 2001:93). Ahlakın alanyazındaki tanımlarına baktığımızda aşağıdaki gibi tanımlarla karşılaşılır.

Ahlak, toplumların gereksinimleri ve çıkarları doğrultusunda, alışkanlıklar, gelenekler, töreler ve kamuoyunun gücünden destek alan, kendiliğinden biçimlenmiş, genel kabul görmüş yasaklama ve değerlendirmelerdir (Frolov, 1997:7).

Ahlak, bir insan topluluğunda karşılıklı ilişkilerde gelişen saygı ve birbirini benimseme süreçlerinden oluşan ve kendilerine norm olarak geçerlilik tanınan geneli bağlayan eylem modellerini içerir. Yani, bir topluluğun değer ve anlam anlayışlarını yansıtan yaşam biçimlerini gösterir. Ahlak kavramı daha çok alışkanlık, töre, görenek anlamlarına gelir (Pieper, 1999:31).

Ahlak, belli bir dönemde, belli insan topluluklarınca benimsenmiş olan, bireylerin birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen törel davranış kurallarının, ilkelerinin toplamı, çeşitli toplumlarda ve çağlarda kapsamı ve içeriği değişen ahlaksal değerler alanı ya da bir insan öbeğince benimsenen eylem kurallarının toplamıdır (Elektrik Mühendisleri Odası, 2004:14).

Tanımlarda da görüldüğü gibi ahlak ya da ahlak kuralların da neyin doğru, neyin yanlış, neyin iyi ya da neyin kötü olduğunun kişiden kişiye, gruptan gruba ve nihayet toplumdan topluma değişebildiği anlaşılmaktadır. O halde Ahlak kuralları, belirli bir kişi, grup ya da toplum için geçerli olan değer yargılarıdır, kişiden kişiye ya da gruptan gruba yer ve zamana göre değişebilirler.

1.2. Etik Kavramı

İngilizce “Ethics”, Fransızca “Éthique”, Latince “Ethica”, Yunanca “Ethike” kelimeleri ile ifade edilen Etik, eski Yunanca da kişinin ahlaksal huy ya da karakterine karşılık gelen “ethos” sözcüğünden türemiştir (Cevizci, 2002a:500). Etiğin literatürdeki tanımlarına baktığımızda ise aşağıdaki gibi tanımlarla karşılaşırız:

İnsanlar arası ilişki türlerinde değer sorunlarını aydınlatmaya ve onlara ilişkin doğrulanabilir-yanlışlanabilir bilgi ortaya koymaya çalışan felsefe dalı (Kuçuradi, 2002:44). Ahlaksal olanın özünü ve temellerini araştıran bilim, insanın kişisel ve toplumsal yaşamdaki ahlaksal davranışları ile ilgili sorunları ele alıp inceleyen felsefi disiplin (Akarsu,1998). Töresel bir davranış yasası geliştiren, neyin uğrunda savaşılmaya çabalamaya değer olup, hangi davranışın iyi olduğu, neyin yaşama anlam kazandırdığı gibi soruları kendine konu edinen inceleme dalı (Ozankaya:1984). “İstenebilecek bir hayatın araştırılması ve anlaşılmasıdır” (Titrek ve diğ., 2004:2) şeklinde tanımları vardır.

Etik iyi olanı değil, bir şeyin iyi olduğu hükmüne nasıl varıldığını ve tek tek eylemlere ilişkin ahlaki yargıları değil, eylemlere ilişkin ahlaki yargıların nasıl oluştuklarını araştırır. Etik ahlak üretmez, ahlak üzerine konuşur (Pieper, 1999:28-29). Ahlakın olgusal ve tarihsel olarak yaşanan bir şey olmasına karşılık; etik, bu olguya yönelen felsefe disiplininin adıdır. Bu nedenle, günlük dilde alışkanlıkla bir ahlaksal problemden söz edildiğinde, bunu aslında, etiğe ait bir problem, bir 'etik problemi' olarak anlamak gerekir (Takış 1999:7). Etik, içinde göreceliği barındırmaz. Etik, coğrafi mekan, renk, dil, din, ırk gibi değişkenlerin etkisi altına girmez.

Bu tanımlar ışığında etik; “Bireyin eylemlerinde veya eylemi ile ilgili kararları alırken, sergilemiş olduğu düşünce ve hareket tarzının dayanağı” olarak tanımlanabilir.

1.2.1. Etik Türleri

Günümüz çağdaş felsefecileri, etiği çalıştıkları felsefe dalına bağlı olarak betimleyici, normatif ve uygulamalı etik olarak üç ayrı başlık altında incelemektedirler (Cevizci, 2002a:504-505).

Betimleyici etik, belli bir topluluğun ya da gurubun etik ilkelerini ya da kıstaslarını inceler. Betimleyici etikte ele alınan eylem ve davranışlara ilişkin hiçbir yargı verilmez, bunların açık bir şekilde anlaşılmasını sağlamaya yönelik çalışmalar barındırılır.

Normatif etik, doğru eylemleri yanlış eylemlerden ayırmak amacıyla kurallar koyan ya da ilkeler koyan düzgü koyucu bir kuramdır. Normatif etikte doğru ile yanlış davranışları kesin bir biçimde birbirinden ayıracak ölçütler oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Üçüncü tür etik kuramı ise, genel etik kuramlarının tek tek pratik durumlara yönelik olarak yargı verilmesi amacı ile kullanılmaya çalışıldığı uygulamalı etiktir. Uygulamalı etik kuramında belli bir alanda ortaya çıkan etik sorunların tartışılması için kriterler yaratma ve bu kriterlerin insan davranışlarında uygulanması ile ilgilenir (Aydın,2003:18).

Betimleyici etik, normatif etik ve uygulamalı etik olay ve eylemlere yaklaşımda birbirinden kesin çizgilerle ayrılamazlar. Bundan dolayı bu üç alan birbiri içine geçmiş durumdadır.

1.2.2. Etik Teorileri

İnsanların etik yargılarının ya da etik değerlerinin altında yatan nedenleri açıklamak için çeşitli teoriler ortaya çıkmıştır. Bu teoriler iyinin veya doğrunun ne olduğu, ne olması gerektiği kararına nasıl varıldığını açıklamaya çalışmaktadırlar. Bu teorileri teleolojik etik ve deontolojik etik olmak üzere iki genel başlık altında toplanabilir.

Teleolojik etik ve deontolojik etiği örnekle açıklamak gerekirse; “Yalan söylemek kötüdür” önermesi ele alınabilir. Yalan söylemek niçin kötüdür? Yanıtlardan biri “yalan söylemek arzu edilmeyen sonuçlara sebep olur, insanların birbirine güvenini tahrip eder” şeklinde olabilir ya da “çünkü ahlaksal bakımdan yanlıştır; ahlak yasasına aykırıdır” şeklinde de olabilir. Birinci tür yanıt “sonuç” ya da “iyi yaşam” teorileri (teleolojik teoriler), ikincisine de “doğru”, “ödev” ya da “ahlak yasası” teorileri (deontolojik teoriler) denilmektedir. Verilen örnekte iki yaklaşımda aynı “yalan söylemek kötüdür” sonucuna varırlar fakat gerekçeleri farklıdır (Honer ve diğ., 2003:304).

Yalan söyleme sorununa daha yakından bakmak, teleolojik ve deontolojik kuramlar arasındaki temel farkı ortaya çıkarır. Teleolojik (sonuççu) teoriler “yalan söylemek

genellikle arzu edilmeyen sonuçlara götürür fakat belli koşullar altında haklı çıkarabilir” yani zor durumda kaldığında yalan söyleyebilirsin “önemli olan sonuçtur” önermesini desteklemektedir. Deontolojik teoriler ise hangi koşulda olursa olsun doğruyu söylemelisin, “yalan söylemek her zaman yanlıştır” önermesini desteklemektedir (Honer ve diğ., 2003:304).

1.2.2.1. Teleolojik (Erekbilimsel) Teoriler

Teleoloji, amaç, erek, hedef anlamına gelen Yunanca “telos” sözcüğünden türemiştir (Cevizci, 2002b:15).

Teleolojik teoriler sonuç ya da iyi yaşam teorileri olarak da bilinir. Eylemin niyetinden ya da niteliğinden çok sonuçları üzerine odaklanır. Bu bir eylemin iyiliğini veya kötülüğünü, doğruluğu veya yanlışlığını sonuçları ile saptamak anlamına gelir. Kişi ahlaki bir problemle karşılaştığında, hareketlerinin yararlarını ve zararlarını değerlendirerek, davranışın sonuçları üzerinde odaklanır (Desensi ve Rosenberg,1996:54; Akt:Özbek,2003:20).

Bir kişi iyi niyetle veya ahlaki ilkelere uyabilmek amacıyla yaptığı eylemin sonucunun kişiye veya eylemden etkilenenlere zarar veren kötü ve olumsuz bir sonuç olması durumunda, yapılan eylemin etik bakımdan kesinlikle yanlış olacağını savunur (Cevizci, 2002b:15). Birçok ahlaki karar teleolojik yöntemler kullanılarak verilir.

Teleolojik (gayeci) kuramlar, egoizm teorileri, erdem etiği ve faydacılık teorileri olmak üzere üç başlık altında toplanabilir.

1.2.2.1.1. Egoizm (Bencillik) Teorileri

Egoizm, ben-izmdir (Ego, yunanca “ben” sözcüğünün karşılığıdır). İnsanın bütün çevresini kendi yararına uydurma isteği olarak kabul edilir. Bencillik, insanın korunma içgüdüsünden doğar (Hançerlioğlu, 1982:27). Bencillikte, iyi olan bireyin çıkarlarıdır. Egoistler bir davranışın doğruluğuna karar verirken kendileri için en iyi ve en uzun vadeli kazançlarını dikkate alırlar. Gerçeği söylemek, kopya çekmek ve benzer davranışlar sergilenerek sağlanacak kişisel çıkarlar ve yararlar vardır. Kahramanlık, gönüllülük, hayırseverlik gibi iyi hareketler bile

kişisel çıkar sağlamak amacıyla ortaya konmaktadır. Bu nedenle bencillik, etik davranışların "içinde benim için ne var" savı ile harekete geçtiğini ısrarla savunur (Desensi ve Rosenberg, 1996:54; Akt:Özbek, 2003:21)

Egoizmin, psikolojik egoizm ve etiksel egoizm olmak üzere iki ayrı türü vardır.

Psikolojik egoizm, hazcılık (hedonizm) olarak da adlandırılır, insanların doğası nedeniyle kendi çıkarlarına olacak şekilde hareket ettiklerini, bütün eylemlerin tek amacının, hazzı ulaşmak ve acıdan kurtulmak olduğunu ileri sürer. Burada haz veren davranış iyi, acı veren davranış ise kötüdür (Cevizci, 2002b:97; Özgener, 2004:34).

Etiksel egoizm (Kural koyucu bencillik) ise, herkesin mümkün olduğu kadar kendi çıkarları peşinde koşmasının ahlaksal bir gereklilik olduğunun ileri sürer. İnsanın yalnızca kendi kişisel çıkarını dikkate alan bir varlık olması gerektiğini belirtir (Cevizci, 2002b, 97; Özgener, 2004:34).

1.2.2.1.2. Erdem Etiği

Sokrates tarafından kurulan mutluluk etiği, etik tarihinin ilk etik teorisidir. Erdem etiğinde doğru eylem ve kurallar değil bir insanın ne tür bir kişi olması gerektiği üzerine odaklanma vardır.

Erdem etiği, kişilerin oynaması gereken rollerin gerekli kıldığı davranış beklentileri üzerin de çalışır. Kişi rolüne uygun davranışlar seçebilir ve kişinin bu role uygun davranması beklenir (Aydın, 2003:20). Bu teori, bireyin eylemlerinin temel amacının mutluluk olduğunu ileri sürer. Burada önemli olan bireylerin erdemli kabul edilen davranışları sergilemeleridir. Burada kişinin kendisi veya toplumun fayda veya zarar görmesi önemli değildir. Önemli olan erdemli kabul edilen davranışın gerçekleşmesidir (Arslan, 2005:18).

1.2.2.1.3. Faydacılık (Yararcılık)

Sosyal bir egoizm biçimidir. Burada bir eylem en fazla sayıda birey için en büyük mutluluğu sağlıyor veya en az sayıda birey için en düşük sayıda zarara sebebiyet veriyorsa etiktir. Bireyden çok toplum üzerine odaklanma söz konusudur (Özgener, 2004:38). Neyin iyi ya da değerli olduğunu araştırarak "en yüksek iyi" yi ve "en fazla insan"ı amaç edinir. Yapılan eylemin değerini, eylemin sonucu belirler (Cevizci,

2002b:190-191). Ahlaki eylemin ölçütü yararlıdır. Eylemin iyi ya da kötü olması yararlı olup olmadığına bağlıdır. Örneğin; hekimlik iyidir, çünkü yararlıdır. İnsanlar, yararlı eylemlerden haz (hoşlanma) alarak mutluluğu elde edebilir (Hançerlioğlu, 1982:452).

1.2.2.2. Deontolojik (Bağlayıcı Ahlak) Teorileri

Deontoloji ödev anlamına gelen Yunanca “to deon” kelimesinden türemiştir. Ödevleri konu alan bir disiplini oluşturur (Cevizci, 2002b:15).

Deontolojik teorilere, bağlayıcı ahlak yasaları, ödev yasası veya doğru yasası da denilebilir. Deontolojik teoriler, yapılan eylemin sonucu yerine eylem üzerine odaklanır. Eylemin doğruluğu ya da yanlışlığı üzerinde durur. Eylemin sonucundan çok, eylemin temelindeki niyet, ilke ve gerçekleştirdiği ödevin önemli olduğunu öne sürer (Cevizci, 2002b:16). Deontolojik teoriler “Başkalarının sana karşı nasıl davranmasını istiyorsan, sende o şekilde davran” ilkesini temel alıp “doğru eylem, doğru araç ve olanakları seçmek, doğru ilke ve kuralları izlemekle mümkün olur” der. Bir eylemi doğru kılanın, onun sonuçlarının iyiliği ve kötülüğü yanında eylemin dayandığı ilke ya da kurallarında önemli olmasıdır (Özgener,2004:42).

Deontolojik teoriler kantçı etik, haklar teorisi, adalet teorisi olmak üzere üç ana başlık altında incelenebilir.

1.2.2.2.1. Kantçı Etik

Ödev etiği olarak bilinir. Kant’a göre ahlak yasasının kaynağı insandır. İnsan kendi yasasını kendi koyar ve kendi koyduğu yasaya itaat etmesi de onun özgürlüğüdür. Kant insanı insan yapan özelliğin akıl olduğunu düşünür. Bundan dolayı ahlak değerlerinin kaynağı insan aklı veya akıllı insandır der. Kant ahlakın özünü yapılmış eylemin sonucunda değil, niyette bulur. Kant’ın ünlü sözü “Evrende, mutlak olarak iyi diye adlandırabilen tek bir şey vardır: Oda iyi niyettir”. O halde saf iyi niyete dayanan ve ödev duygusundan doğan eylemler, sonuçları ne olursa olsun etik eylemlerdir (Arslan, 2001:146-148). Burada ödevin temelinde ahlak yasasına saygı vardır. Ödev; yasaya saygıdan dolayı bir eylemi yapma zorunluluğudur. Eylemin ahlaki değeri sadece ödev ya da yükümlülük olarak gerçekleştirilmesiyle ortaya çıkar (Cevizci,

2002b,176). Ahlaki bir davranışın iyi olup olmadığı, yalnızca sonuçlarına bakılarak değerlendirilmemelidir. Önemli olan kişinin amacıdır, iyi bir amaçla hareket edilmiyorsa ulaşılan sonuç sizi haklı çıkarmayabilir (Billington, 1997:170).

1.2.2.2.2. Haklar Teorisi

Burada insanların sırf insan olmaktan dolayı bir takım haklara sahip olduğunu savunur. Buna göre insanlar birbirlerinin haklarına saygı gösterme ve ihlal etmeme biçiminde karşılıklı ödevlere sahiptir. Örneğin fiziksel tacize maruz kalmama ahlaki bir haktır (Nizamieva, 2001:101).

Haklar teorisinde, ilke ve sorumluluktan daha çok haklar üzerine odaklanış vardır. Barış için tek koşulun, başkalarına da kendi için tanıdığı hakları tanımak ve başkalarına karşı kendi özgürlüğünü aynı şekilde sınırlamaktır. Ahlak ve hukuk düzeninin temel amacı barışın sağlanmasıdır (Özgener, 2004:46).

1.2.2.2.3. Adalet (Justice) Teorisi

Adalet etiği, ahlaki normları toplumsal uzlaşmaya dayandırır. Ortak bir irade oluşturma süreci içinde, herkesi bağlayıcı ortak ilkeler ve eylem kuralları sözleşmeyle belirlenir (Pieper, 1999:41). Bu teoride eylem karşısında karar vericinin eşitlik, doğruluk ve tarafsızlık ilkelerine göre davranmasını savunur (Özgener, 2004:46). Burada temel ilke “eşit olanlara eşit, eşit olmayanlara eşit olmadan davranılmasıdır”. Örneğin iki kişi aynı işte aynı özelliklerle birbirinden farklı olmadan çalışıyorlarsa, eşit ücret alacaklardır. Ancak biri diğerinden iki kat fazla çalışıyorsa iki kat fazla ücret almalıdır (Arslan, 2005:20).

1.3. Etik ve Ahlak Arasındaki Farklılıklar Nelerdir?

Etik doğru ve yanlış davranış teorisidir, ahlak ise onun pratiğidir. Ahlaki, değil de etik ilkelerden; etik değil de ahlaki bir davranış tarzından söz etmek daha doğrudur. Etik bir kişinin belli bir durumda ifade etmek istediği değerlerle ilgilidir. Ahlak ise bunu hayata geçirme tarzıdır (Bölüktepe,2001:6).

Ahlak, toplumlarda bireylerin törelere uygun davranışlarını düzenleyen kurallar ve yasalar bütünüdür. Yürürlükteki ahlak genellikle törelere dayanır. Töreler de yerel veya bölgesel olup geleneklere dayanır. Oysa etik, evrensel olmayan değerlerin yanı sıra

evrensel olan değerleri de taşıyan bir olgudur. Ahlak doğru ve yanlış, iyi ve kötü, erdem ve kusur ile yaptıklarımızı, yaptıklarımızın sonuçlarını değerlendirme işidir. Kullandığımız ahlak terimlerinin ve ahlaki yargılarımızın statüsünü analiz eden etik ise takındığımız ahlaki tutumlarımızın ardında yatan yargılarımızı ele alır. Etik, ahlaki hükümler, ahlaki sorunlar üzerinde düşünme, felsefe yapmaktır. Felsefenin aradığı ise evrensel olana ulaşmaktır. Etik, ahlaki bir tavır almadır. Etik bir kişinin belirli bir durumda ifade etmek istediği değerlerle ilgili iken, ahlak bunu yaşama geçirme biçimi olarak kabul görebilmektir. Bu nedenle ahlaki değil de etik ilkelerden, etik değil de ahlaki davranış biçiminden söz etmek daha doğrudur (Kırel,2000:2;Akt: Bayram,2005:5).

BÖLÜM 2 : MESLEK, ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ VE MESLEK ETİĞİ

2.1. Meslek

Bir amaç için benimsenen yol demektir. Kavram olarak ise; belirli bir süre genel ve uzmanlık eğitimi gerektiren, toplumsal görevlerin yapılabilmesi için zorunlu olan ve kendine ait ahlak kuralları ile yönetilen kendine özel, eğitimi ve kuralları oluşmuş iş-çalışma alanlarıdır (Çelikkaya, 1999:5).

Bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan bir iş bölümü, insanın ve toplumun temel gereksinimini karşılama uğraşı olan meslektir (Alkan, 2002:248). Bir kimsenin belli bir eğitim yolu ile edindiği ve para kazanmak için yaptığı, sonucunda bir ürün veya hizmet ortaya koyduğu, kuralları toplum tarafından belirlenmiş etkinlikler bütünü olarak ta tanımlanabilir (Kuzgun, 2000:3). Batıda meslekler alınan eğitime ve yapılan görevin niteliğine göre, “uzman meslekler” (professions) ve “beceriye dayalı meslekler” (vocations) olarak farklı terimlerle adlandırılmaktadır (Kuzgun, 2000:1).

Bir uğraşının meslek olarak sayılabilmesi için belli ölçütleri taşıması gerekir. Bu genel ölçütler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Celep, 2004:24-25; Tezcan, 1997:232-236; Gündüz, 2004:36-39; Aydın, 2003:3-4; Titrek, 2004:41-72):

1. Uzmanlık Bilgisi: Bir uğraşın meslek sayılabilmesi için alanın kapsamlı bir bilgi birikimine sahip olması ve çalışanlarının bu bilgi ve becerilere sahip olması gerekir.
2. Giriş Denetimi: Mesleği yapacak kişinin gerekli bilgi ve yeteneğe (diploma, sertifika vb.) sahip olup olmadığının meslek örgütüne veya istihdam eden örgüt tarafından denetlenmesidir.
3. Mesleki Etik: Meslek örgütüne desteklenen, meslek elemanlarını belli değerler çerçevesinde hareket etmesini sağlayan değer ve normlardır.
4. Çalışma Özgürlüğü: Meslek elemanının mesleğini icra ederken meslek kültürü ve etiğinden ödün vermeden çalışma hakkıdır.

5. Meslek Kuruluşları: Mesleğin kendi üyelerinin çıkarlarını, haklarını korumak ve mesleki sorunlarını çözmek için oluşturdukları topluluktur.
6. Toplumca Meslek Olarak Tanınma: Mesleğin hizmet alanının toplum tarafından bilinmesi ve alınacak hizmetin o meslek elemanınca karşılanması gerekir (Sağlık hizmetlerinin doktorlardan alınması gibi).
7. Meslek Kültürü: meslekle ilgili üyelerin paylaştığı duyguları, normları, etkinlikleri, inançları ve değerleri içerir.

2.2. Öğretmenlik Mesleği

Öğretmen, bireylerin davranış ve yeteneklerini geliştirmek için eğitim ve öğretim hizmetini yapan bir iş görendir (Alkan, 2002:257). Öğretmen sadece bilgi aktaran, beceri kazandıran değil, aynı zamanda fazilet öğreten güzel ahlaka sahip çevresine örnek olan kimsedir (Çelikkaya, 2002:7). Şeklindeki tanımların yanı sıra kanunlarla da öğretmenlik mesleğinin tanımı yapılmıştır. Örneğin 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda (madde 43); "Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitimi'nin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler" denilmektedir.

Türkiye'de 7 Nisan 1924 Tarih ve 439 sayılı Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu ve ayrıca 14 Haziran 1973 Tarih ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile öğretmenliğin "özel bir ihtisas mesleği" olduğu açık bir şekilde ifade edilmiştir. Fakat bu ifadeye rağmen, Türkiye'de hükümetlerin eğitim fakültesi mezunu olmayan veya pedagojik formasyon dersleri almamış kişileri öğretmen olarak ataması ve bu kişileri mesleği icra ederken yetiştirmeye çalışması vb. sebeplerden dolayı öğretmenliğin meslek olup olmadığı uzun süre tartışılmıştır.

Öğretmenliğin, bir uzmanlık mesleği olarak kabul edilmesinin sebepleri, bir meslekte bulunması gereken temel özelliklerin, öğretmenlik mesleğinde de bulunuyor olmasıdır. Bu özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Celep, 2005:24-26; Tezcan, 1997:232-236; Titrek, 2004:41-72):

1- Uzmanlık Bilgisi: Öğretmenlik uzmanlık bilgisi gerektirir ve bu bilgiye sahip olmak için öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerini esastır (Milli Eğitim Temel Kanunu, madde:43). Öğretmenlik genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanan özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslektir. Bir öğretmenin mesleğinde başarılı olabilmesi için, genel kültür bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve alan bilgisine sahip olması gerekmektedir.

2- Giriş Denetimi: Mesleğe girişte denetim vardır. Yeterlik sınavlarında başarılı olmayanlar ve gerekli koşulları taşımayanlar öğretmenlik mesleğine giremezler. Ayrıca Öğretmenlik mesleğinde resmi okullardaki öğretmenlerin özlük hakları, yükselme ve ilerleme olanakları vardır. Devlet memurluğunda adaylık dönemini başarıyla tamamlayanlar mesleğe öğretmen olarak atandıktan sonra uzman öğretmen ve başöğretmen olabilirler (MEB, 1973, madde:43).

3- Meslek Etiği: Meslek elemanlarınca genel kabul görmüş yazılı veya sözlü olan mesleki ilkeler bütünüdür. Günümüzde öğretmenler için evrensel kabul görmüş etik kodlar mevcuttur. Örneğin 657 sayılı kanuna tabi olarak öğretmenlik mesleğine yeni girmiş olanlar; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan “Öğretmenler Günü Kutlama Yönetmeliği”nin 21. Maddesine göre her yıl, 24 Kasım Öğretmenler Günü’nde aday öğretmenler öğretmenlik yemini ederler ve bu yemin şu şekildedir (Resmi Gazete, 1992, Sayı:21417):

“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına, Atatürk inkılap ve ilkelerine, Anayasada ifadesini bulan Türk Milliyetçiliğine sadakatle bağlı kalacağıma; Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarını tarafsız ve eşitlik ilkelerine bağlı kalarak uygulayacağıma, Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyip koruyup bunları geliştirmek için çalışacağıma; insan haklarına ve Anayasanın temel ilkelerine dayanan milli, demokratik, laik bir hukuk devletine olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarımı bilerek, bunları davranış halinde göstereceğime namusum ve şerefim üzerine yemin ederim.”

Öğretmen yeminindeki milli, ahlaki, insani vb. ilkeleri benimseyip koruma ifadeleri meslek etiğinin göstergesi olarak kabul edilebilir.

4- Çalışma Özgürlüğü: Öğretmenlerin istedikleri yerde çalışabilecekleri anlamına gelmektedir. Ülkemizde öğretmenlerin çoğu, devlet tarafından istihdam edildiği için norm kadro, rotasyon vb. mevzuatlardan dolayı tam anlamıyla çalışma özgürlüğünden

söz etmek biraz güçtür. Fakat özel sektörde çalışan öğretmenler istedikleri yerde mesleklerini icra edebilmektedirler.

5- Meslek Kuruluşları: Öğretmenler sorunlarına çözüm getirmek ve haklarını korumak için sendikalar gibi mesleki kurumlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler. Bu kuruluşlar mesleğin etik değerlerinin belirlenmesi ve uygulanmasında ayrıca öğretmenlik mesleğinin statüsünün artırılmasında önemli bir görev üstlenirler.

6- Toplumca Meslek Olarak Tanınma: Bu kabul, öğretmenlik mesleğinin sorunlarının çözülmesinde toplum desteğinin alınmasını kolaylaştırır. Öğretmenlik toplum tarafından davranış modeli örnek bir meslek olarak kabul edilmektedir.

7- Meslek Kültürü: öğretmenlik mesleğinin de kendine özgü normları, inançları ve değerleri vardır. Bunları mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlerde gözlemlemek daha kolaydır.

Öğretmenliğin diğer mesleklerden birçok farklı yanı vardır, geniş bir insan kesimiyle ilişki ve etkileşim içinde yerine getirilen bir meslektir. Öğretmen sadece okulda öğrenci ile değil okul dışında veli ve toplumla da iç içe olan bir kişidir (Celep, 2004:31).

Öğretmen, yaptığı eylem ve işlemlerin tam olarak denetlenmesi, hata yaptığında düzeltebilmesi olanaklı olmayan bir mesleğe mensuptur (Celep, 2004:39). Öğretmenler, genelde görevlerini, okul, sınıf, laboratuvar, atölye vb. ortamlarda diğer öğretmenlerden bağımsız olarak tek başlarına yaparlar. Buda öğretim sırasında öğretmenin diğer meslektaşlarının deneyimlerinden yararlanmasına engel olur. Öğretmenlerin değerlendirilmesinde belirgin ölçütler bulunmamasının sebeplerinden biride budur. Dolayısı ile öğretmenlerin değerlendirilmesi kişisel değerlere göre farklılık gösterir.

Öğretmenin, görevini doğru yapabilmesi ve mesleğinde başarılı olabilmesi için eğitimle ilgili yasaları, tüzükleri, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan yönetmelikleri ve genelgeleri bilmesi gerekir. Bu yasa, tüzük, yönetmelik ve genelgeler aynı zamanda meslek etiğinin temel kurallarını oluşturmaktadır. Mesleğinin hukuki ve ahlaki yönleri üzerinde yeterli bilgiler edinmiş olan bir öğretmen, özel yaşantısı ve okul çalışmalarında bu kuralları yerine getirmekte daha başarılı olur. Öğretmen yasal kuralların yanında toplum koşullarının ve meslek geleneğinin ürünü olan ahlaki-manevi değerleri de bilmelidir (Oğuzkan,1988:62-63).

Bu durumda öğretmenliğin ahlaki ve manevi değerleri de büyük önem kazanmaktadır. Çünkü bu değerlerin tüm meslek elemanları tarafından kabul edilmesi, hem öğretmenlik mesleğini, hem de öğretmenin statüsünü daha da geliştireceği ileri sürülebilir. Bu nedenle salt denetime dayalı bir sistemin yerine, etik ilkelerin geliştiği ve öz denetime dayalı bir sistemin gelişimi daha önemlidir.

2.3. Meslek Etiği

Meslek etiği, iş dünyasındaki davranışlara yön veren, onlara rehberlik eden etik prensipler ve standartlar toplamıdır. Meslek etiğindeki temel prensip içinde bulunan çevreyle ilişkide bulunularak eşit çalışma fırsatı yaratmak ve çalışanlar arasında ücretlerin adil dağıtılmasını sağlamaktır.

Meslek etiği, etiğin uygulamalı bir alanı olarak meslek hayatında karşılaşılan tüm ahlaki sorunlarla ilgilenir. Meslek etiği, normatif ve betimleyici meslek etiği olmak üzere ikiye ayrılır. Normatif meslek etiği, meslek etiğindeki uygun davranışların ne olması gerektiği ile ilgilenir ve meslek etiği ilkelerinin belirlenmesi üzerinde çalışır. Betimleyici meslek etiği ise meslek dünyasında var olan ahlaki sorunları ve bu konudaki tutum ve davranışları ortaya çıkarmak üzerinde yoğunlaşır.

Meslek etiği, eğitim, emniyet, medya gibi belirli meslek faaliyetlerine yönelik olarak belirlenmiş ve genel etik kabullerden yola çıkarak hazırlanmış yol gösterici ilkeler bütünüdür. Meslek etikleri oluşturulurken mesleğin çıktılarından çok, meslek çalışanlarının insanlara nasıl davrandığı önemlidir. Meslek etik ilkeleri, mesleklere ve örgütlere göre farklılık gösterir. Meslek etiği ya var olan bir uygulamayı tarif ederek yapar ya da yeni bir uygulamayı gösterir. Meslek etik ilkeleri tüm üyelerce bilinir (Arslan, 2005:80-82).

Mesleki etik, tüm üyelerinin mesleki uğraşlarının iyiye ve doğruya yönlendirilmesini amaçlayan ilkeler ortaya koyar. Bu ilkelerin dışına çıkmayı önlemeye çalışır. Mesleki idealleri geliştirir. İlkesiz üyeleri ise meslekten dışlayan bir yapıya sahiptir. Meslek etik ilkelerindeki amaç kendi çalışanlarının dünyanın her tarafında bilgisizlikten veya kişisel eğilimlerden kaynaklanan etik dışı davranışları engellemeye çalışmaktır (Aydın, 2003:57; Kuçuradi,1988:21).

Mesleki etik, grup onu koruduğu sürece yürürlükte kalabilen ve bireylere emreden, onları belirli şekilde davranmaya zorlayan, kişisel eğilimlerine bir sınır çizen kurallardan oluşmuştur (Durkheim, 1949:12; Akt: Aydın,2003:25).

Meslek etiği yaptığınız işe, emeğe, yaşadığınız çevreye ve doğaya saygılı ve dürüst olmayı gerektirir. Meslek etiği, anlaşmaların ayrıca bireysel olarak verilen sözlerin yerine getirilmesini gerektirir. Meslek etiği sözünde durmak demektir. Meslek etiği adil davranış ve yapılan haksızlıklara karşı çıkmak demektir. Buradan meslek etiğini tüm ilişkilerde dürüstlük, sorumluluk, güven, saygı ve hakça davranmak olarak tanımlayabiliriz (Yılmazatilla, 1999:8-9).

Sonuç olarak meslek etiği, meslek çalışanları (örgütleri) tarafından oluşturulan, meslek hayatında hüküm süren doğru ve yanlışları ele alıp üyelerin uymaları gereken kurallar bütünü şeklinde tanımlanabilir.

2.3.1. Türkiye’de Meslek Etiği

Türkiye’de meslek etiğini incelemek istediğimizde Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet dönemi iş hayatına bakmak gerekir.

2.3.1.1. Cumhuriyet Öncesi Meslek Etiği

Cumhuriyet öncesinde, Anadolu’daki meslek etiğini incelerken ahilik ve loncalar önemli bir yer tutar.

Ahilik, 13. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar yaşamını sürdürmüş esnaf ve sanatkarlardan oluşmuş bir birlik ve eğitim kurumudur. Ahilik teşkilatı, ahlaki değerleri ön plana çıkaran Türklere özgü bir teşkilattır. Bu teşkilat özellikle Osmanlı döneminde iş hayatının dürüst ilkeler çerçevesinde yürütülmesine katkıda bulunarak iş ahlakının kurumsallaşmasında önemli bir yere sahiptir. Buradaki iş ahlakı ilkeleri, toplumun milli ve manevi değerleri ile uyumlu olduğu için toplum tarafından kolayca benimsenmiştir (Dönek, 1997:434-444).

Ahilik, sanatta mükemmellik, yaşayışta dürüstlük, toplum ve insana hizmette erdemi esas alan kendi kendine bir denetim mekanizmasına sahip bir yapıdır. Ahilikte ahlak sahibi olmayan bir iş adamının başarılı olamayacağı, olsa bile bu başarının geçici olacağı düşüncesi hakimdir (Özgener, 2004:78).

Ahiliğin iş etiği ve ekonomik gelişmelerle ilgili başlıca ilkeleri aşağıdaki gibidir (Ünsür, 1997:544-554):

1. Doğruluktan ayrılmamak, cömert olmak ve alçak gönüllü olmak,
2. Çalışma ilişkilerini insancılaştırmak ve huzurlu bir ortam yaratmak,
3. Müşterileri memnun etmek,
4. Kendisini topluma adanmak ve insanlara nasihat ederek iyi yola yöneltmek,
5. Yardımlaşma ve dayanışma, fırsat ve imkanlardan eşit ölçüde yararlanma ve kendisinden başkasını da düşünmek,
6. Bir sanat ve iş sahibi olmak,
7. İşin her kademesinde ciddiyet ve disiplinli çalışmayı teşvik etmek.

Ahilik sisteminde kalite ve standardizasyon çok önemlidir. Beli bir mal veya hizmeti üreten veya sunan esnaf veya işletmeler aynı çarşıda veya yakın yerlerde faaliyette bulunurlardı. Bu da üreticiler ve satıcılar açısından birbirini kontrol imkanı sağlamakta, rekabeti artırmakta ve esnaf birbiri ile etkileşerek mesleği daha iyiye ve güzele götürmeye çalışmaktadır. 15. yüzyılda Osmanlı imparatorluğunun genel olarak zayıflaması, devlet desteğinin azalması, köyden kente göç vb. unsurlardan artan vergi yükü ve artan ithalattan dolayı ahilik sistemi bozulmaya başlamıştır. Sonuç olarak 15. yüzyılın sonlarına doğru ahilik sistemi yerini lonca sistemine devretmiştir (Dönek, 1997:434-444).

Loncalar, 15. yüzyılın sonlarına doğru kurulmuşlardır. Bu kurumlar, sanat erbabını, iş ahlakı ve disiplini altında korumak, gelenek ve göreneğe hak tanımak, zorunlu olmadıkça iş ve sanat değiştirmemek gibi ilkeleri esas almışlardır. Ekonomik hayatın ahlaki kurallarını, çalışma sürelerini düzenleyen loncalar toplumda esnaf ve sanatkarın saygınlığını vurgulayıcı ve sosyal değişimi yönlendirici ve denetleyici bir rol üstlenmiştir. 17. yüzyıldan itibaren sanayinin hızlı bir şekilde gelişmesi loncalardaki işçi sayısını artırmış ve sistemi sekteye uğratmıştır. Bu da loncaların toplumda üstlendikleri yapıcı faaliyetleri yerine getirememesinde büyük rol oynamıştır (Özgener, 2004:79).

2.3.1.2. Cumhuriyet Dönemindeki Meslek Etiği

Türkiye'deki meslek etiği konusundaki gelişmeler 1920-1950, 1950-1980 ve 1980 sonrası meslek ahlakı olarak üç aşamada incelenebilir.

1920-1950 arası Türkiye'de meslek etiği; Cumhuriyetin ilanı, Atatürk inkılaplarının uygulanması, ikinci dünya savaşı gibi nedenlerden dolayı meslek etiği ile ilgili gelişmeler yavaştır. Meslek etiği ile ilgili yazılan eserler daha çok dinsel konulara ağırlık vermiştir (Özgener, 2004:82).

1950-1980 arası Türkiye'de meslek etiği; 1950 ve 1980 yılları arasında yönetsel ve ekonomik alandaki denetim yetersizliğinden kaynaklanan pek çok sorunla karşılaşmıştır. Yönetsel, toplumsal ve ekonomik alandaki ahlaki değerlerin yerleştirilmesi hükümetlerin izlediği politika ve programlarla ilişkilidir. 1980 sonrası dönemde meslek etiği; kitle iletişim araçlarının gelişmesi, küresel rekabet ve belirsizlikler, ekonomi politikalarındaki değişim, toplumsal çıkarların daha fazla dikkate alınması eğilimi, Türkiye pazarına yönelik uluslararası baskı vb. birçok sebep iş ahlakının giderek önem kazanmasına yol açmıştır (Özgener, 2004:83).

Meslek etikleri olarak adlandırılan etikler sürekli artmakta, etik sorunlarının farkına varan her meslek, o mesleğe ilişkin bir "etik" geliştirmeye girişmektedir. Bu girişim yalnız mesleklerle de sınırlı değildir, bir mesleğe özgü olmayan çeşitli insan etkinliklerine ilişkin etiklerden de söz edilmektedir. Bunlara örnek olarak "ihale etiği", "internet etiği" sayılabilir (Tepe, 2002:54).

2. 4. Eğitim Öğretimde Etik

Üyelerinin davranışlarına rehberlik eden etik ilkeleri olmayan hiçbir iş kolu, meslek olarak sınıflandırılmaz. Doktorların, avukatların, polislerin, eğitimcilerin etik ilkeleri vardır. Öğretmenlik mesleğinin diğer meslekleri de yetiştiren bir meslek olmasından dolayı eğitimcilerin meslek etik ilkelerine daha sıkı sarılmaları gerekmektedir.

Amerikan Ulusal Eğitim Derneği (National Education Association) tarafından 1975 yılında kabul edilen Eğitim Profesyonellerinin (Öğretmenlerin) Etik Kodlarında iki temel ilke mevcuttur. Bunlar öğrenciye bağlılık ve mesleğe bağlılıktır.

İlke 1: Öğrenciye Bağlılık:

Eğitimciler, öğrencilerin toplumda etkili bir üye olmaları, kendi potansiyellerinin farkına varmaları ve bu potansiyeli gerçekleştirmelerine yardım etmek için çaba gösterirler. Bu amaçla eğitimciler, bilginin değerinin anlaşılması ve kazanılması, araştırma merakının uyarılması için çalışırlar.

Bu yükümlülükleri yerine getirmek için eğitimciler(National Education Association, 1975:1):

- 1- Öğrenciyi, öğrenme sürecindeki bağımsız eylemlerinden geçerli olmayan gerekçelerle alıkoyamazlar.
- 2- Makul olmayan gerekçelerle, farklı bakış açılarına sahip öğrencilerin görüşme taleplerini geri çeviremezler.
- 3- Öğrencinin gelişmesiyle ilgili materyali kasıtlı olarak gizleyemez ya da çarpıtamazlar.
- 4- Öğrencileri, öğrenim, sağlık ya da güvenliklerine zarar verebilecek koşullardan koruyacaklardır.
- 5- Öğrenciyi kasıtlı olarak mahcup edecek ya da küçük düşürecek davranışlara maruz bırakamazlar.
- 6- Öğrencilere, ırk, din, renk, milliyet, medeni durum, politik ya da dinsel inançlar, toplumsal ya da kültürel kimlik veya cinsiyete dayalı ayrımcılık yapamayacakları gibi, bu nedenlerle:
 - a. Hiçbir öğrencinin herhangi bir programa katılmasını engelleyemezler
 - b. Hiçbir öğrencinin yararlarına engel olamazlar
 - c. Hiçbir öğrenciye avantaj sağlayamazlar
- 7- Kişisel çıkarları için öğrencilerle profesyonel ilişkilerini kullanamazlar.
- 8- Öğrencilere ilişkin gizli bilgileri yasal gereklilikler olmadıkça ya da profesyonel hizmetlerce gerekmedikçe açıklayamazlar.

İlke 2: Mesleğe Bağlılık:

Halkın güven ve sorumluluğunu içeren ve profesyonel hizmet ve yüksek idealler gerektiren bir meslek olan öğretmenlikte; öğretmenlerin mesleki kararların yerine getirilmesi, mesleki standartların yükseltilmesi ve ayrıca gerekli nitelikleri taşımayan kişilerin mesleği yürütmesinin önlenmesine yardımcı olmak için bazı yükümlülükleri yerine getirmeleri lazımdır. Eğitimcileri öğretmenlik mesleğine ilişkin yükümlülükleri (National Education Association, 1975:1):

- 1- Mesleki pozisyonlara başvurularda kasıtlı olarak yanıltıcı açıklamalarda bulunmazlar ve yeterlilikleri ya da nitelikleri ile ilgili dokümanlarda sahtecilik yapmazlar.
- 2- Mesleki nitelikleri ile ilgili yanlış bildirimlerde bulunamazlar.
- 3- Karakteri, eğitimi ya da diğer bakımlardan saygı duyulmayan ve niteliksiz olarak bilinen kişilerin mesleğe girmesine yardım edemezler.
- 4- Belli bir pozisyon için başvuruda bulunan birisinin mesleki yeterliliği için bile bile yanıltıcı açıklamalar yapamazlar.
- 5- Eğitimci olmayan bir kişinin yetkisiz biçimde öğretim yapmasına yardım edemezler.
- 6- Yasal ya da mesleki zorunluluklar dışında, meslektaşları ile ilgili olarak meslek içinde ulaştığı gizli bilgileri açıklayamazlar.
- 7- Bir meslektaşı hakkında yanlış ya da kötü niyetli açıklamalar yapamazlar.
- 8- Mesleki etkinlikler nedeniyle bir öğrenci hakkında edindiği gizli bilgileri, yasal ve mesleki zorunluluklar dışında başkalarına açıklayamazlar.

Yukarıda açıklanan eğitimde etik ilkelerden yola çıkarak temel ve genel çerçevede öğretmenlik meslek etiği ilkeleri; profesyonellik, hizmette sorumluluk, adalet, eşitlik, sağlıklı ve güvenli bir ortamın sağlanması, yolsuzluk yapmamak, dürüstlük-doğruluk ve güven, tarafsızlık, mesleki bağlılık ve sürekli gelişme, saygı, kaynakların etkin kullanımı olarak ifade edilebilir (Aydın, 2003:60-72). Öğretmenler bu etik ilkeler

doğrultusunda görevlerini yaparken ve bir takım hakların sahibi olurken bir takım sorumlulukları da yerine getirme yükümlülüğünü üstlenecektir.

Eğitimciler, özellikle de öğretmenler hem haklarının karşılığı hem de üstlendiği misyonun gereği olarak aşağıdaki kategorilere ayrılmış ilke ve kurallara uymak durumundadırlar (Çalışkan, 2001; Aydın, 2003:60-72,).

1. Profesyonellik: Öğretmenin, mesleğini gerekli şekilde ve en üst nitelikte yapması için gerekli davranışları sergilemesidir.

2.Hizmette sorumluluk: Öğretmenin, görevini istenilen nitelik ve nicelikte yerine getirmesidir.

3. Adalet: Öğretmen, her türlü eyleminde adil olmak ve öğrenciler arasındaki ilişkilerde de adaleti sağlamak sorumluluğuna sahiptir.

4.Eşitlik: Eşitlik, yararların, sıkıntıların, hizmetlerin dağıtılmasında uygulanacak sınırların belirlenmesini içerir.

5.Sağlıklı ve güvenli bir ortamın sağlanması: Öğretmenlerin en temel etik sorumluluklarından biri sınıf ortamında düzen ve disiplini sağlayarak, öğrenci sağlığını ve güvenliğini tehdit edecek her türlü unsurun ortadan kaldırılmasını sağlamaktır.

6.Yolsuzluk yapmamak: Öğretmenlik mesleğini, kişisel çıkar sağlamaya araç olarak kullanmamaktır.

7. Dürüstlük- doğruluk ve güven: Doğruluk, tüm yaşamın ve eylemlerin gerçekler üzerine kurulmasını gerektirir. Gerçeklerin, bireyin kendi duygu, düşünce, inanç ve yararları doğrultusunda çarpıtılması, daha sonraki eylem ve işlemlerin doğruluğunu da ortadan kaldırır.

8.Tarafsızlık: Tarafsızlık ya da nesnellik, insanın bireyleri ya da nesneleri oldukları gibi görebilmesi ve bu görüntüyü bireyin kendi istek ve korkuları ile oluşturduğu görüntüden ayırt edebilmesidir.

9.Mesleki bağlılık ve sürekli gelişme: Örgütsel bağlılık, işgörenlerin örgüt üyeliklerini sürdürmeleri ve örgütte kalmak istemeleri olarak tanımlanabilir.

10. Saygı: Öğretmenin öğrencilere, velilere ve meslektaşlarına karşı sergilemesi gereken davranışlarda genel ahlak ve görgü kurallarına riayet etmesidir.

11. Kaynakların etkili kullanımı: Kurumsal ve kamusal kaynakların etkili kullanımı öğretmenlerden beklenen bir başka önemli etik davranıştır.

BÖLÜM 3: ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI

Özel Öğretim Kurumları, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim kurumları ve bu düzeyde haberleşme ile öğretim yapan kuruluşlar, çeşitli kurslar, dershaneler, öğrenci etüd eğitim merkezleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri, bıçkı dikiş yurtları ve benzeri 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişiler tarafından açılan öğretim kurumlarıdır (MEB, 1965:1).

Özel kurslar, etüd eğitim merkezleri, dershaneler eğitim-öğretim açısından Milli Eğitim Bakanlığı'nın, ekonomik ilişkiler açısından Maliye Bakanlığı'nın, çalışanların sosyal hakları açısından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın gözetimi ve denetimi altındadırlar.

Bakanlar kurulu tarafından yürütülen 5580 sayılı Özel Öğretim Kanunu'na göre özel öğretim kurumlarının özellikleri aşağıdaki gibidir.

Özel öğretim kurumları Türk Milli Eğitimi'nin amaçları doğrultusunda eğitimin kalitesini yükseltmek, gelişmelerine fırsat ve imkan verecek yatırımlar ve hizmetler yapmak üzere gelir sağlayabilirler.

Özel öğretim kurumu açmak için Milli Eğitim Bakanlığı'ndan “Kurum açma izni” alınır. Askeri okullar, din eğitimi ve öğretimi yapan öğretim kurumları ile emniyet teşkilatına bağlı okulların aynı veya benzeri özel öğretim kurumu açılmaz. Özel öğretim kurumları, isimlerinde; resmi ve diğer özel öğretim kurumlarında kullanılan ad ve unvanları her ne şekilde olursa olsun kullanamazlar. Özel bir öğretim kurumunu açacak veya açılmış bir kurumu devralacak olan gerçek kişilerle özel hukuk tüzel kişilerinin temsilcilerinde yetişkin olmak, ahlaken kötü bir şöhrete sahip olmamak, ağır hapsi gerektiren veya yüz kızartıcı bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla hapis cezası ile mahkûm edilmemiş olmak gibi şartlar aranır.

Kurum açma izin belgesinin verilmesine esas teşkil eden hususlardan herhangi birinde değişiklik yapılması, Milli Eğitim Bakanlığı'nın onayına bağlıdır. Özel öğretim kurumları binalarının nitelikleri, bu binalarda açılacak kurumlar ile her tür tesis ve donanımına ilişkin standartlar yönetmeliklerle belirlenir

Bir özel öğretim kurumu Milli Eğitim Bakanlığı'ndan aldığı "öğretime başlama izni" ile öğretime başlar. Öğretime başlama izni verilmekle ilköğretim ve ortaöğretim okullarının denkliği de tanınmış olur. Özel öğretim kurumlarının dershanelerinin öğrenci sayısı, Milli Eğitim Bakanlığı'nın izni olmadan artırılamaz. Ayrıca, öğrenci kapasitelerinin yüzde ikisinden aşağıya düşmemek şartı ile ücretsiz öğrenci okutmakla yükümlüdürler. Bakanlık ücretsiz okutulacak öğrencilerin miktarı, seçimi ve kurumlara kabul şartlarını yönetmelikle düzenler, ücretsiz öğrenci miktarını yüzde ona kadar artırabilir.

Her özel öğretim kurumu Milli Eğitim Bakanlığı'na karşı sorumlu bir müdür tarafından yönetilir. Özel öğretim kurumlarında ki yönetici ve öğretmenler, en az dengi resmi öğretim kurumlarına atanabilmek için gerekli nitelik ve şartları taşımalı, resmi dengi bulunmayan özel öğretim kurumlarında ise, Milli Eğitim Bakanlığı'nca tespit edilecek nitelik ve şartları taşımalıdır. Özel öğretim kurumlarının müdürleri, kurucuları tarafından seçilir. Diğer yönetici ve öğretmenleri ise genelde kurumun müdürü tarafından seçilir ve istihdamları Milli Eğitim Bakanlığı'nın iznine sunulur. Bakanlığın iznine sunulmadan önce, müdür ile diğer yönetici ve öğretmenler işe başlatılamazlar. Gerekli şartları taşıyan yönetici ve öğretmenler için Bakanlıkça çalışma izni düzenlenir ve bu kişilerin çalışma izinlerinin iptali yine bakanlıkça yapılır.

Özel öğretim kurumlarında grev yapılamaz. Bu kurumlarda çalışan öğretmenler, sendika kuramazlar ve sendikalara üye olamazlar. Özel öğretim kurumlarında çalışan idareci ve öğretmenler ile kurumların kurucuları veya kurucular temsilcisi arasında hizmet akdi en az bir yıl süreli olmak kaydıyla yazılı olarak yapılır. Yazılı sözleşmede görevin türü, süresi, ders sayısı, aylık ücreti veya ders saati başına verilecek ücret miktarı, terfi süreleri, zam oranları, sözleşmenin uzatılması ve fesih şartları belirtilmelidir. Süresi öğretim yılı içinde sona eren sözleşmeler öğretim yılı sonuna kadar kendiliğinden yenilenmiş sayılır.

Özel öğretim kurumlarının da çalışan yönetici ve öğretmenler hakkında, özel öğretim kurumun şekline göre, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1702 sayılı ilk ve Orta Tedrisat Mualimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanununun, hükümleri uygulanır. Ayrıca diğer kanun ve yönetmeliklerde yer alan, öğretmenlerinin özelliklerine göre uygulanabilen ödül ve ceza hükümleri uygulanır.

Özel öğretim kurumlarında, okutulacak olan ders kitapları ile her türlü yardımcı kitaplar ve kullanılacak araç-gereçlerin seçilmesi, resmi okullarda uygulanan ilkeler çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın iznine bağlıdır.

Özel öğretim kurumlarında yönetim, eğitim ve öğretim hizmetlerinin, asıl görevi bu kurumlarda olan elemanlarca yürütmesi lazımdır. Fakat, gerektiğinde uzman ve usta öğreticiler geçici veya sürekli olarak bu kurumlarda çalıştırılabilirler. Kanun, tüzük ve yönetmeliklere aykırı hareket eden özel öğretim kurumu, hareketinin ağırlık derecesine göre, geçici veya sürekli olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na kapatılabilir. Bunun dışında bir özel okul, kurucusu tarafından öğretim yılı içinde hiçbir şekilde kapatılamaz.

Özel Öğretim Kurumları sadece tanıtıcı mahiyette reklam ve ilan verebilirler. Bu reklamların ve ilanların birer örneğini yayımından en az onbeş gün önce valiliğe vermek zorundadırlar. Reklam ve ilanının tanıtıcı mahiyette olduğuna valilik karar verir. Bu kurumlar reklamları ve ilanlarında gerçeğe aykırı beyanlarda bulunamaz ve televizyonda reklam ve ilan yapamazlar.

3.1. Özel Öğretim Kurumlarında Etik Davranışlar

Uluslar arası meslek örgütleri, yayınladıkları etik kodlar ya da meslek etiği ilkeleri tarafsızlık, sorumluluk, mesleğe bağlılık, sevgi ve hoşgörü gibi genel kabul görmüş maddeler çerçevesinde şekillenmektedir. Bu maddeler çerçevesinde her meslek, kendi etik ilkelerini oluşturmaktadır. Texas Eğitim Bölümü tarafından hazırlanan eğitimcilerin etik ilkeleri, özel öğretim kurumlarına uyarlanabilir. Aşağıda bu ilkeler yer almıştır.

A- Profesyonel sorumluluk: Özel öğretim kurumla öğrencilerin ihtiyacı olan eğitim ortamını oluşturmak ve bu atmosferi yaratmak için çaba göstermelidirler.

B- Mesleki etik davranışlar: Özel öğretim kurumları, dürüstlük konusunda örnek olarak, yasalara uyup, saygı göstererek eğitimciliğin saygınlığını korumaya gayret göstereceklerdir. Bu çerçevede özel öğretim kurumlarındaki, eğitimcilerin uymaları gereken aşağıdaki ilkeler açığa çıkar (www.tcta.org,2006; Aydın, 2003:72);

1. Eğitimciler okul bölgesinin veya eğitim kurumlarının resmi politikalarını kasıtlı olarak yanlış yorumlayamazlar ve bu politikalara kişisel tutum ve kanılarını karıştıramazlar.

2. Eğitimciler, bütün mali kaynakları dürüstlükle kullanacaklar ve finansman işlerinde doğruluk içinde davranacaklardır.
3. Eğitimciler, kurumsal ve mesleki imtiyazlarını kişisel ve partizan amaçlarla çıkar sağlamak amacı ile kullanamazlar.
4. Eğitimciler, mesleki kararlarını bozacak ya da etkileyecek bahşış, hediye veya ayrıcalıkları kabul edemezler.
5. Eğitimciler, kendilerine bir avantaj sağlayacak herhangi bir hizmet ya da ayrıcalık sunamazlar.
6. Eğitimciler kayıtlar üzerinde değişiklik yapamazlar ya da başkalarını bu tür davranışlara yöneltmezler.

C- Mesleki Uygulama ve Performans: Özel öğretim kurumları, yasa veya yönetmeliklere göre kurumun yapısını dikkate alarak öğretmen seçiminde aşağıdaki ilkelere uyacaklardır (www.tcta.org,2006; Aydın, 2003:72);

1. Öğretmen olarak, yüksek öğretim kurumlarından mezun olmuş alanının eğitimini almış kişiler atanacaktır. Ayrıca yasal sözleşmelere ya da atamalarındaki maddelere bağlı kalacaklardır.
2. Öğretmenler, atandıkları görevi yerine getirecek toplumsal sağduyu, bedensel dayanıklılık ve zihinsel sağlığa sahip olanlardan seçilecektir.
3. Öğretmenler, öğrenme ile ilgili amaçları gerçekleştirebilmek için öğretim yapacaklardır başka bir işle görevlendirilmemelidirler.
4. Öğretmenler, mesleki açıdan sürekli kendilerini geliştiren kişiler olmalıdırlar.
5. Öğretmenler yürürlükte olan kanunlara, yönetmeliklere ve okul politikalarına uygun davranacaklardır.

D- Meslektaşlara Karşı Etik Davranışlar: Özel öğretim kurumlarında çalışanlar, kendi kurumlarında ve başka özel öğretim kurumlarında çalışan meslektaşları ile olan ilişkilerinde etik açıdan örnek olacaklar, bütün meslek üyelerine ve özel öğretim kurumlarına karşı eşit ve adil davranacaklardır. Bu bağlamda aşağıdaki ilkelere uymalıdırlar. (www.tcta.org,2006; Aydın,2003:72);

1. Özel öğretim kurumları, çalışanları ile ilgili gizli bilgileri yasal olarak ya da mesleki amaçlarla gerekli olmadıkça açıklayamazlar.
2. Özel öğretim kurumları, çalışanları ve kurumları hakkında kasıtlı olarak çarpıtılmış açıklamalar yapamazlar.
3. Özel öğretim kurumları, çalışanlarının politik ve yurttaşlık hakları ile ilgili uygulamalara ve sorumluluklarına karışamazlar.
4. Özel öğretim kurumlarında, çalışanlar arasında ırk, renk, ulusal ve etnik köken, yaş, cinsiyet, ya da medeni durumuna göre ayrımcılık, taciz ve baskı yapılamaz.
5. Özel öğretim kurumları, kasıtlı olarak çalışanlarının mesleki hak ve ayrıcalıklarını kullanmalarını engelleyemez ya da reddedemez.
6. Özel öğretim kurumları, çalışanlarının mesleki kararlarını etkilemek için özel davranışlarda bulunamazlar ve zorlayıcı araçlar kullanamazlar.

E- Öğrencilere Karşı Etik Davranışlar: Özel öğretim kurumları, toplumun gözünde güven duyulan birer kurum olmak için, toplumun geleceğini şekillendiren öğrencilere karşı aşağıdaki ilkelere uymak zorundadırlar (www.tcta.org,2006; Aydın,2003:72);

1. Özel öğretim kurumlarında eğitimciler, her öğrenci ile saygılı, düşünceli ve adil bir yaklaşım içinde ilgilenecekler ve disiplin sorunlarına okul kurul politikaları ve yasalara uygun çözümler arayacaklardır.
2. Özel öğretim kurumlarında eğitimciler, kasıtlı olarak öğrencilerin aleyhine davranışlarda bulunamazlar.
3. Özel öğretim kurumlarında eğitimciler, yasal ve mesleki gereklilikler nedeniyle açıklama zorunluluğu olmadıkça, öğrencilere ilişkin gizli bilgileri açıklayamazlar.
4. Özel öğretim kurumlarında eğitimciler, öğrencilerin bedensel ve zihinsel sağlığına ya da güvenliğine zarar veren öğrenme koşullarından korunması için gerekli çabayı göstereceklerdir.
5. Özel öğretim kurumlarında eğitimciler, gerçekleri çarpıtmadan sunmaya çaba göstereceklerdir.

6. Özel eğitim kurumlarında eğitimciler, öğrencilerin bir programa katılmasını engelleyemezler, öğrencinin bazı burs ve diğer kaynaklardan ya da avantajlardan yararlanmalarını ırk, renk, cinsiyet, engellilik, ulusal köken ya da medeni durumu yüzünden kısıtlayamazlar.
7. Özel eğitim kurumlarında eğitimciler, makul bir neden olmadıkça, eğitim sürecinde öğrencinin bağımsız eylemlerini kısıtlayamaz ve öğrencilerin farklı bakış açılarını reddedemezler.

F- Özel eğitim kurumlarında, aile ve topluma karşı etik davranışlar: Özel eğitim kurumlarında eğitimciler, kurumun etkileşimde olduğu kişilerle işbirliği yaparlar (www.tcta.org,2006; Aydın, 2003:72);

1. Özel eğitim kurumlarında eğitimciler, öğrencinin yararına olacak konularda ailelerle işbirliği yapmak ve bilgi almak için gerekli çabayı gösterirler.
2. Özel eğitim kurumlarında eğitimciler, toplum kültürünü ve okuldaki öğrencilerin ev ortamını tanımak ve anlamak için çaba gösterirler.
3. Özel eğitim kurumlarındaki eğitimcilerin, okul-halk ilişkilerinde olumlu bir rol oynayacakları açıktır.

3.2. Etik Dışı Davranışlar

Çalışanların gösterdikleri etik dışı davranışlar, kaynağına göre sosyo-kültürel ve ekonomik kaynaklı davranışlar ve psikolojik kaynaklı davranışlar olarak iki genel çatı altında sınıflandırılabilir (Gökçe, 2000:80).

3.2.1. Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Kaynaklı Davranışlar

Bireyin yetiştiği çevrenin sosyal, kültürel yapısıyla veya ekonomik yapıyla ilgili olarak ortaya çıkar. Aşağıda bunlardan bazıları verilmiştir.

Ayrımcılık: Bir kişi ya da gruba yaş, ırk, renk, cinsiyet, hamilelik ya da medeni durum, özürlülük, dini inanç, cinsel tercih veya diğer kişisel özellikler nedeniyle başka kişi ya da gruplara göre farklı davranılmasıdır.

Kayıрма: Görevlilerin kendilerine verilen görevle ilgili resmi yükümlölüklerini göz ardı ederek kişi yada kişilere çıkar sağlama davranışı olarak tanımlanabilir (Berkman, 1997:105).

Yolsuzluk: Çalışanların görevlerini kişisel çıkar sağlama amacı ile arzulananın dışında davranışlar sergilemesidir (Berkman, 1997:10).

Rüşvet: Kamu görevlilerinin para, mal, hediye gibi maddesel çıkarlar karşılığında, bunları sağlayan kişilere ayrıcalıklı davranmasıdır (Berkman, 1997:21).

İş İlişkilerinde Politika Karıştırma: Yöneticilerin politik öneme bağlı olarak davranışlar göstermesi ve bu gayeye hizmet eden mesajlar vermesi çalışanları yöneticiye karşı politik referanslar aramaya itecektir buda politik kümeleşmeleri beraberinde getirecektir (Gökçe, 2000:83).

Görevi Kötüye Kullanma: Bir yanda ayrıcalıkların getirdiği, öte yanda da çıkar sağlama çalışmalarının oluşturduğu bir sonuç olarak tanımlanabilir. Burada grup mağdur edilmesi ve yasaların, kuralların ihlal edilmesi söz konusu olur (Aktan, 1992:25).

Zimmet: Kamu görevlilerinin para, mal niteliği taşıyan kamusal bir kaynağın, yasalara aykırı olarak kişisel kullanımı için harcaması ya da kullanmasıdır (Berkman, 1997:25).

Yobazlık ve Bağnazlık: İnanç ve düşünceleri konusunda tartışmaya yer vermeyen, tek doğru şeyin kendi doğrusu olduğuna inanan, kendi gibi düşünmeyenlere en ağır biçimde saldıran, hoşgörüsüz ve sevgisiz insanları niteler (Ateş, 1994:33).

Engelleyici Olma ve Yanlış Yönlendirme : Yapılacak doğru eylemleri durdurmayı hedeflerken yanlış yönlendirilmesi veya bilgi ve belgelerin eksik veya yanlış aktarılmasıdır (Gökçe, 2000:86).

Dalkavukluk : İş görenlerin üstlerinin gözünde iyi bir konumda olmak için onlara karşı abartılı, bazen de ciddiye dışı samimi hava estirerek göstermiş oldukları eylemleri ifade eder (Gökçe, 2000:87).

3.2.2. Psikolojik Kaynaklı Davranışlar

Bireyin içinde bulunduğu ortamla ilgili olarak ortaya çıkan davranışlardır. Aşağıda bunlardan bazıları verilmiştir

Yıldıрма ve korkutma: Yıldıрма ve korkutma üstlerin veya aynı statüye sahip iş görenlerin, yasal yetkilerinin haricinde kişi veya grupları etkileri altına almak için gösterdikleri davranışlar olarak tanımlanabilir (Gökçe, 2000:87).

Bencillik: Yöneticinin başkalarının yararını düşünmeden; bazen onlara zarar vererek davranışlarını kendi ihtiyaçlarına göre oluşturmasıdır (Başaran, 1991:137).

İşkence (Eziyet): Bir başka kişiden bilgi almak yada başka bir amaçla, kasti, sistematik, yada kötü niyetli bir biçimde, bir yada daha fazla kişinin tek başına yada herhangi bir otoritenin isteği ile fiziksel yada zihinsel acı vermesidir (Köknel, 1996:218).

Şiddet ve Baskı: Yöneticilerin astlarına karşı üstünlüğünü ispatlamak, yada örgüt içerisindeki birey ve grupların birbirine karşı kabul edilirliliğini sağlamak için çaresizlik içinde başvurdukları davranış şeklidir (Gökçe, 2000:88).

Hakaret ve Küfür: Sözel bir şiddet gösterisidir. Başkalarına küfür yada hakaretle saldıran insanlar, onların kişiliğini küçültüp, örseleyerek kendi kişiliklerini yücelttiklerine inanırlar (Köknel, 1996:142).

Bedensel ve Cinsel Taciz: Taciz, aciz olana yapılan haksız ve kötü niyetli davranışları çağrıştırır. Yöneticilerin astları konumunda olan kişilere, yetkilerinin arkasına sığınarak veya itiraz edemeyecek konumdaki kişilere karşı yaptıkları davranışlardır (Aydın, 2002:66).

Kötü Alışkanlıklar: Bireyin ya da örgütün geleceğini etkileyen veya etkileyebilecek olan içki, sigara kullanmak ve benzeri davranışlardır.

Dogmatik Davranma: Kişinin kendi kavram ve inançlarını değiştirmeye veya yenilikleri benimsemeye karşı göstermiş oldukları direnmedir. Dogmatik davrananlar iyi ya da kötü düşüncelerini değiştirmezler (Başaran, 1991:142).

Saldırganlık : Bir başka kişiye fiziksel veya psikolojik zarar verme niyetiyle sözlü veya fiziksel davranışta bulunma şeklinde tanımlanabilir.

3.3. Özel Öğretim Kurumlarında Etik Dışı Davranışlar

Eğitim etiği ile ilgili özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışları aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

A- Profesyonel Sorumluluk: Kurumun yöneticilerinin, öğretmen, öğrenci ve diğer çalışanlara karşı yapmış oldukları etiğe aykırı davranışları aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz (<http://www.nkaol.k12.tr>, 2006).

1. Ders yükü dağılımında adaletsizlik,
2. Jurnal faaliyetlerinde bulunulmasını desteklemek,
3. Personel arasında ücretlerde adaletsizlik,
4. İş yerinde ast ve üstler karşılaşılan sorunların çözümünde karşılıklı olarak tartışamaması,
5. Hayat tarzı farklı olan bir öğretmenleri, kurumda çalıştırmamak,
6. İş yerinde adaletli bir terfi sistemi uygulamamak,
7. İşyerinde politika yapmak, Politika oyunlarına girmek,
8. İş yerinizde haksızlıkları ortaya koyanların desteklenmemesi,
9. İş yerimizde ki olumsuz davranışlara yöneticilerin göz yummaları,
10. İdarecilerin veya çalışanların yasal olmayan yollara başvurmaları,
11. Yöneticilerin verdikleri sözü tutmamaları,
12. Kuralları herkese eşit olarak uygulamamak,
13. Kurumda, kadın ve erkeklere eşit davranmamak,
14. Kendi çıkarlarını kurumun çıkarlarından üstün tutmak,
15. Yöneticilerimiz iş yerinde çatışmaya yol açacak davranışlar sergilemeleri,
16. Objektif olmayan işe alma ve yükselme kriterleri uygulamak,
17. Kurumundaki çalışanlara karşı ikiyüzlü davranmak,
18. Okula içkili gelmek,
19. Okula ait parayı kişisel amaçlarda kullanmak,
20. Yönetmeliklere aykırı davranmak,
21. Kavga etmek,
22. Veli olanaklarını kişisel amaç için kullanmak,
23. Öğrencilere söz verip yapmamak,
24. Okul malzemelerini kişisel amaçlar için kullanmak,

25. Küfürlü konuşmak,
26. Standart Türkçeyi kullanmayıp yerel dil kullanmak,
27. Öğrencilerle laubali ilişkiler kurmak,
28. Hasta olmadığı halde rapor almak,
29. Öğrenciye sevgisiz ve saygısız davranmak,
30. Öğretime ilişkin sorunları başkasına yıkmak,
31. Kendisini sadece dersten sorumlu tutmak,
32. Öğrencileri kendi özel işlerinde kullanmak,
33. İşinde özensiz davranmak,
34. Kurumdaki yöneticilere karşı ikiyüzlü davranmak,
35. Okulun tüm üyelerine saygı göstermemek,
36. Farklı kültür ve düşüncelere hoşgörülü davranmamak,
37. Kurumun kaynakların eşit dağılımını engellemek,
38. Eğitim felsefesine uygun bir vizyon geliştirmemek,
39. Kararlarında tutarsız davranmak,
40. Etkili ve verimli öğretimin bir ödev olarak görülmesi engellemek,
41. Bütün karar ve eylemlerde öğrencinin iyiliğini temel değer olarak kabul etmemek,
42. Etik davranış, doğruluk ve ahlaki eylemlerin bütünleştirilmesini engellemek,
43. Yasalara uygun davranmamak,
44. Devleti yıkıcı ve bölücü örgütleri desteklememek,
45. Ders programları yapılırken öğrenciye yarardan ziyade bir takım çıkarlardan hareketle karar alınması
46. Okutulan ders kitabının öğrenciye sağlayacağı yarardan ziyade bir takım çıkarlardan hareketle karar alınması
47. Rakip kurumları düşük düşürücü konuşmalar yapmak,
48. Okulda yöneticinin kararlarına saygı göstermemek,
49. Yalan söylemek,
50. Verilen sözde durmamak,
51. Siyasal görüş benzerliği, akrabalık, hemşerilik vb nedenlerden dolayı bazı öğrencilere imtiyazlı davranmak,
52. Başarısız öğrencilere daha az ilgi göstermek,

53. Okul malzemelerini kişisel amaçlar için kullanmak,
54. Çalışan seçiminde yeterlikten çok referans önemlidir.

B- Eğitimcilerin meslek etiğine, meslektaşlarına ve diğer kurumlara karşı etik dışı davranışları (<http://www.nkaol.k12.tr>, 2006):

1. Derslere gereken özeni gösterilmesi
2. Derslerin zamanından önce bitirilmesi
3. Derslerde dersin içeriği ile alakalı olmayan konuların anlatılması
4. Ders zamanının israf edilmesi
5. Hocanın kendi sorumlu olduğu derse girmemesi,
6. Derste öğrenciye sadece bilgilerin yazdırılması ve konunun anlatılmaması
7. Alanıyla ilgili bilgileri yakından izlememek,
8. Çıkar amaçları hediyeleri kabul etmek,
9. Astlarını kişisel işlerinde kullanmak,
10. Yalan söylemek,
11. Verilen sözde durmamak,
12. Siyasal görüş benzerliği, akrabalık, hemşerilik vb nedenlerden dolayı bazı öğrencilere imtiyazlı davranmak,
13. Öğrenciler arasında ideolojik ayrımcılık yapmak,
14. Derse geç girmek veya erken çıkmak,
15. Özel işlerini derste yapmak,
16. Kişisel kazanç elde etmek için öğrencilere kitap ve bunun gibi materyaller satmak,
17. Sınıfta bulunan akraba ya da arkadaşlarının çocuklarına özel ilgi göstermek,
18. Belli ırk veya dinlerin üstünlüğünü öğretmek,
19. Başarısız öğrencilere daha az ilgi göstermek,
20. Sınıfa öğretim için yeterince hazırlık yapmadan gelmek,
21. Kendi öğrencisine okul dışında para ile ders vermek,
22. Standart Türkçe'yi kullanmayıp yerel dil kullanmak,
23. Meslektaşları ile işbirliği içinde olmamak,
24. Mesleğe yeni başlayan meslektaşlarının bilgi ve becerilerine yardımcı olmamak,
25. Meslektaşları ile olan ilişkilerde saldırgan ve kırıncı davranmak,
26. Deneyimlerini arkadaşlarıyla paylaşmamak,

27. Diğer öğretmenler hakkında sınıfta olumsuz konuşmalar yapmak,
28. Diğer öğretmenlere ait gizli bilgileri anlatmak,

C- Eğitimcilerin öğrencilere karşı etik dışı davranışları (<http://www.nkaol.k12.tr>, 2006):

1. Öğrencilere tarafı rehberlikte bulunmak
2. Öğrencileri küçük düşürücü ve hakaret edici davranış ve eylemlerde bulunulması,
3. Sınav kağıdının okunulmadan değerlendirilmesi,
4. Ders saatlerine öğrencinin ve kendisinin uymasına özen göstermemek,
5. Öğrenci ile ilgili özel bilgileri sır olarak saklamamak,
6. Öğrenciler arasında ekonomik düzey bakımından ayrımcılık yapmak,
7. Öğrencilerinin pahalı hediyelerini kabul etmek,
8. Öğrencilere fiziksel ceza vermek,
9. Kopya çekme girişimlerini görmezden gelmek,
10. Öğrencilerin soru sormalarına ya da ders içinde tekrar istemelerine engel olmak,
11. Öğrenciye baskıcı davranmak,

BÖLÜM 4: KONUyla İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Türkiye’de eğitimcilerin meslek etiğine ilişkin davranışlarını ele alan araştırmalar çok sınırlı sayıdadır. Yapılan araştırmalar daha çok 2000’li yıllardadır. Aşağıda öğretmenlerin meslek etiğine ilişkin yapılmış araştırmalar ve bulguları sunulmuştur.

Aydın 1997 yılında yapmış olduğu araştırma da, Ankara ilinde görev yapan lise müdürlerinin uymaları gereken etik ilkeleri hoşgörü, adalet, sorumluluk, dürüstlük, demokrasi ve saygı boyutlarında incelenmiş ve “eğitim yöneticilerinin etik davranışları üzerine bir araştırma” adı altında yayınlanmıştır. Araştırmanın bulgularını müdürlere, bakanlık müfettişlerine ve lise öğretmenlerine yönelik anketlerle elde etmiştir. Araştırmanın bulgularında lise müdürlerinin adalet, sorumluluk, dürüstlük, demokrasi ve saygı boyutlarında müfettişler, öğretmenler ve lise müdürleri görüşlerine göre etik ilkelere uygun davrandıkları gözlenmiştir. Fakat hoşgörü boyutunda lise müdürleri öğretmenler tarafından bu ilkelere uyduğu, müfettişler tarafından ise lise müdürlerinin hoşgörülü olmadıkları sonucuna varılmış.

Çakır (1999), “ilköğretim okul müdürlerinin etik davranışlarının incelenmesi” adlı araştırmayı 1997 yılında Aydın’ın lise müdürlerine uyguladığı anketi kullanarak gerçekleştirmiştir. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket, ilköğretim müfettişleri ile ilköğretim okulu müdür ve öğretmenlerine uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularında aydının lise müdürlerine yaptığı araştırmanın bulgularına benzer bulgular bulunmuştur. Bu araştırmada da müdürlerin hoşgörü boyutundaki etik davranışlara uyumları ilköğretim müfettişleri tarafından uymadıkları; adalet, sorumluluk, dürüstlük, demokrasi ve saygı boyutunda ise etik ilkelere uyulduğu gözlenmiştir.

Ergüç (2002), Aydın tarafından 1997’de lise müdürlerine, Çakır’ın 1999’da ilköğretim müdürlerine uyguladığı anket formunu ilköğretim müfredat laboratuvar okulu müdürlerine uygulamıştır. Bu araştırmanın bulguları ise müfredat laboratuvar okulu müdürleri, öğretmenler ve kendilerine göre hoşgörü, adalet, sorumluluk, dürüstlük, demokrasi ve saygı boyutundaki etik ilkelere her zaman uygun davranışlar sergiledikleri, müfettişler tarafından ise bu ilkelere genellikle uygun davranışlar sergiledikleri gözlenmiştir.

Kıranlı (2002), Eskişehir il merkezindeki devlet liselerinde “orta öğretim okul yöneticilerinin etik ilkeleri uygulama ve etik ikilemleri çözümleme yeterliliği” adlı araştırmayı yapmıştır. Bu araştırmada yöneticilerin saygı, değer verme, adalet,

vatandaşlık ve mesleki görev bağlamında etik ilkelere uyumları araştırılmıştır. Veri toplama aracı olarak “örnek olay” yöntemi kullanılmıştır. Literatür taranarak araştırmacı tarafından oluşturulan 14 örnek olay okul müdürlerine uygulanmıştır. Örnek olayların çözümünde müdürlerin duyarlı olduğu gözlenmiştir. Müdürlerin etik ikilemleri çözümlerken göstermiş oldukları yaklaşımlardaki sıralama; adalet ve değer etiği, toplum/birey yararcılığı, meslek etiği ve eleştirel etik şeklinde olduğu gözlenmiştir.

Özbek (2003), “Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkeleri ve bu ilkelere uyma düzeyleri” adlı çalışmayı Milli eğitim bakanlığına bağlı resmi lise ve dengi okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri ve lise dengi okul müdürlerinden veri toplayarak yapmıştır. Veri toplama aracı olarak literatür taranarak oluşturulan anket kullanılmıştır. Ankette bulunan Profesyonellik, sorumluluk, dürüstlük ve saygı bağlamında ele alınan etik ilkeler; müdür ve beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, kıdem ve mezun olunan okul gibi faktörlere göre değişiklikleri araştırmıştır.

Örenel (2005), “Öğretmenlerin mesleki etik ilkeleri kapsamındaki davranışlarının ilköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin algılarıyla değerlendirilmesi” adlı çalışmayı İstanbul ilinde uygulamıştır. Bu araştırmada araştırmacı tarafından oluşturulan 53 maddeden oluşturulan likert tipi anket kullanılmış ve genel olarak öğrencilerin öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun mesleki etik ilkelere uygun davranışlar sergilediklerini ve düşündüklerini ortaya koymuştur.

Karaduman (2006), Aydın tarafından 1997’de lise müdürlerinin etik davranışlarının incelenmesi için geliştirmiş olduğu anketi Ankara ili Mamak ilçesindeki ilköğretim okullarında çalışan sınıf ve branş öğretmenlerine uygulayarak okul müdürlerinin etik davranışlarını incelemiş ve ilköğretim okul müdürlerinin etik ilkelere genellikle uygun davranışlar sergilediklerini bulmuştur.

BÖLÜM 5: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, veri toplama araçlarının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

5.1. Araştırmanın Modeli

Betimsel nitelik taşıyan bu araştırma tarama modelindedir. Araştırmada öncelikle konu ile ilgili literatür taranmış ve literatüre dayalı olarak elde edilen bilgiler ışığında araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

5.2. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni 2006-2007 öğretim yılında Denizli ili merkez ilçesi sınırları içinde yer alan dersane ve okullardan oluşan özel öğretim kurumlarında çalışan bütün öğretmenlerden oluşturmaktadır. Denizli ili merkez ilçesinde 5 özel lise, 6 özel ilköğretim okulu ve 39 dershanede görev yapan toplam 1059 öğretmen bulunmaktadır.

Araştırmanın evreninde bulunan okullar 5580 sayılı özel öğretim kurumları kanununa tabii kurumlardır. Evrene ait Kurumlardaki öğretmen dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırma Evrenindeki Kurum ve Öğretmen Sayılarının Dağılımı

Kurum Tipi	Kurum Sayısı	Öğretmen Sayısı	Yüzdelik Dağılımı
Özel Lise	5	106	% 10
Özel İlköğretim Okulu	6	202	% 19,09
Merkezde Bulunan Özel Dershane	39	751	% 70,91
Toplam	50	1059	% 100

5.3. Araştırma Örneklemi

Evrenin tamamına ulaşmanın zorluğundan dolayı evrenden örneklem alınma yoluna gidilmiştir. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde öğretmen sayısı değişkeni dikkate alınarak, bu değişkene ilişkin evrende var olan özelliklerin örnekte de aynı oranda temsil edilmesi için tabakalı(küme) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme yöntemin de; belli bir değişken dikkate alınarak, bu değişkene ilişkin

özelliklerin örnekleme de aynı oranda temsil edilmesi mümkün olmaktadır (Altunışık ve diğ; 2004:128).

Öğretmenlerin doldurması için araştırmanın evreninde bulunan özel öğretim kurumlarına geri dönüşüm oranı düşünülerek toplam 400 adet ölçek dağıtılmıştır. Bu ölçeklerin geri dönüşümü 320 tane ile % 64 olmuştur. Geri dönen anketlerden 28 tanesi eksik doldurulduğundan araştırmanın örnekleme alınmamıştır. Geri kalan 292 adet anket geçerli sayılmıştır. 292 anket Altunışık ve diğerlerine (2004) göre evreni temsil edebilir büyüklükte kabul edilmiştir. Araştırmanın örnekleme oluşturan özel öğretim kurumları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Özel Öğretim Kurumları

Sıra No	Kurumun İsmi	Verilen Anket Sayısı	Dönen Anket Sayısı
1	Özel Ayberk Aşama Derşanesi	15	15
2	Özel Başarıya Çağrı Derşanesi	10	9
3	Özel Çınar Hedef Derşanesi	15	13
4	Özel Denizli Boğaziçi Derşanesi	25	19
5	Özel Denizli Final Dergisi Derşanesi	15	12
6	Özel Denizli Meltem Fen Derşanesi	30	1
7	Özel Denizli Sınav Derşanesi	11	11
8	Özel Eko Arşimet Derşanesi	15	14
9	Özel Elit Kültür Derşanesi	10	10
10	Özel Final Dergisi Derşanesi Pamukkale Şubesi	10	8
11	Özel İdeal Grup Derşanesi	10	9
12	Özel İlkem Derşanesi	15	15
13	Özel İz Birey Dergisi Derşanesi	20	7
14	Özel Öz Artı Bir Derşanesi	15	9
15	Özel Öz Atılım Derşanesi Birinci Şubesi	25	20
16	Özel Seviye Derşanesi	10	9
17	Özel Uğur Derşanesi I. Şubesi	14	14
18	Özel Yorum Derşanesi	10	8
19	Özel Yorum Derşanesi (I.Şb.)	10	9
20	Özel Yüce Kavram Derşanesi	15	14
21	Özel Çamlık İlköğretim Okulu	15	14
22	Özel Denizli İlköğretim Okulu	15	15
23	Özel Vildan İlköğretim Okulu	15	15
24	Özel Denizli Fen Lisesi	10	9
25	Özel Denizli Lisesi	25	22
26	Özel Servergazi Ufuk Lisesi	20	19
	Toplam	400	320

5.4. Verileri Toplama Aracı

Etik dışı davranışlar ve gerçekleşme düzeylerinin tespitine yönelik araştırmanın ölçeğini hazırlamak için konuyla ilgili literatür taranmış, iki bölümden oluşan bir anket formu Yrd. Doç. Dr. Osman TİTREK danışmanlığında araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan veri toplama aracı içerik geçerliliğini saptamak için uzman Prof. Dr. Ersin ALTINTAŞ, Prof. Dr. Aytekin İŞMAN, Yrd. Doç. Dr. Hasan Basri GÜNDÜZ, Yrd. Doç. Dr. Bayram ÇETİN, Yrd. Doç. Dr. Aynur BOSTANCI BOZKURT, Yrd. Doç. Dr. Murat İSKENDER, Yrd. Doç. Dr. Özcan Erkan AKGÜN ve Yrd. Doç. Dr. Mustafa ALTUN'un görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanların önerileri doğrultusunda ankette gerekli değişiklikler yapılarak tez danışmanı ile birlikte ankete son şekli verilmiştir.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci kısmında, araştırmanın amacını belirten ve uygulamada dikkat edilmesi gereken hususları belirten açıklamadan sonra; öğretmenlere ait kişisel bilgilerin sorgulanması amacı ile cinsiyet, medeni durum, yaş, mezun olunan okul, mesleki kıdem, çalışılan kurumdaki kıdem, branş, kurumun öğrenci sayısı ve öğretmenin kurum yöneticisi ile ilgili ideolojik olarak benzerliğine ilişkin sorular yer almaktadır.

Araştırmanın ikinci bölümü ise etik dışı davranışları; kurumun sergilediği etik dışı davranışlar, öğretmenlerin öğretmenlik meslek etiğine yönelik sergilediği etik dışı davranışlar ve çalışanların öğrenciye yönelik sergiledikleri etik dışı davranışlar olmak üzere üç boyutta incelemek amacı ile 63 madde bulunmaktadır.

Kurumun sergilediği etik dışı davranışları tespiti yönelik sorular; 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14,15,16,17,18,33,53,54,60 numaralı sorulardır.

Öğretmenlerin, Öğretmenlik mesleği ve diğer öğretmenlere yönelik sergiledikleri etik dışı davranışların tespitine yönelik hazırlanan sorular ise 19,20,21,22,23,24,25,26,27, 28,29,47,48,50,51,52,55,56,57,58,59,61,62,63 numaralı sorulardır.

Kurum çalışanlarının öğrenciye yönelik sergiledikleri etik dışı davranışları tespiti yönelik sorular ise 30,31,32,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,49 numaralı sorulardır.

5.5. Verilerin Toplanması

Denizli ili valilik oluru ile Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınan anket formu bilgisayarda 400 adet çoğaltılmıştır. Daha sonra Denizli il milli eğitim müdürlüğünden alınan özel öğretim kurum adı, öğretmen sayısı ve kurum adresi gibi bilgiler doğrultusunda Denizli ili merkez ilçedeki kurumlara 25 Nisan - 15 Mayıs 2007 tarihleri arasında araştırmacı tarafından gidilip ve kurum yöneticisinin onayı alınarak kurumda çalışan öğretmenlere, öğretmenlerin boş vakitlerinde uygulanmıştır.

Özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışları tespiti yönelik oluşturulan ankette yer alan maddelere verilen cevaplar, likert tipi beşli dereceleme türünde hazırlanmıştır. Ölçekte dereceleme “Hiç” seçeneği için 1, “Nadiren” seçeneği için 2, “Bazen” seçeneği için 3, “Genellikle” seçeneği için 4, “Her Zaman” seçeneği için 5 puan biçiminde sıralanmıştır. Ölçekte en düşük puan 1 iken en yüksek puan 5 puandır.

5.6. Verilerin Analizi

Veri toplama araçlarından elde edilen veriler SPSS 11.00 (Statistical Package For Social) paket programına aktarılmış sonra istatistiki analizleri yapılmış ve elde edilen bilgiler çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde; verilen cevaplarda kurum türüne göre Crosstab ve Ki-Kare analizleri, alt problemlere ilişkin ikili grup karşılaştırılmasında bağımsız gruplar arası “t” testi, ikili küme karşılaştırmalarında ise varyans analizinden yararlanılmıştır. Varyans analizi sonucu elde edilen istatistiğin anlamlı bulunması durumunda farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacı ile Tukey b testi uygulanmıştır. Araştırmada istatistiksel çözümlemelerde anlamlılık düzeyi $P < 0,05$ olarak alınmıştır. Elde edilen veriler araştırmanın sorularına yanıt olabilecek bir düzen içinde bulgular ve yorum bölümünde sunulmuştur.

BÖLÜM 6: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak anket yolu ile elde edilen verilere, öğretmenlerin kişisel özelliklerine ilişkin bulgulara, öğretmenlerin çalıştıkları kurumlarda sergiledikleri veya karşılaştıkları etik dışı davranışlara ilişkin maddelerin analizlerine ve bu analizlerin yorumlanmasına yer verilmiştir.

6.1. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Anket sorularını cevaplayan özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenler hakkında kişisel ve tanıtıcı bilgiler elde etmek amacı ile;

- a) Kurum türüne göre öğretmen dağılımı,
- b) Cinsiyet,
- c) Medeni durum,
- d) Yaş,
- e) Mezun olunan okul,
- f) Öğretmenlik mesleğindeki kıdem,
- g) Şu an çalışılan kurumdaki kıdem,
- h) Branş,
- i) Çalışılan kurumdaki öğrenci sayısı,
- j) Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerlik

değişkenlerine ilişkin dersane ve okullara göre öğretmen sayıları frekans ve frekans yüzdeleri şeklinde verilmiştir.

6.1.1. Kurum Tipine Göre Öğretmen Dağılımı

Araştırmanın evreninde bulunan öğretmenler ile araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştığı kurum türüne göre öğretmen sayılarının frekans ve yüzde değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Kurum Türüne Göre Öğretmen Sayısı Frekans Analizi Bulguları

Çalışılan Kurum Türü	Evren		Örneklem	
	N	%	N	%
Dershane	751	71	203	69,5
Okul	308	29	89	30,5
Toplam	1059	100	292	100

Anket uygulanan öğretmen sayısı evrendeki öğretmen sayısının %27,5’dir.

6.1.2. Öğretmenlerin Cinsiyetinin Çalışılan Kurum Türüne Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştığı kurumun türüne göre cinsiyet dağılımı Tablo4’te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenleri Cinsiyete Göre Frekans Analizi Bulguları

Cinsiyet	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Kadın	97	47,7	60	67,4	157	53,7
Erkek	106	52,3	29	32,6	135	46,3
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 4 incelendiğinde dershanelerde erkek öğretmen oranının okullarda ise bayan öğretmen oranının yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun oluşma sebepleri dershanelerdeki ders yükünün fazla olması dershanelerdeki hafta sonu tatilinin cumartesi ve pazara denk gelmemesi gibi sebepler bayan öğretmenlerin dershanelerde çalışmak istememelerine sebep olduğu düşünülebilir.

6.1.3. Öğretmenlerin Medeni Durumlarının Çalışılan Kurum Türüne Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurumun türüne göre medeni durumları dağılımı Tablo 5 ile verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Frekans Analizi Bulguları

Medeni Hal	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Evli	84	41,4	68	76,4	152	52,1
Bekar	116	57,1	17	19,1	133	45,5
Dul	3	1,5	4	4,5	7	2,4
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 5 incelendiğinde dershanelerde bekâr öğretmen sayısı fazla iken okullarda evli öğretmen sayısının fazla olduğu gözlenmektedir. Bu durumun dersane tatillerinin hafta sonu olmaması ve ders yoğunluklarının özel okullara göre fazla olması gibi nedenlerden dolayı evli öğretmenler tarafından dershanelerde çalışmanın istenilmediği şeklinde yorumlanabilir.

6.1.4. Öğretmenlerin Yaşlarının Çalışılan Kurum Türüne Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurumun türüne göre yaşlarının dağılımı Tablo 6 ile verilmiştir.

Tablo 6: Özel Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin Yaşa Göre Frekans Analizi Bulguları

Yaş	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
21-30	155	76,4	32	36,0	187	64,0
31-40	31	15,3	17	19,1	48	16,4
41-50	7	3,4	12	13,5	19	6,5
51 ve Üstü	10	4,9	28	31,5	38	13,0
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 6 incelendiğinde dershanelerde 30 yaş ve altı öğretmen sayısının % 76,4 gibi yüksek bir oranı varken özel okullarda 51 ve üstü yaşa sahip öğretmen sayısının genç öğretmen sayısına yakın olduğu gözlenmektedir. Bu durumun oluşmasının sebebi olarak resmi kurumlardan emekli olan öğretmenlerinin dershaneden çok özel okullarda çalışmayı tercih etmesi olarak yorumlanabilir.

6.1.5. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okula Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okula göre özel öğretim kurumlarındaki dağılımı Tablo 7 ile verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okula Göre Frekans Analizi Bulguları

Mezuniyet	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Eğitim Fak.	80	39,4	31	34,8	111	38,0
Fen-Edeb. Fak.	118	58,1	26	29,2	144	49,3
Diğer	5	2,5	32	36,0	37	12,7
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 7 incelendiğinde dershanelerde fen edebiyat fakültesi mezunu öğretmenlerin eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerden fazla olduğu fakat özel okullarda çalışan öğretmenlerin mezuniyetlerinin dağılımının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu durumun açığa çıkmasındaki sebep dershanelerde öğretmenlik formasyon bilgisinden çok alan bilgisine önem verilmesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca özel okullarda diğer seçeneğini işaretleyenlerin fazla olmasının sebebi; Eğitim enstitüsü vb. okul mezunu olup MEB’den emekli olan öğretmenler olduğu düşünülebilir.

6.1.6. Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdemlerine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlikteki kıdemlerine göre dağılımları Tablo 8 ile verilmiştir.

Tablo 8: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Frekans Analizi Bulguları

Mesleki Kıdem	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
0-5 Yıl	126	62,1	24	27,0	150	51,4
6-10 Yıl	42	20,7	16	18,0	58	19,9
11-15 Yıl	12	5,9	7	7,9	19	6,5
16-20 Yıl	3	1,5	5	5,6	8	2,7
21 Yıl ve Üstü	20	9,9	37	41,6	57	19,5
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 8 incelenip öğretmenlerin mesleki kıdem frekanslarına bakıldığında en yüksek oranların dershanelerde 0-5 yıl arası mesleki kıdem ile % 62,1 ve özel okullarda 21 yıl ve üstü mesleki kıdem ile % 41,6 olduğu görülmektedir. Bu durumun oluşmasında üniversiteden öğretmen olarak yeni mezun olmuş olan kişilerin MEB’de iş bulamayanların işsiz kalmamak için dershanelerde çalışmaya başlamış olmaları ve MEB’de işe başladıklarında dershanedeki işlerini bırakmaları olabilir. Ayrıca resmi okullardan emekli olduktan sonra özel okullarda çalışmaya başlayan öğretmenlerin özel okullardaki mesleki kıdemin yüksek oluşuna sebep oldukları da söylenebilir.

6.1.7. Öğretmenlerin, Şu An Çalıştıkları Kurumdaki Kıdemlerine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin şu an çalıştıkları kurumdaki kıdemlerine göre dağılım Tablo 9 ile verilmiştir.

Tablo 9: Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurumdaki Kıdemlerine Göre Frekans Analizi Bulguları

Kurum Kıdemi	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
0-5 Yıl	187	92,1	75	84,3	262	89,7
6 Yıl ve Üstü	16	7,9	14	15,7	30	10,3
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 9'a göre öğretmenlerin % 89,7 gibi büyük bir çoğunluğunun şu an çalıştığı kurumda 6 yıldan az bir süredir çalıştığı görülmektedir. Bunun sebeplerinden biri olarak son yıllarda ki dershane sayısındaki artışı gösterebiliriz. Kurum kıdemi 6 yıl ve üstü olan çalışanların ise kurum değiştirme şansı olmayan kurucular ya da kurumla isimleri özdeşleşmiş kişiler olduğu düşünülebilir.

6.1.8. Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin branşlarına göre dağılımı Tablo 10 ile verilmiştir.

Tablo 10: Branşa Göre Öğretmen Frekans Analizi Bulguları

Branş	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Matematik	55	27,1	11	12,4	66	22,6
Fizik	23	11,3	4	4,5	27	9,2
Kimya	18	8,9	3	3,4	21	7,2
Biyoloji	24	11,8	2	2,2	26	8,9
Fen Bilgisi	13	6,4	2	2,2	15	5,1
Türkçe	11	5,4	3	3,4	14	4,8
Türk Dili ve Edeb.	15	7,4	6	6,7	21	7,2
Tarih	10	4,9	4	4,5	14	4,8
Coğrafya	5	2,5	2	2,2	7	2,4
Sosyal Bilgiler	5	2,5	2	2,2	7	2,4
Felsefe	5	2,5	1	1,1	6	2,1
Sosyoloji	3	1,5	0	0,0	3	1,0
Rehberlik	10	4,9	2	2,2	12	4,1
İngilizce	5	2,5	10	11,2	15	5,1
Sınıf Öğretmeni	1	0,5	17	19,1	18	6,2
Okul Öncesi	0	0,0	4	4,5	4	1,4
Resim-İş	0	0,0	5	5,6	5	1,7
Bilgisayar	0	0,0	3	3,4	3	1,0
Din K. ve Ah. Bil.	0	0,0	3	3,4	3	1,0
Müzik	0	0,0	2	2,2	2	0,7
Beden Eğitimi	0	0,0	3	3,4	3	1,0
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 10'a göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun branşının matematik, fizik, kimya biyoloji, fen bilgisi gibi sayısal derslerden oluştuğu ve bunları Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı dersi hocalarının takip ettiği gözlenmektedir. Bunun sebebi olarak matematik dersini tüm öğrencilerin alması ve sayısal derslerin sözel derslere göre evde çalışmanın güçlüğünden dolayı etüt sayısının fazla olması gibi sebepler matematik, fizik, kimya, biyoloji ve fen bilgisi ders sayılarını artırması olabilir.

6.1.9. Çalışılan Kurumdaki Öğrenci Sayısına Göre Öğretmen Dağılımı

Araştırmaya katılan kurumlardaki öğrenci sayılarına göre bu kurumlarda çalışan öğretmenlerin dağılımı Tablo 11 ile verilmiştir.

Tablo 11: Öğrenci Sayısına Göre Öğretmenleri Frekans Analizi Bulguları

Öğrenci Sayısı	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
100 den Az	0	0,0	9	10,1	9	3,1
101-500	73	36,0	80	89,9	153	52,4
500-1000	105	51,7	0	0,0	105	36,0
1000 den Fazla	25	12,3	0	0,0	25	8,6
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 11'de görüldüğü gibi özel okulların öğrenci sayısı 500'den az iken dershanelerdeki öğrenci sayısı genelde 500 den fazladır. Çocuğunun daha iyi bir eğitim almasını isteyen her velinin çocuğunu maddi yetersizlikler yüzünden özel okula göndermese de en azından üniversiteyi ya da Fen Lisesi ve Anadolu Liselerini kazanabilmesi için takviye olarak dershaneye göndermelerinin bu sonucu oluşturduğu şeklinde düşünülebilir.

6.1.10. Kurum Yöneticisine ile İdeolojik Benzerliğe Göre Öğretmen Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliği Tablo 12 ile verilmiştir

Tablo 12: Kurum Yöneticisine Olan İdeolojik Benzerliğe Göre Öğretmen Frekans Analizi Bulguları

	Dershane		Okul		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Yakın	92	45,3	37	41,6	129	44,2
Kısmen Yakın	82	40,4	44	49,4	126	43,2
Farklı Görüş	29	14,3	8	9,0	37	12,7
Toplam	203	100,0	89	100,0	292	100,0

Tablo 12’de görüldüğü gibi kurum yöneticisi ile ideolojik farklılığı olan öğretmenlerin oranı yakın ve kısmen yakın olanlara göre bir hayli azdır. Bu durumun oluşmasının nedenlerinden biri yöneticilerin kendileri ile aynı ideolojik görüşlere sahip kişilerle çalışma istekleri ve bunları işe almaları olarak düşünülebilir.

6.2. Özel Öğretim Kurumlarında Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlara İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Bu bölümde, özel öğretim kurumlarının da karşılaşılan etik dışı davranışların gerçekleşme oranları ve tespitine yönelik hazırlanan anket sorularına verilen cevaplar dersane ve okullara göre frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

6.2.1. Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Öğretmenlerin Vermiş Olduğu Cevaplar

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin çalıştıkları kurumda, Kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışlara ait sorulara verdikleri cevapların frekansları ve bu frekansların yüzdeleri verilecektir.

Tablo 13: “Ast ve Üstler Karşılaşılan Sorunların Çözümünü Karşılıklı Olarak Tartışır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dersane	N	5	33	65	57	43	203
	%	2,5	16,3	32,0	28,1	21,2	100,0
Okul	N	1	24	20	30	14	89
	%	1,1	27,0	22,5	33,7	15,7	100,0
Toplam	N	6	57	85	87	57	292
	%	2,1	19,5	29,1	29,8	19,5	100,0
Chi-Square 0,103 > 0,05							

P>0,05

Tablo 13’de kurum türü ile “Ast ve Üstler Karşılaşılan Sorunların Çözümü İçin Karşılıklı Olarak Tartışır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında k-kare testi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde bazen seçeneğinin % 29,1 genellikle seçeneğinin % 29,8 ve her zaman seçeneğinin % 19,5 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden “özel öğretim kurumlarında ast ve üstlerin karşılaşılan bir sorunun çözümünü çoğunlukla tartışabildikleri” şeklinde belirtilebilir.

Tablo 14: “Kurumda Siyaset Yapılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	106	58	28	8	3	203
	%	52,2	28,6	13,8	3,9	1,5	100,0
Okul	N	69	19	1	0	0	89
	%	77,5	21,3	1,1	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	175	77	29	8	3	292
	%	59,9	26,4	9,9	2,7	1,0	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 14’de kurum türü ile “Kurumda Siyaset Yapılır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında siyaset yapılmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 94,2 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 100’ü hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundaki anlamlı farktan, özel okullarda siyaset yapılmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 15: “Kurumda Yöneticiler, Hakkını Arayanları Destekler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	22	25	50	69	37	203
	%	10,8	12,3	24,6	34,0	18,2	100,0
Okul	N	3	5	29	36	15	89
	%	3,4	5,6	32,6	40,4	16,9	100,0
Toplam	N	24	30	79	105	52	292
	%	8,3	10,3	27,2	36,2	17,9	100,0
Chi-Square 0,111> 0,05							

P>0,05

Tablo 15’de kurum türü ile “Kurumda Yöneticiler, Hakkını Arayanları Destekler” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde bazen seçeneğinin % 27,2 genellikle seçeneğinin %36,2 ve her zaman seçeneğinin % 17,9 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında “yöneticiler hakkını arayanları destekler” şeklinde belirtilebilir.

Tablo 16: “Farklı Kültür ve Düşüncelere Hoşgörü Yoktur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	110	39	22	14	18	203
	%	54,2	19,2	10,8	6,9	8,9	100,0
Okul	N	34	30	6,2	5	2	89
	%	38,2	33,7	20,2	5,6	2,2	100,0
Toplam	N	144	69	13,7	19	20	292
	%	49,3	23,6	40	6,5	6,8	100,0
Chi-Square 0,002> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 16’de kurum türü ile “Farklı Kültür ve Düşüncelere Hoşgörü Yoktur” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında farklı kültür ve düşüncelere hoşgörü gösterildiği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %84,2 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken özel okullardaki öğretmenlerin %92,1’i hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundaki anlamlı farktan, özel okullarda hoşgörü gösterilme oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 17: “Kurumda, Yöneticiler Olumlu Davranışları Destekler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	8	6	22	75	92	203
	%	3,9	3,0	10,8	36,9	45,3	100,0
Okul	N	0	0	19	33	37	89
	%	0,0	0,0	21,3	37,1	41,6	100,0
Toplam	N	8	5	41	108	129	292
	%	2,7	1,7	14,1	37,1	44,3	100,0
Chi-Square 0,047> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 17’de kurum türü ile “Kurumda, Yöneticiler Olumlu Davranışları Destekler” Cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında yöneticilerin olumlu davranışları desteklediği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 93,0 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundaki anlamlı farktan, yöneticilerin özel okullarda olumlu davranışları destekleme oranlarının dershanelerden çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 18: “Kurumda, Yöneticiler Verdikleri Sözleri Tutarlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	9	21	34	86	52	203
	%	4,4	10,3	16,7	42,4	25,6	100,0
Okul	N	0	2	30	25	32	89
	%	0,0	2,2	33,7	28,1	36,0	100,0
Toplam	N	9	23	64	111	84	292
	%	3,1	7,9	22,0	38,1	28,9	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 18’da kurum türü ile “Özel öğretim kurumlarında, Yöneticiler Verdikleri Sözleri Tutarlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında yöneticilerin verdikleri sözleri tuttukları şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %84,7 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %97,8 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundaki anlamlı farktan, özel okullarda yöneticilerin sözlerini tutma oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 19: “Kurumda Cinsiyet Ayrımcılığı Yapılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	156	21	17	5	4	203
	%	76,8	10,3	8,4	2,5	2,0	100,0
Okul	N	69	20	0	0	0	89
	%	77,5	22,5	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	225	41	17	5	4	292
	%	77,1	14,0	5,8	1,7	1,4	100,0
Chi-Square 0,001> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 19’de kurum türü ile “Kurumda Cinsiyet Ayrımcılığı Yapılır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında cinsiyet ayrımcılığı yapılmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %95,5 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda cinsiyet ayrımcılığı yapılmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 20: “Yöneticiler İş Yerinde Çatışmaya Yol Açacak Davranışlar Sergilerler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	112	49	36	3	3	203
	%	55,2	24,1	17,7	1,5	1,5	100,0
Okul	N	37	20	27	5	0	89
	%	41,6	22,5	30,3	5,6	0,0	100,0
Toplam	N	149	69	63	8	3	292
	%	51,0	23,6	21,6	2,7	1,0	100,0
Chi-Square 0,017> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 20’de kurum türü ile “Yöneticiler İş Yerinde Çatışmaya Yol Açacak Davranışlar Sergilerler” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında yöneticilerin çatışmaya yol açacak davranışlar sergilemediği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %97,0 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %94,4 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan dershanelerde yöneticilerin çatışmaya yol açacak davranışları sergilememe oranının özel okullardan daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 21: “Kurumda İşe Alma Ölçütleri Tarafıdır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	83	44	37	24	13	203
	%	40,9	21,7	18,2	11,8	6,4	100,0
Okul	N	27	35	16	8	3	89
	%	30,3	39,3	18,0	9,0	3,4	100,0
Toplam	N	110	79	53	32	16	292
	%	37,9	27,2	18,3	11,0	5,5	100,0
Chi-Square 0,045> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 21’de kurum türü ile “Kurumda İşe Alma Ölçütleri Tarafıdır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında işe alma ölçütlerinin tarafı olmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 80,8 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %87,6 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda işe alma ölçütlerinde taraf olmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 22: “Kurumda Tüm Üyelere Saygı Gösterilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	8	12	11	68	104	203
	%	3,9	5,9	5,4	33,5	51,2	100,0
Okul	N	0	0	12	22	55	89
	%	0,0	0,0	13,5	24,7	61,8	100,0
Toplam	N	8	12	23	90	159	292
	%	2,7	4,1	7,9	30,8	54,5	100,0
Chi-Square 0,002> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 22’de kurum türü ile “Kurumda Tüm Üyelere Saygı Gösterilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında tüm üyelere saygı gösterildiği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %90,1 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda üyelere saygı gösterme oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 23: “Kurumda, Yöneticiler Haksızlıkları Ortaya Koyanları Destekler ” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	20	30	55	59	39	203
	%	9,9	14,8	27,1	29,1	19,2	100,0
Okul	N	4	10	31	27	17	89
	%	4,5	11,2	34,8	30,3	19,1	100,0
Toplam	N	23	40	86	86	56	292
	%	7,9	13,7	29,6	29,6	19,2	100,0
Chi-Square 0,527> 0,05							

P>0,05

Tablo 23’te kurum türü ile “Kurumda, Yöneticiler Haksızlıkları Ortaya Koyanları Destekler” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde bazen seçeneğinin % 29,6 genellikle seçeneğinin % 29,6 ve her zaman seçeneğinin % 19,2 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında yöneticiler haksızlıkları ortaya koyanları destekler şeklinde belirtilebilir.

Tablo 24: “Yöneticiler Kararlarında Tutarlı Davranışlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	7	23	38	86	48	203
	%	3,4	11,3	18,7	42,4	23,6	100,0
Okul	N	0	1	27	25	36	89
	%	0,0	1,1	30,3	28,1	40,4	100,0
Toplam	N	7	24	65	111	84	292
	%	2,4	8,2	22,3	38,1	28,9	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 24’de kurum türü ile “Yöneticiler Kararlarında Tutarlı Davranışlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında yöneticilerin kararlarında tutarlı davrandığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %84,7 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %98,8 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda yöneticilerin kararlı davranma oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 25: “Kurumda Yönetmeliklere Uygun Davranışlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	6	11	18	79	89	203
	%	3,0	5,4	8,9	38,9	43,8	100,0
Okul	N	0	0	0	29	60	89
	%	0,0	0,0	0,0	32,6	67,4	100,0
Toplam	N	6	11	18	108	149	292
	%	2,1	3,8	6,2	37,0	51,0	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 25’de kurum türü ile “Kurumda Yönetmeliklere Uygun Davranışlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında yönetmeliklere uygun davranıldığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %91,6 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda yönetmeliklere uyulma oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 26: “Kurumda Argo Konuşmalar Garip Karşılanmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	97	38	26	16	24	203
	%	47,8	18,7	12,8	7,9	11,8	100,0
Okul	N	47	24	4	6	8	89
	%	52,8	27,0	4,5	6,7	9,0	100,0
Toplam	N	144	62	30	22	32	292
	%	49,7	21,4	10,3	7,6	11,0	100,0
Chi-Square 0,162> 0,05							

P>0,05

Tablo 26’da kurum türü ile “Kurumda Argo Konuşmalar Garip Karşılanmaz” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde sola çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında argo konuşmalar hoş karşılanmaz şeklinde belirtilebilir.

Tablo 27: “Yaşam Felsefesi Farklı Olan Bir Öğretmen Kurumda Çalışabilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	12	19	31	60	81	203
	%	5,9	9,4	15,3	29,6	39,9	100,0
Okul	N	1	11	32	12	33	89
	%	1,1	12,4	36,0	13,5	37,1	100,0
Toplam	N	12	30	63	72	114	292
	%	4,1	10,3	21,6	24,7	39,2	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 27’de kurum türü ile “Yaşam Felsefesi Farklı Olan Bir Öğretmen Kurumda Çalışabilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi yaşam felsefesi farklı olan bir öğretmenin özel öğretim kurumlarında çalışabileceği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %84,8 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %86,6 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda çalışma oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 28: “Kurumda Çalışanları İstenilmeyen Davranışlara İten Bir Ortam Vardır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	108	52	28	11	4	203
	%	53,2	25,6	13,8	5,4	2,0	100,0
Okul	N	34	30	25	0	0	89
	%	38,2	33,7	28,1	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	142	82	53	11	3	292
	%	48,8	28,2	18,2	3,8	1,0	100,0
Chi-Square 0,003> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 28’da kurum türü ile “Kurumda Çalışanları İstenilmeyen Davranışlara İten Bir Ortam Vardır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında çalışanları istenilmeyen davranışlara iten bir ortamın olmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %92,6 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda çalışanları istenilmeyen davranışları iten bir ortamın olmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 29: “Aynı İşi Yaptığım Çalışanlar İle Farklı Ücret Alırım” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	22	19	46	69	47	203
	%	10,8	9,4	22,7	34,0	23,2	100,0
Okul	N	5	13	32	24	15	89
	%	5,6	14,6	36,0	27,0	16,9	100,0
Toplam	N	27	32	78	93	62	292
	%	9,2	11,0	26,7	31,8	21,2	100,0
Chi-Square 0,048> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 29’da kurum türü ile “Aynı İşi Yaptığım Çalışanlar İle Farklı Ücret Alırım” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında çalışanlar arası ücret farkının genellikle olduğu şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %57,2 her zaman ve genellikle seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %439’si her zaman ve genellikle seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan dershanelerde

aynı işi yapan çalışanlar arası ücret farkının, özel okullardan daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 30: “Kurumda Adaletsiz Bir Terfi Sistemi Uygulanır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	94	42	23	28	16	203
	%	46,3	20,7	11,3	13,8	7,9	100,0
Okul	N	62	21	6	0	0	89
	%	69,7	23,6	6,7	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	156	63	29	28	16	292
	%	53,4	21,6	9,9	9,6	5,5	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 30’de kurum türü ile “Kurumda Adaletsiz Bir Terfi Sistemi Uygulanır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında adaletsiz bir terfi sisteminin uygulanmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 78,3 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda adaletsiz bir terfi sistemi uygulanmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 31: “Kurumda Veli Olanaklarının Kişisel Amaç İçin Kullanımı Önlenir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	30	15	30	47	81	203
	%	14,8	7,4	14,8	23,2	39,9	100,0
Okul	N	2	6	1	28	52	89
	%	2,2	6,7	1,1	31,5	58,4	100,0
Toplam	N	31	21	31	75	133	292
	%	10,7	7,2	10,7	25,8	45,7	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 31’de kurum türü ile “Kurumda Veli Olanaklarının Kişisel Amaç İçin Kullanımı Önlenir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında veli olanaklarının kişisel amaç için kullanımı yapılmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %77,9 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %91,0 her

zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda veli olanaklarının kullanılmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 32: “Derslerde Dersin İçeriği İle İlgili Olmayan Konular Anlatılmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	12	24	45	82	40	203
	%	5,9	11,8	22,2	40,4	19,7	100,0
Okul	N	2	2	24	35	26	89
	%	2,2	2,2	27,0	39,3	29,2	100,0
Toplam	N	14	26	69	117	66	292
	%	4,8	8,9	23,6	40,1	22,6	100,0
Chi-Square 0,024> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 32’de kurum türü ile “Derslerde Dersin İçeriği İle İlgili Olmayan Konular Anlatılmaz” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında derslerde dersin içeriği ile ilgili olmayan konuların anlatılmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %82,5 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %95,5 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda dersin içeriğinin dışına çıkılmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 33: “Derslerde Zamanın Kullanımı Planlıdır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	3	2	7	72	119	203
	%	1,5	1,0	3,4	35,5	58,6	100,0
Okul	N	0	0	3	55	31	89
	%	0,0	0,0	3,4	61,8	34,8	100,0
Toplam	N	3	2	10	127	150	292
	%	1,0	0,7	3,4	43,5	51,4	100,0
Chi-Square 0,001> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 33’de kurum türü ile “Derslerde Zamanın Kullanımı Planlıdır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında derslerde zamanın kullanımının planlı yapıldığı şeklinde belirtilebilir.

Dershanelerdeki öğretmenlerin %97,5 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100'ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda ders zamanının planlı kullanılma oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 34: “Kurumda Akraba ya da Arkadaş Çocuklarına Ayrıcalık Gösterilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	114	42	29	14	4	203
	%	56,2	20,7	14,3	6,9	2,0	100,0
Okul	N	46	31	4	7	1	89
	%	51,7	34,8	4,5	7,9	1,1	100,0
Toplam	N	160	73	33	21	5	292
	%	54,8	25,0	11,3	7,2	1,7	100,0
Chi-Square 0,029> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 34’de kurum türü ile “Kurumda Bulunan Akraba Ya Da Arkadaş Çocuklarına Ayrıcalık Gösterilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında akraba ve arkadaş çocuklarına ayrıcalık gösterilmediği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %88,9 hiç ve nadiren seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %86,5 hiç ve nadiren seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan dershanelerde akraba ve arkadaş çocuklarına ayrıcalık gösterilmeme oranının özel okullardan daha çok olduğu belirtilebilir.

6.2.2. Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğine ve Diğer Öğretmenlere Yönelik Sergilemiş Oldukları Etik Dışı Davranışlar

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, kurumlarında çalışan öğretmenlere ve Öğretmenlik mesleğine yönelik sergilemiş oldukları etik dışı davranışlara yönelik verdikleri cevapların frekansları ve bu frekansların yüzdeleri verilecektir.

Tablo 35: “Çalışanlar Haklarını Yasal Olmayan Yollarla Ararlar ” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	151	24	12	10	6	203
	%	74,4	11,8	5,9	4,9	3,0	100,0
Okul	N	61	27	1	0	0	89
	%	68,5	30,3	1,1	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	212	51	13	10	6	292
	%	72,6	17,5	4,5	3,4	2,1	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 35’da kurum türü ile “Çalışanlar Haklarını Yasal Olmayan Yollarla Ararlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında çalışanlar haklarını yasal olmayan yollarla yapmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %92,1 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda çalışanların haklarının yasal olmayan yollarla aramama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 36: “Laf Taşıma Faaliyetlerinde Bulunanları Yönetim Destekler ” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	111	21	39	16	16	203
	%	54,7	10,3	19,2	7,9	7,9	100,0
Okul	N	48	31	8	2	0	89
	%	53,9	34,8	9,0	2,2	0,0	100,0
Toplam	N	159	52	47	18	16	292
	%	54,5	17,8	16,1	6,2	5,5	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 36’da kurum türü ile “Laf Taşıma Faaliyetlerinde Bulunanları Yönetim Destekler” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında laf taşıma faaliyetlerinin yapılmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %84,2 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 89,6 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda laf taşıma faaliyetlerinin yapılmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 37: “Ders Yüğü Dağılımı Adıldır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	29	32	30	66	46	203
	%	14,3	15,8	14,8	32,5	22,7	100,0
Okul	N	24	2	15	29	19	89
	%	27,0	2,2	16,9	32,6	21,3	100,0
Toplam	N	53	34	45	95	65	292
	%	18,2	11,6	15,4	32,5	22,3	100,0
Chi-Square 0,004> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 37’de kurum türü ile “Ders Yüğü Dağılımı Adıldır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında ders yüğü dağılımının genelde adil yapıldığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 70,0 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %87,7 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okulların dershanelere göre daha adil bir ders yüğü dağılımı yapılmaya çalışıldığı belirtilebilir.

Tablo 38: “Çalışanlar Rakip Kurumları Küçük Düşürücü Konuşmalardan Uzak Durur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	14	20	22	55	92	203
	%	6,9	9,9	10,8	27,1	45,3	100,0
Okul	N	6	18	9	30	26	89
	%	6,7	20,2	10,1	33,7	29,2	100,0
Toplam	N	20	38	31	85	118	292
	%	6,8	13,0	10,6	29,1	40,4	100,0
Chi-Square 0,040> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 38’de kurum türü ile “Çalışanlar Rakip Kurumları Küçük Düşürücü Konuşmalardan Uzak Durur” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında çalışanların rakip kurumları küçük düşürücü konuşmalar yapılmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %83,7 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %73,0 her zaman, genellikle ve bazen toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan dershanelerde rakip kurumları küçük düşürücü konuşmalar yapılmama oranının özel okullardan daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 39: “Kurumda Çalışanlar Arası Çatışma Olmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	30	33	33	65	42	203
	%	14,8	16,3	16,3	32,0	20,7	100,0
Okul	N	1	1	15	42	30	89
	%	1,1	1,1	16,9	47,2	33,7	100,0
Toplam	N	31	34	48	107	72	292
	%	10,6	11,6	16,4	36,6	24,7	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 39’da kurum türü ile “Kurumda Çalışanlar Arası Çatışma Olmaz” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında çalışanlar arasında genelde çatışma olmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %69,0 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %97,8 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda çalışanlar arasında çatışma olmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 40: “Öğretmenler, Birbirleri ile İşbirliği İçerisindedirler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	7	12	25	81	77	203
	%	3,5	5,9	12,4	40,1	38,1	100,0
Okul	N	0	0	0	34	55	89
	%	0,0	0,0	0,0	38,2	61,8	100,0
Toplam	N	7	12	25	115	132	292
	%	2,4	4,1	8,6	39,5	45,4	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 40’de kurum türü ile “Öğretmenler, Birbirleri ile İşbirliği İçerisindedirler” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğretmenlerin birbiri ile işbirliği içerisinde olduğu şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %90,6 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel

okullarda öğretmenler arası işbirliği yapılma oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 41: “Öğretmenler, Mesleğe Yeni Başlayan Meslektaşlarının Bilgi ve Becerilerini Geliştirmelerine Yardımcı Olurlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	6	12	33	74	78	203
	%	3,0	5,9	16,3	36,5	38,4	100,0
Okul	N	0	0	2	29	58	89
	%	0,0	0,0	2,2	32,6	65,2	100,0
Toplam	N	6	12	35	103	136	292
	%	2,1	4,1	12,0	35,2	46,6	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 41’de kurum türü ile “Öğretmenler, Mesleğe Yeni Başlayan Meslektaşlarının Bilgi ve Becerilerini Geliştirmelerine Yardımcı Olurlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğretmenler, mesleğe yeni başlayan meslektaşlarının bilgi ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı oldukları şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %91,2 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda mesleğe yeni başlayanlara yardımcı olma oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 42: “Öğretmenler Deneyimlerini Diğer İnsanlarla Paylaşırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	7	12	20	80	84	203
	%	3,4	5,9	9,9	39,4	41,4	100,0
Okul	N	0	0	1	35	53	89
	%	0,0	0,0	1,1	39,3	59,6	100,0
Toplam	N	7	12	21	35	137	292
	%	2,4	4,1	7,2	39,4	46,9	100,0
Chi-Square 0,001> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 42’de kurum türü ile “Öğretmenler Deneyimlerini Diğer İnsanlarla Paylaşırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğretmenlerin deneyimlerini diğer çalışanlar ile paylaştığı

şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %81,7 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100'ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda deneyimleri paylaşma oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 43: “Öğretmenler, Meslektaşları Hakkında Sınıfta Olumsuz Konuşmalar Yapmaktan Kaçınırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	5	12	10	64	112	203
	%	2,5	5,9	4,9	31,5	55,2	100,0
Okul	N	4	2	2	26	55	89
	%	4,5	2,2	2,2	29,2	61,8	100,0
Toplam	N	9	14	12	90	167	292
	%	3,1	4,8	4,1	30,8	57,2	100,0
Chi-Square 0,377> 0,05							

P>0,05

Tablo 43’de kurum türü ile “Öğretmenler, Meslektaşları Hakkında Sınıfta Olumsuz Konuşmalar Yapmaktan Kaçınırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %30,8 ve her zaman seçeneğinin % 57,2 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenler meslektaşları hakkında sınıfta olumsuz konuşmalar yapmazlar şeklinde belirtilebilir.

Tablo 44: “Öğretmenler, Meslektaşlarına Gizli Bilgileri Aktarırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	138	34	15	10	6	203
	%	68,0	16,7	7,4	4,9	3,0	100,0
Okul	N	73	16	0	0	0	89
	%	82,0	18,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	211	50	15	10	6	292
	%	72,3	17,1	5,1	3,4	2,1	100,0
Chi-Square 0,004> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 44’de kurum türü ile “Öğretmenler, Meslektaşlarına Ait Gizli Bilgileri Aktarırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında meslektaşlara ait gizli bilgilerin aktarılmadığı şeklinde

belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %92,1 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100 hiç, nadiren ve bazen toplandığı seçeneğinde görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda meslektaşlara ait gizli bilgileri aktarmama oranının dershanelerden daha çok olduğu belirtilebilir.

Tablo 45: “Öğretmen Sadece Ders Anlatmaktan Sorumludur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	42	26	24	89	22	203
	%	20,7	12,8	11,8	43,8	10,8	100,0
Okul	N	7	13	15	43	11	89
	%	7,9	14,6	16,9	48,3	12,4	100,0
Toplam	N	49	39	39	132	33	292
	%	16,8	13,4	13,4	45,2	11,3	100,0
Chi-Square 0,100> 0,05							

P>0,05

Tablo 45’de kurum türü ile “Öğretmen Sadece Ders Anlatmaktan Sorumludur” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %45,2 ve her zaman seçeneğinin % 11,3 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenler sadece ders anlatmaktan sorumludur şeklinde belirtilebilir.

Tablo 46: “Sınav Kâğıtları Nesnel Olarak Değerlendirilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	2	4	7	49	139	203
	%	1,0	2,0	3,5	24,4	69,2	100,0
Okul	N	1	0	3	28	57	89
	%	1,1	0,0	3,4	31,5	64,0	100,0
Toplam	N	3	4	10	77	196	292
	%	1,0	1,4	3,4	26,6	67,6	100,0
Chi-Square 0,527> 0,05							

P>0,05

Tablo 46’da kurum türü ile “Sınav Kâğıtları Nesnel Olarak Değerlendirilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %26,6 ve her zaman seçeneğinin % 67,6 oranlarını aldığı görülmektedir.

Sağa çarpık bir dağılım gözleendiğinden özel öğretim kurumlarında sınav evrakları nesnel olarak değerlendirilir şeklinde belirtilebilir.

Tablo 47: “Öğretmenler İşinde Özenli Davranırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	3	5	7	69	119	203
	%	1,5	2,5	3,4	34,0	58,6	100,0
Okul	N	0	0	0	24	65	89
	%	0,0	0,0	0,0	27,0	73,0	100,0
Toplam	N	3	5	7	93	184	292
	%	1,0	1,7	2,4	31,8	63,0	100,0
Chi-Square 0,048> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 47’de kurum türü ile “Öğretmenler İşinde Özenli Davranırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğretmenlerin işlerinde özenli davrandıkları şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %96,0 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda işinse özen gösterme oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 48: “Öğretmenler, Öğrencinin Çıkarlarını Kendi Çıkarlarından Üstün Tutarlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	18	18	33	66	68	203
	%	8,9	8,9	16,3	32,5	33,5	100,0
Okul	N	6	0	4	41	38	89
	%	6,7	0,0	4,5	46,1	42,7	100,0
Toplam	N	24	18	37	107	106	292
	%	8,2	6,2	12,7	36,6	36,3	100,0
Chi-Square 0,001> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 48’de kurum türü ile “Öğretmenler, Öğrencinin Çıkarlarını Kendi Çıkarlarından Üstün Tutarlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğretmenler öğrenci çıkarlarını kendi çıkarlarından üstün tuttuğu şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %82,3 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %93,3’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare

testi analizi sonucundan özel okullarda bu oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 49: “Öğretmenler, Mesleklerine Gereken Özeni Gösterirler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	4	2	6	63	128	203
	%	2,0	1,0	3,0	31,0	63,1	100,0
Okul	N	0	0	0	34	55	89
	%	0,0	0,0	0,0	38,2	61,8	100,0
Toplam	N	4	2	6	97	183	292
	%	1,4	0,7	2,1	33,2	62,7	100,0
Chi-Square 0,182> 0,05							

P>0,05

Tablo 49’da kurum türü ile “Öğretmenler, Öğrencinin Çıkarlarını Kendi Çıkarlarından Üstün Tutarlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %33,2 ve her zaman seçeneğinin % 62,7 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenler, mesleklerine gereken özeni gösterirler şeklinde belirtilebilir.

Tablo 50: “Öğretmenler Derslerini Zamanında Sona Erdirirler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	2	3	3	83	112	203
	%	1,0	1,5	1,5	40,9	55,2	100,0
Okul	N	0	0	2	27	60	89
	%	0,0	0,0	2,2	30,3	67,4	100,0
Toplam	N	2	3	5	110	172	292
	%	0,7	1,0	1,7	37,7	58,9	100,0
Chi-Square 0,214> 0,05							

P>0,05

Tablo 50’de kurum türü ile “Öğretmenler Derslerini Zamanında Sona Erdirirler” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %37,7 ve her zaman seçeneğinin % 58,9 oranlarını aldığı

görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenler derslerini zamanında sonlandırırlar şeklinde belirtilebilir.

Tablo 51: “Öğretmenler Verdikleri Sözlerde Dururlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	4	4	6	88	101	203
	%	2,0	2,0	3,0	43,3	49,8	100,0
Okul	N	0	0	7	40	42	89
	%	0,0	0,0	7,9	44,9	47,2	100,0
Toplam	N	4	4	13	128	143	292
	%	1,4	1,4	4,5	43,8	49,0	100,0
Chi-Square 0,137> 0,05							

P>0,05

Tablo 51’de kurum türü ile “Öğretmenler Verdikleri Sözlerde Dururlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %43,8 ve her zaman seçeneğinin % 49,0 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenlerin verdikleri sözlerde dururlar şeklinde belirtilebilir.

Tablo 52: “Öğretmenler Derse Geç Girerler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	118	68	11	4	2	203
	%	58,1	33,5	5,4	2,0	1,0	100,0
Okul	N	56	33	0	0	0	89
	%	62,9	37,1	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	174	101	11	4	1	292
	%	59,8	34,7	3,8	1,4	0,3	100,0
Chi-Square 0,161> 0,05							

P>0,05

Tablo 52’de kurum türü ile “Öğretmenler Derse Geç Girerler” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde nadiren seçeneğinin %34,7 ve hiç seçeneğinin % 59,8 oranlarını aldığı görülmektedir. Sola çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenler derse geç girmezler şeklinde belirtilebilir.

Tablo 53: “Öğretmenler Dersten Erken Çıkarlar” Cümlesine Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	134	53	10	4	2	203
	%	66,0	26,1	4,9	2,0	1,0	100,0
Okul	N	75	14	0	0	0	89
	%	84,3	15,7	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	209	67	10	4	2	292
	%	71,6	22,9	3,4	1,4	0,7	100,0
Chi-Square 0,012> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 53’de kurum türü ile “Öğretmenler Dersten Erken Çıkarlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında dersten erken çıkılmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 97,0 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 100’ü hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan dershanelerde dersten erken çıkılma oranının özel okullardan daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 54: “Öğretmenler Derste Özel İşlerini Yapmaktan Kaçınırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	12	5	6	50	130	203
	%	5,9	2,5	3,0	24,6	64,0	100,0
Okul	N	0	0	0	20	69	89
	%	0,0	0,0	0,0	22,5	77,5	100,0
Toplam	N	12	5	6	70	199	292
	%	4,1	1,7	2,1	24,0	68,2	100,0
Chi-Square 0,018> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 54’de kurum türü ile “Öğretmenler Derste Özel İşlerini Yapmaktan Kaçınırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında derslerde özel işlerini yapmaktan kaçındıkları şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %91,6 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda derste özel işlerini yapmaktan kaçınma oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 55: “Öğretmenler Kitap vb. Materyaller Satmaktan Kaçınırlar” Cümlesine Ait Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	16	9	16	39	123	203
	%	7,9	4,4	7,9	19,2	60,6	100,0
Okul	N	4	3	11	22	49	89
	%	4,5	3,4	12,4	24,7	55,1	100,0
Toplam	N	20	12	27	61	172	292
	%	6,8	4,1	9,2	20,9	58,9	100,0
Chi-Square 0,438> 0,05							

P>0,05

Tablo 55’da kurum türü ile “Öğretmenler Kitap Vb. Materyaller Satmaktan Kaçınırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %20,9 ve her zaman seçeneğinin % 58,9 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenlerin kitap vb. materyal satmaktan kaçındıkları şeklinde belirtilebilir.

Tablo 56: “Öğretmenler Belli Irk ve/veya Dinlere Karşı Taraflıdırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	155	29	10	4	5	203
	%	76,4	14,3	4,9	2,0	2,5	100,0
Okul	N	76	10	3	0	0	89
	%	85,4	11,2	3,4	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	231	39	13	3	5	292
	%	79,4	13,4	4,5	1,0	1,7	100,0
Chi-Square 0,374> 0,05							

P>0,05

Tablo 56’de kurum türü ile “Öğretmenler Belli Irk ve/veya Dinlere Karşı Taraflıdırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde nadiren seçeneğinin %13,4 ve hiç seçeneğinin % 79,4 oranlarını aldığı görülmektedir. Sola çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenlerin belli ırk veya dinlere karşı tarafı davranmadıkları şeklinde belirtilebilir.

Tablo 57: “Öğretmenler Kuruma Öğretim İçin Yeterince Hazırlık Yaparak Gelirler” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	3	7	4	69	120	203
	%	1,5	3,4	2,0	34,0	59,1	100,0
Okul	N	0	0	0	36	53	89
	%	0,0	0,0	0,0	40,4	59,6	100,0
Toplam	N	3	7	4	105	173	292
	%	1,0	2,4	1,4	36,0	59,2	100,0
Chi-Square 0,144> 0,05							

P>0,05

Tablo 57’da kurum türü ile “Öğretmenler Kuruma Öğretim İçin Yeterince Hazırlık Yaparak Gelirler” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %36,0 ve her zaman seçeneğinin % 59,2 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenler kuruma yeterince hazırlık yaparak gelirler şeklinde belirtilebilir.

Tablo 58: “Öğretmenler Öğrencilerine Kurum Dışında Para İle Ders Vermekten Kaçınırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	46	31	31	52	42	203
	%	22,8	15,3	15,3	25,7	20,8	100,0
Okul	N	0	3	14	38	34	89
	%	0,0	3,4	15,7	42,7	38,2	100,0
Toplam	N	46	34	45	90	76	292
	%	15,8	11,7	15,5	30,9	26,1	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 58’da kurum türü ile “Öğretmenler Kendi Öğrencilerine Kurum Dışında Para İle Ders vermekten Kaçınırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğretmenler kendi öğrencilerine kurum dışında para ile ders vermekten kaçındıkları şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %61,8 her zaman, bazen ve genellikle seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 96,6 toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda kendi öğrencisine ders vermeme oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

6.2.3. Öğretmenlerin, Öğrenciye Yönelik Sergilemiş Oldukları Etik Dışı Davranışlar

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, öğrenci ile ilgili karşılaştıkları etik dışı davranışlara yönelik verdikleri cevapların frekansları ve bu frekansların yüzdeleri verilecektir.

Tablo 59: “Ders Programları Yapılırken Öğrenciye Yarar Dikkate Alınmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	124	43	23	8	5	203
	%	61,1	21,2	11,3	3,9	2,5	100,0
Okul	N	38	35	16	0	0	89
	%	42,7	39,3	18,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	162	78	39	8	5	292
	%	55,5	26,7	13,4	2,7	1,7	100,0
Chi-Square 0,001 > 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 59’da kurum türü ile “Ders Programları Yapılırken Öğrenciye Yarar Dikkate Alınmaz” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında ders programları yapılırken öğrenciye yararın dikkate alındığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %93,6 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda ders programları yapılırken öğrenciye yararın dikkate alınma oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 60: “Öğretmenler, Siyasal Görüş Uyuşması Olan Öğrencilere Ayrıcalık Tanırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	161	24	9	7	2	203
	%	79,3	11,8	4,4	3,4	1,0	100,0
Okul	N	72	14	1	2	0	89
	%	80,9	15,7	1,1	2,2	0,0	100,0
Toplam	N	233	38	10	9	2	292
	%	79,8	13,0	3,4	3,1	,7	100,0
Chi-Square 0,421 > 0,05							

P>0,05

Tablo 60’de kurum türü ile “Öğretmenler, Kendileri İle Siyasal Görüş Uyuşması Olan Öğrencilere Ayrıcalık Tanırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare

testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde hiç seçeneğinin % 79,8 oranını aldığı görülmektedir. Sola çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğretmenler, siyasal görüş uyuşması olan öğrencilere ayrıcalık tanımazlar şeklinde belirtilebilir.

Tablo 61: “Öğrenciye Saygısız Davranılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	180	17	5	1	0	203
	%	88,7	8,4	2,5	0,5	0,0	100,0
Okul	N	87	2	0	0	0	89
	%	97,8	2,2	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	267	19	5	1	0	292
	%	91,4	6,5	1,7	0,3	0,0	100,0
Chi-Square 0,080> 0,05							

P>0,05

Tablo 61’de kurum türü ile “Öğrenciye Saygısız Davranılır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde hiç seçeneğinin % 91,4 oranını aldığı görülmektedir. Sola çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğrenciye saygısız davranılmaz şeklinde belirtilebilir.

Tablo 62: “Öğrencilerle Senli Benli İlişkilerden Uzak Durulur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	15	20	39	76	53	203
	%	7,4	9,9	19,2	37,4	26,1	100,0
Okul	N	0	0	12	31	46	89
	%	0,0	0,0	13,5	34,8	51,7	100,0
Toplam	N	15	20	51	107	99	292
	%	5,1	6,8	17,5	36,6	33,9	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 62’de kurum türü ile “Öğrencilerle Senli Benli İlişkilerden Uzak Durulur” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında senli benli ilişkilerden uzak durulduğu şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 82,7 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda

öğrencilerle senli benli ilişkilerin olmama oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 63: “Bazı Öğrencilere Akrabalık, vb Nedenlerden Dolayı Ayrıcalık Tanınır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	98	60	22	18	5	203
	%	48,3	29,6	10,8	8,9	2,5	100,0
Okul	N	73	15	0	0	1	89
	%	82,0	16,9	0,0	0,0	0,3	100,0
Toplam	N	171	75	22	18	6	292
	%	58,6	25,7	7,5	6,2	2,1	100,0
Chi-Square 0,000 > 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 63’de kurum türü ile “Bazı Öğrencilere Akrabalık, Hemşerilik Vb Nedenlerden Dolayı Ayrıcalık Tanınır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında bazı öğrencilere akrabalık vb. nedenlerden dolayı ayrımcılık tanınmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 88,7 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %98,8’i hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda öğrencilere ayrımcılık yapılmama oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 64: “Öğretmenler, Öğrencilere Kendi Özel İşlerini Yaptırırlar” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	148	34	13	6	2	203
	%	72,9	16,7	6,4	3,0	1,0	100,0
Okul	N	58	31	0	0	0	89
	%	65,2	34,8	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	206	65	13	6	2	292
	%	70,5	22,3	4,5	2,1	0,7	100,0
Chi-Square 0,001 > 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 64’de kurum türü ile “Öğretmenler, Öğrencilere Kendi Özel İşlerini Yaptırırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğretmenlerin kendi özel işlerini öğrencilere yaptırmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %96,0 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 100’ü hiç, nadiren ve bazen

seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda öğrencilere kendi işini yaptırmama oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 65: “Başarısız Öğrencilere İlgi Gösterilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	3	11	34	69	86	203
	%	1,5	5,4	16,7	34,0	42,4	100,0
Okul	N	0	0	0	42	47	89
	%	0,0	0,0	0,0	47,2	52,8	100,0
Toplam	N	3	11	34	111	133	292
	%	1,0	3,8	11,6	38,0	45,5	100,0
Chi-Square 0,000> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 65’da kurum türü ile “Başarısız Öğrencilere İlgi Gösterilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında başarısız öğrencilere ilgi gösterildiği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %93,1 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda başarısız öğrenciye ilgi gösterilme oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 66: “Öğretmenler, Öğrencileri Küçük Düşürmekten Kaçınırlar” Cümlesine Ait Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	3	5	11	67	117	203
	%	1,5	2,5	5,4	33,0	57,6	100,0
Okul	N	0	0	0	26	63	89
	%	0,0	0,0	0,0	29,2	70,8	100,0
Toplam	N	3	5	11	93	180	292
	%	1,0	1,7	3,8	31,8	61,6	100,0
Chi-Square 0,035> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 66’de kurum türü ile “Öğretmenler, Öğrencileri Küçük Düşürmekten Kaçınırlar” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğretmenlerin öğrencileri küçük düşürmekten kaçındıkları şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %96,0 her zaman, genellikle ve

bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100'ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda öğrencileri küçük düşürmekten kaçınma oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 67: “Öğrencinin, Ders Saatlerine Uymasına Özen Gösterilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	4	4	5	46	144	203
	%	2,0	2,0	2,5	22,7	70,9	100,0
Okul	N	0	0	0	34	55	89
	%	0,0	0,0	0,0	38,2	61,8	100,0
Toplam	N	4	4	5	80	199	292
	%	1,4	1,4	1,7	27,4	68,2	100,0
Chi-Square 0,018> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 67’de kurum türü ile “Öğrencinin, Ders Saatlerine Uymasına Özen Gösterilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında ders saatlerine uyulduğu şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 96,1 her zaman, bazen ve genellikle seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin % 100’ü her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda ders saatlerine uyulma oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 68: “Öğrenci İle İlgili Özel Bilgiler Alenen Konuşulur” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	115	52	18	13	5	203
	%	56,7	25,6	8,9	6,4	2,5	100,0
Okul	N	65	24	0	0	0	89
	%	73,0	27,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	180	76	18	13	5	292
	%	61,6	26,0	6,2	4,5	1,7	100,0
Chi-Square 0,001> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 68’da kurum türü ile “Öğrenci İle İlgili Özel Bilgiler Alenen Konuşulur” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğrenci ile ilgili özel bilgilerin alenen konuşulmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 91,2 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde

toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %100'ü hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda öğrenci ile ilgili özel bilgilerin alenen konuşulmama oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 69: “Öğrenciler Arasında Ekonomik Düzeylerine Göre Ayrım Yapılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	157	29	8	6	3	203
	%	77,3	14,3	3,9	3,0	1,5	100,0
Okul	N	71	18	0	0	0	89
	%	79,8	20,2	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	228	47	8	6	3	292
	%	78,1	16,1	2,7	2,1	1,0	100,0
Chi-Square 0,065 > 0,05							

P>0,05

Tablo 69’de kurum türü ile “Öğrenciler Arasında Ekonomik Düzeylerine Göre Ayrım Yapılır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde hiç seçeneğinin % 78,1 oranını aldığı görülmektedir. Sola çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğrenciler arasında ekonomik düzeylerine göre ayrım yapılmaz şeklinde belirtilebilir.

Tablo 70: “Öğrencilerden Hediye Kabul Edilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	40	59	79	14	10	203
	%	19,8	29,2	39,1	6,9	5,0	100,0
Okul	N	20	46	22	1	0	89
	%	22,5	51,7	24,7	1,1	0,0	100,0
Toplam	N	60	105	101	15	10	292
	%	20,6	36,1	34,7	5,2	3,4	100,0
Chi-Square 0,000 > 0,05							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 70’de kurum türü ile “Öğrencilerden Hediye Kabul Edilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sola çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğrencilerden hediye kabul edilmediği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %88,1 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplanırken,

özel okullardaki öğretmenlerin %98,9 hiç, nadiren ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda hediye kabul edilmeme oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 71: “Öğrencilere Fiziksel Ceza Verilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	174	21	5	2	0	203
	%	86,1	10,4	2,5	1,0	0,0	100,0
Okul	N	83	6	0	0	0	89
	%	93,3	6,7	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	257	27	5	2	0	292
	%	88,3	9,3	1,7	0,7	0,0	100,0
Chi-Square 0,228> 0,05							

P>0,05

Tablo 71’de kurum türü ile “Öğrencilere Fiziksel Ceza Verilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde hiç seçeneğinin % 88,3 oranını aldığı görülmektedir. Sola çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğrencilere fiziksel ceza verilmez şeklinde belirtilebilir.

Tablo 72: “Kopya Çekme Girişimlerine Gerekli Tepki Verilir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	6	8	12	64	112	203
	%	3,0	4,0	5,9	31,7	55,4	100,0
Okul	N	1	0	11	46	31	89
	%	1,1	0,0	12,4	51,7	34,8	100,0
Toplam	N	7	8	23	110	143	292
	%	2,4	2,7	7,9	37,8	49,1	100,0
Chi-Square 0,001> 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 72’de kurum türü ile “Kopya Çekme Girişimlerine Gerekli Tepki Verilir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında kopya çekme girişimlerine gerekli tepkilerin verildiği şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin %93,0 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %98,9’u her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel

okullarda kopya çekme girişimlerine gerekli tepki verilme oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 73: “Öğrencilerin Soru Sormaları Desteklenir” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	0	1	4	44	154	203
	%	0,0	,3	2,0	21,7	75,9	100,0
Okul	N	0	0	0	26	63	89
	%	0,0	0,0	0,0	29,2	70,8	100,0
Toplam	N	0	1	4	70	217	292
	%	0,0	0,3	1,4	24,0	74,3	100,0
Chi-Square 0,275 > 0,05							

P>0,05

Tablo 73’de kurum türü ile “Öğrencilerin Soru Sormaları Desteklenir” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde genellikle seçeneğinin %24,0 ve her zaman seçeneğinin % 74,3 oranlarını aldığı görülmektedir. Sağa çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğrencilerin soru sormaları desteklenir şeklinde belirtilebilir.

Tablo 74: “Öğrenciye Baskı ve Zorlama Yapılmaz” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	20	9	16	59	99	203
	%	9,9	4,4	7,9	29,1	48,8	100,0
Okul	N	5	2	0	29	53	89
	%	5,6	2,2	0,0	32,6	59,6	100,0
Toplam	N	25	11	16	88	152	292
	%	8,6	3,8	5,5	30,1	52,1	100,0
Chi-Square 0,030 > 0,05 *							

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 74’de kurum türü ile “Öğrenciye Baskı ve Zorlama Yapılmaz” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında sağa çarpık bir dağılımın gözlenmesi özel öğretim kurumlarında öğrenciye baskı ve zorlama yapılmadığı şeklinde belirtilebilir. Dershanelerdeki öğretmenlerin % 85,8 her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplanırken, özel okullardaki öğretmenlerin %92,2’si her zaman, genellikle ve bazen seçeneğinde toplandığı görülmektedir. Ki-kare testi analizi sonucundan özel okullarda

öğrenciye baskı yapılmama oranının dershanelerden daha çok olduğu şeklinde belirtilebilir.

Tablo 75: “Öğrenciler Arasında İdeolojik Görüşlerine Göre Ayrımcılık Yapılır” Cümlesinin Crosstab Analizi Bulguları

		Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman	Toplam
Dershane	N	164	20	13	4	2	203
	%	80,8	9,9	6,4	2,0	0,5	100,0
Okul	N	77	12	0	0	0	89
	%	86,5	13,5	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam	N	241	32	13	4	2	292
	%	82,5	11,0	4,5	1,4	0,6	100,0
Chi-Square 0,097 > 0,05							

P>0,05

Tablo 75’da kurum türü ile “Öğrenciler Arasında İdeolojik Görüşlerine Göre Ayrımcılık Yapılır” cümlesine verilen cevaplar karşılaştırıldığında ki-kare testi analizi sonucuna göre anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların cevapları incelendiğinde hiç seçeneğinin 82,5 oranını aldığı görülmektedir. Sola çarpık bir dağılım gözlemlendiğinden özel öğretim kurumlarında öğrenciler arasında ideolojik görüşlerine göre ayırım yapılmadığı şeklinde belirtilebilir.

6.3. Öğretmenlerin, Özel Öğretim Kurumlarında Karşılaştıkları Etik Dışı Davranışlarla İlgili Olarak, Değişkenlere Göre Görüşleri Arasındaki Farklılıklar

Bu başlık altında öğretmenlerin özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışlara ilişkin görüşleri arasında kurum türü, cinsiyet, medeni durum, yaş, mezun olunan okul, öğretmenlik mesleğindeki kıdem, şu an çalışılan kurumdaki kıdem, branş, çalışılan kurumdaki öğrenci sayısı ve kurum yöneticisi ile ideolojik benzerlik değişkenlerine göre fark olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

6.3.1. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Çalışılan Kurum Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda çalıştıkları kuruma göre anlamlı fark olup olmadığı t-testleri ile incelenmiştir.

Tablo 76: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranış Puanlarının Kurum Türüne Göre t-Testi Sonuçları

Kurum Türü	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
Dershane	203	66,06	6,67	343,12	1,47	0,140
Özel Okul	89	67,04	4,66			

P>0,05

Tablo 76’de görüldüğü gibi dershanelerde ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin kurumun sergilediği etik dışı davranışlara verdikleri cevaplar anlamlı bir fark göstermemektedir[t_{343,12}=1,47; P>0,05]. Kurumun sergilediği etik dışı davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin çalışılan kurum değişkenine göre belirgin biçimde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 77: Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergiledikleri Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurum Türüne Göre t-Testi Sonuçları

Kurum Türü	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
Dershane	199	81,81	8,10	271,79	4,60	0,000*
Özel Okul	89	85,27	4,54			

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 77’de görüldüğü gibi dershanelerde ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin, Öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranış puanları anlamlı bir fark göstermektedir [t_(271,79)=4,60 ; P<0,05]. Öğretmenlik mesleğine yönelik etik dışı davranışlara ilişkin dershanelerde çalışan öğretmenlerin puanları ($\bar{x}$ =81,81), özel okullardaki öğretmenlerin puanlarına ($\bar{x}$ =85,27) göre daha düşüktür. Puanlar arasındaki anlamlı farktan hareketle özel okullardaki öğretmenlerin dershanelerdeki öğretmenlere göre öğretmenlik meslek etik ilkelerine daha çok uydukları söylenebilir.

Tablo 78: Öğrencilere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurum Türüne Göre t-Testi Analizine İlişkin Bulguları

Kurum Türü	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
Dershane	200	45,38	4,22	280,68	1,46	0,144
Özel Okul	89	44,82	2,18			

P>0,05

Tablo 78’da görüldüğü gibi dershanelerde ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin Öğrencilere yönelik etik dışı davranışlara verdikleri cevaplar anlamlı bir fark göstermemektedir[t_(280,68)=1,46 ; P>0,05]. Öğrencilere yönelik etik dışı davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin çalışılan kurum değişkenine göre belirgin biçimde farklılaşmadığı söylenebilir.

6.3.2. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda cinsiyete göre anlamlı fark olup olmadığı t-testleri ile incelenmiştir.

Tablo 79: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranış Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
Kadın	157	65,80	6,55	289,77	1,71	0,088
Erkek	135	67,01	5,47			

P>0,05

Tablo 79’de görüldüğü gibi kadın ve erkek öğretmenlerin kurumda sergilenen etik dışı davranışlara verdikleri cevaplar anlamlı bir fark göstermemektedir [$t_{(289,77)}=1,71$; P>0,05]. Kurumun sergilediği etik dışı davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin kadın ve erkek öğretmenlere göre belirgin biçimde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 80: Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranış Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
Kadın	155	83,01	7,29	277,22	0,32	0,746
Erkek	133	82,73	7,46			

P>0,05

Tablo 80’de görüldüğü gibi kadın ve erkek öğretmenlerin Öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranış puanları anlamlı bir fark göstermemektedir [$t_{(277,22)}=0,32$; P>0,05]. Öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik etik dışı davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin kadın ve erkeklere göre belirgin biçimde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 81: Öğrencilere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranış Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
Kadın	156	45,29	3,60	272,62	0,44	0,656
Erkek	133	45,10	3,86			

P>0,05

Tablo 81’de görüldüğü gibi kadın ve erkek öğretmenlerin öğrencilere yönelik sergilenen etik dışı davranışlara verdikleri cevaplar anlamlı bir fark göstermemektedir [$t_{(272,62)}=0,44$; P>0,05]. Öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışlara ilişkin

öğretmen görüşlerinin kadın ve erkeklere göre belirgin biçimde farklılaşmadığı söylenebilir.

6.3.3. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Çalışılan Kurumdaki Kıdem Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda çalışılan kurumdaki öğretmenlerin kıdemlerine göre anlamlı fark olup olmadığı t-testleri ile incelenmiştir.

Tablo 82: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurumdaki Kıdemine Göre t-Testi Sonuçları

Kurumdaki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
0-5 Yıl	262	66,19	6,09	36,02	1,40	0,169
6 Yıl ve Üstü	30	67,83	6,06			

P>0,05

Tablo 82’te görüldüğü gibi kurumda 0-5 yıl çalışanlar ile 6 ve üstü yıldır çalışan öğretmenlerin Kurumda sergilenen etik dışı davranışlara verdikleri cevap puanları anlamlı bir fark göstermemektedir [$t_{(36,02)}=1,40$; P>0,05]. Kurumda sergilenen etik dışı davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin kurumdaki kıdem değişkenine göre belirgin biçimde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 83: Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergiledikleri Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurumdaki Kıdemine Göre t-Testi Sonuçları

Kurumdaki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
0-5 Yıl	259	82,58	7,55	47,43	3,10	0,003*
6 Yıl ve Üstü	29	85,59	4,55			

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 83’de görüldüğü gibi kurumda 0-5 yıl çalışanlar ile 6 ve üstü yıldır çalışan öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranışlara ait puanlar anlamlı bir fark göstermektedir [$t_{(47,43)}=3,10$; P<0,05]. Öğretmenlik mesleğine yönelik etik dışı davranışlara ilişkin o kurumdaki kıdemi 0-5 yıl olan öğretmenlerin puanları ($\bar{x}=82,58$), 6 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin puanlarına ($\bar{X}=85,59$) göre daha düşüktür. Puanlar arasındaki anlamlı farktan hareketle çalışılan kurumdaki kıdemi az olan öğretmenlerin çalışılan kurumdaki kıdemi fazla olan öğretmenlere göre öğretmenlik meslek etik ilkelerine daha az uydıkları söylenebilir.

Tablo 84: Öğrencilere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranış Puanlarının Çalışılan Kurumdaki Kıdemine Göre t-Testi Sonuçları

Kurumdaki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P
0-5 Yıl	259	45,16	3,70	35,24	0,58	0,56
6 Yıl ve Üstü	30	45,60	3,92			

P>0,05

Tablo 84’te görüldüğü gibi kurumda 0-5 yıl çalışanlar ile 6 ve üstü yıldır çalışan öğretmenlerin Öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranış puanları anlamlı bir fark göstermemektedir [$t_{(35,24)}=0,58$; P>0,05]. Öğrenciye yönelik etik dışı davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin kurumdaki kıdem değişkenine göre belirgin biçimde farklılaşmadığı söylenebilir.

6.3.4. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Medeni Durum Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda öğretmenin medeni durumunun etkisi frekans tabloları ve varyans analizleri ile incelenmiştir.

Tablo 85: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Duruma Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Medeni Durum	N	$\bar{X}$	SS
Evli	152	66,91	5,169
Bekâr	133	65,88	6,939
Dul	7	63,43	7,068
Toplam	292	66,36	6,100

Tablo 85 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 66,36$), kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışların bekâr ve dul öğretmenlere göre evli öğretmenler tarafından daha az gözlemlendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin medeni durumuna göre varyans analizi sonuçları Tablo 87 ile verilmiştir.

Tablo 86: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlar Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	137,566	2	68,783	1,860	0,158
Grup İçi	10689,678	289	36,989		
Toplam	10827,243	291			

P>0,05

Tablo 86’de görüldüğü gibi varyans analizi sonuçlarında kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışlarda öğretmenlerin medeni durumları anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{2-289}=1,86; P>0,05$]. Kuruma yönelik etik dışı davranışlara ilişkin öğretmen görüşlerinin çalışılan kurum değişkenine göre belirgin biçimde farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 87: Öğretmenlere ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Durumuna Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Medeni Durum	N	$\bar{X}$	SS
Evli	151	84,31	6,158
Bekâr	130	81,10	8,325
Dul	7	85,14	5,305
Toplam	288	82,88	7,362

Tablo 87 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 82,88$), öğretmenlik mesleğine ve diğer öğretmenle karşı sergilenene etik dışı davranışları bekâr öğretmenlerin evli ve dul öğretmenlere göre daha çok sergilediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğretmenlik mesleği ve diğer öğretmenlere yönelik sergilenene etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin medeni durumuna göre varyans analizi ve Tukey b testi analizi sonuçları Tablo 88 ile verilmiştir.

Tablo 88: Öğretmenlik Mesleğine ve Diğer öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark Tukey b
Gruplar Arası	624,354	2	312,177	5,959	0,003*	1,2
Grup İçi	14929,632	285	52,385			
Toplam	15553,986	287				

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 88 incelendiğinde öğretmenlere ve öğretmenlik mesleğine karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin medeni durumları anlamlı bir farklılığa yol açmaktadır [$F_{2-285}=7,291;P<0,05$]. Tukey b testi analizine göre anlamlı farklar evli ve bekar öğretmenler arasındadır. Bu duruma bekâr öğretmenlerin evli öğretmenlere göre mesleklerinin de daha tecrübesiz olmaları sebep olabilir.

Tablo 89: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Duruma Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Medeni Durum	N	$\bar{X}$	SS
Evli	150	45,25	3,160
Bekâr	132	45,23	4,312
Dul	7	43,71	3,039
Toplam	289	45,20	3,724

Tablo 89 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 45,20$), öğrenciye karşı işlenen etik dışı davranışların dul öğretmenlerin evli ve bekâr öğretmenlere göre daha çok sergilendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenciye yönelik işlenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin medeni durumuna göre varyans analizi sonuçları Tablo 90 ile verilmiştir.

Tablo 90: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Medeni Durumuna Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	15,933	2	7,967	0,573	0,56
Grup İçi	3979,022	286	13,913		
Toplam	3994,955	288			

$P>0,05$

Tablo 90 incelendiğinde öğrenciye karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin medeni durumları anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{2-286}=0,57;P>0,05$].

6.3.5. Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlarda, Yaş Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin Gözlemledikleri etik dışı davranışlarda öğretmenin yaşının etkisi frekans tabloları ve varyans analizleri ile incelenmiştir.

Tablo 91: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Yaşına Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS
21-30	187	65,82	6,434
31-40	48	66,75	5,598
41-50	19	65,74	5,516
51+	38	68,84	4,659
Toplam	292	66,36	6,100

Tablo 91 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşlarına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 66,36$), kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışların 51 ve üstü yaşa sahip öğretmenler tarafından daha az gözlemlendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurumun sergilediği etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin yaşına göre varyans analizi ve Tukey b testi analizi sonuçları Tablo 92 ile verilmiştir.

Tablo 92: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Yaşına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	303,688	3	101,229	2,770	0,042*	1,5
Grup İçi	10523,555	288	36,540			
Toplam	10827,243	291				

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 92 incelendiğinde kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışlarda öğretmenlerin yaşı anlamlı bir farklılığa yol açmaktadır [$F_{3-288}=2,77; P<0,05$]. Tukey b testi analizine göre anlamlı fark 21-30 yaş arası öğretmenler ile 51 ve üstü yaşa sahip öğretmenler arasındadır. Bu duruma 51 yaş ve üstü öğretmenlerin daha fazla tecrübeli olup kurum yönetimini daha iyi anlamaları sebep olabilir.

Tablo 93: Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Yaşa Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS
21-30	184	81,60	7,870
31-40	48	83,63	5,425
41-50	18	85,67	5,488
51+	38	86,84	5,833
Toplam	288	82,88	7,362

Tablo 93 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşlarına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 82,88$), öğretmenlere ve öğretmenlik mesleğine yönelik sergilenen etik dışı davranışların 30 yaş ve altı öğretmenler tarafından diğer yaş gruplarına göre daha çok gözlemlendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik işlenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin yaşına göre varyans analizi ve tukey b testi analizi sonuçları Tablo 94 ile verilmiştir

Tablo 94: Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Yaşa Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	1065,444	3	355,148	6,962	0,000*	1,3-1,4
Grup İçi	14488,542	284	51,016			
Toplam	15553,986	287				

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 94 incelendiğinde öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin yaşları anlamlı bir farklılığa yol açmaktadır [$F_{3-284}=6,962; P<0,05$]. Tukey b testi analizine göre anlamlı fark 21-30 yaş arası öğretmenler ile 41 ve üstü yaşa sahip öğretmenler arasındadır. Bu durum 30 yaş altı öğretmenlere yapılan davranışların 41 yaş ve üstü öğretmenlerce dikkat edilmiyor olması şeklinde düşünülebilir.

Tablo 95: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Yaşa Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS
21-30	186	45,30	4,093
31-40	47	45,17	3,571
41-50	18	44,22	2,102
51+	38	45,24	2,410
Toplam	289	45,20	3,724

Tablo 95 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşlarına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 45,20$), öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışların 41-50 yaş grubuna giren öğretmenler tarafından diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere göre daha çok görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik işlenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin yaşına göre varyans analizi sonuçları Tablo 96'da verilmiştir

Tablo 96: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Yaşa Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	19,197	3	6,399	0,459	0,71
Grup İçi	3975,758	285	13,950		
Toplam	3994,955	288			

P>0,05

Tablo 96 incelendiğinde öğrenciye karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin yaşı anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{3-285}=0,46; P>0,05$].

6.3.6. Öğretmenin Mezun Olduğu Okulun Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda öğretmenin mezun olduğu okulun etkisi frekans tabloları ve varyans analizleri ile incelenmiştir.

Tablo 97: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları

Mezuniyet	N	$\bar{X}$	SS
Eğitim	111	66,79	5,494
Fen-Edebiyat	144	65,98	6,098
Diğer	37	66,54	7,723
Toplam	292	66,36	6,100

Tablo 97 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 66,36$), kurumun sergilediği etik dışı davranışların Fen Edebiyat Fakültesi mezunu öğretmenler tarafından diğer öğretmenlere göre daha çok gözlemlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurumun sergilediği etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mezun oldukları okula göre varyans analizi sonuçları tablo 98’de verilmiştir.

Tablo 98: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	42,882	2	21,441	0,575	0,56
Grup İçi	10784,361	289	37,316		
Toplam	10827,243	291			

P>0,05

Tablo 98 incelendiğinde kuruma karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin mezun oldukları okullar anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{2-289}=0,58; P<0,05$].

Tablo 99: Öğretmen ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları

Mezuniyet	N	$\bar{X}$	SS
Eğitim	109	83,75	6,936
Fen-Edebiyat	142	81,77	7,406
Diğer	37	84,57	7,929
Toplam	288	82,88	7,362

Tablo 99 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin Mezun oldukları okullara göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X}=82,88$), Öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranışların Fen edebiyat fakültesi mezunu öğretmenler tarafından diğer öğretmenlere göre daha çok gözlemlendiği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik işlenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mezun oldukları okula göre varyans analizi sonuçları Tablo 100 ile verilmiştir.

Tablo 100: Öğretmenlere ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmen Mezun Olduğu Okula Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	361,804	2	180,902	3,394	0,035*	2,3
Grup İçi	15192,182	285	53,306			
Toplam	15553,986	287				

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 100 incelendiğinde öğretmen ve öğretmenlik mesleğine karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin mezun oldukları okullar anlamlı bir farklılığa yol açmaktadır [$F_{2-285}=3,394; P<0,05$]. Tukey b testi analizine göre anlamlı fark fen-

edebiyat fakültesi ile diğer seçeneğini işaretleyen öğretmenler arasındadır. Bu duruma diğer seçeneğini işaretleyen öğretmenlerin mesleğe yeni başlayan öğretmenlere yapılan davranışları onaylamaları veya dikkat etmemeleri olabilir.

Tablo 101: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları

Mezuniyet	N	$\bar{X}$	SS
Eğitim	109	45,36	3,338
Fen-Edebiyat	144	45,11	4,085
Diğer	36	45,11	3,387
Toplam	289	45,20	3,724

Tablo 101 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin Mezun oldukları okullara göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 45,20$), Öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışların eğitim fakültesi mezunu öğretmenler tarafından diğer öğretmenlere göre daha az sergilendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenciye yönelik işlenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mezun oldukları okula göre varyans analizi sonuçları tablo 102’te verilmiştir.

Tablo 102: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mezun Olduğu Okula Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	4,131	2	2,066	0,148	0,86
Grup İçi	3990,824	286	13,954		
Toplam	3994,955	288			

P>0,05

Tablo 102 incelendiğinde kuruma karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin mezun oldukları okullar anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{2-286}=0,148$;P>0,05].

6.3.7. Öğretmenin Mesleki Kıdeminin Karşılaşılan Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda öğretmenin mesleki kıdeminin etkisi frekans ve varyans analizleri ile incelenmiştir.

Tablo 103: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS
0-5 Yıl	150	65,73	6,118
6-10 Yıl	58	66,07	7,152
11-15 Yıl	19	67,37	5,756
16-20 Yıl	8	67,13	4,581
21 ve Üstü Yıl	57	67,88	4,946
Toplam	292	66,36	6,100

Tablo 103 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 66,36$), kurumunun sergilemiş olduğu etik dışı davranışları 10 yıl ve altı kıdeme sahip öğretmenler tarafından 11 ve üstü kıdeme sahip öğretmenlere göre daha çok gözlemlendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurumun sergilediği etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre varyans analizi sonuçları tablo 104'te verilmiştir.

Tablo 104: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	220,289	4	55,072	1,490	0,20
Grup İçi	10606,954	287	36,958		
Toplam	10827,243	291			

P>0,05

Tablo 104 incelendiğinde kuruma karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin mesleki kıdemleri anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{2-286}=0,148$;P>0,05].

Tablo 105: Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS
0-5 Yıl	148	81,72	7,479
6-10 Yıl	57	82,54	8,257
11-15 Yıl	19	82,42	5,157
16-20 Yıl	7	82,43	4,791
21 ve Üstü Yıl	57	86,44	5,925
Toplam	288	82,88	7,362

Tablo 105 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 82,88$), öğretmenlik mesleğine yönelik sergilenen etik dışı davranışların 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenler tarafından diğer öğretmenlere göre daha az sergilendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurumun sergilediği etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre varyans analizi sonuçları tablo 106'de verilmiştir.

Tablo 106: Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Mesleki Kıdemine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	931,823	4	232,956	4,509	0,002*	1,5
Grup İçi	14622,163	283	51,668			
Toplam	15553,986	287				

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 106 incelendiğinde öğretmenlik mesleğine karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin mesleki kıdemi anlamlı bir farklılığa yol açmaktadır[F_{4,283}=4,509;P<0,05]. Tukey b testi analizine göre anlamlı fark 0-5 yıl ile 21 ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasındadır. Bu duruma sebep olarak 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin, kıdemi az olan öğretmenlere karşı yapılan davranışları onaylamaları veya dikkat etmemeleri olabilir.

Tablo 107: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	SS
0-5 Yıl	149	45,11	3,977
6-10 Yıl	57	45,93	3,895
11-15 Yıl	19	45,16	3,790
16-20 Yıl	7	44,57	3,780
21 ve Üstü Yıl	57	44,81	2,728
Toplam	289	45,20	3,724

Tablo 107 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin Mesleki kıdemlerine göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 45,20$), öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı

davranışların 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler tarafından diğer öğretmenlere göre daha az sergilendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenciye yönelik işlenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre varyans analizi sonuçları tablo 108’de verilmiştir.

Tablo 108: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Mesleki Kıdemine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	43,058	4	10,764	0,774	0,54
Grup İçi	3951,897	284	13,915		
Toplam	3994,955	288			

P>0,05

Tablo 108 incelendiğinde öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin mesleki kıdemleri anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{4-288}=0,774; P>0,05$].

6.3.8. Öğretmenin Branşının Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda öğretmenin branşının etkisi frekans tabloları ve varyans analizleri ile incelenmiştir.

Tablo 109: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Branşa Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları

Branş	N	$\bar{X}$	SS
Fen-Matematik	155	66,32	5,833
Türkçe-Edebiyat	35	65,20	6,812
Sosyal	28	67,82	5,341
Rehberlik	21	63,90	9,305
Diğer	53	67,45	4,826
Toplam	292	66,36	6,100

Tablo 109 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin branşlarına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 66,36$), Kurumun sergilediği etik dışı

davranışların Rehber öğretmenler tarafından diğer öğretmenlere göre daha çok gözlemlendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurumun sergilediği etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre varyans analizi sonuçları tablo 110’de verilmiştir.

Tablo 110: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların, Öğretmenin Branşına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	297,085	4	74,271	2,024	0,09
Grup İçi	10530,158	287	36,690		
Toplam	10827,243	291			

P>0,05

Tablo 110 incelendiğinde Kurumun sergilediği etik dışı davranışlara verilen cevaplarda öğretmenlerin branşları anlamlı farklılığa yol açmamaktadır [$F_{4-287}=2,024;P>0,05$].

Tablo 111: Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Branşa Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Branş	N	$\bar{X}$	SS
Fen-Matematik	151	82,44	7,919
Türkçe-Edebiyat	35	82,66	7,042
Sosyal	28	83,71	5,669
Rehberlik	21	80,95	10,220
Diğer	53	84,60	4,841
Toplam	288	82,88	7,362

Tablo 111 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin branşlarına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 82,88$), Öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranışların Rehber öğretmenler tarafından çok diğer grubuna giren öğretmenler tarafından az gözlemlendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik isergilenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre varyans analizi sonuçları tablo 112’de verilmiştir.

Tablo 112: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Branşa Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	285,483	4	71,371	1,323	0,26
Grup İçi	15268,503	283	53,952		
Toplam	15553,986	287			

P>0,05

Tablo 112 incelendiğinde öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin Branşları anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{4-287}=2,024;P>0,05$].

Tablo 113: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Branşa Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Branş	N	$\bar{X}$	SS
Fen-Matematik	154	45,22	3,703
Türkçe-Edebiyat	34	44,97	5,196
Sosyal	27	45,59	3,226
Rehberlik	21	45,52	3,696
Diğer	53	44,98	2,945
Toplam	289	45,20	3,724

Tablo 113 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin branşlarına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 45,20$), Öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışların Türkçe-Edebiyat ve diğer grubuna giren öğretmenler tarafından en çok sergilendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenciye yönelik işlenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre varyans analizi sonuçları tablo 114’de verilmiştir

Tablo 114: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Öğretmenin Branşına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	10,753	4	2,688	0,192	0,94
Grup İçi	3984,202	284	14,029		
Toplam	3994,955	288			

P>0,05

Tablo 114 incelendiğinde öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin branşları anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{4-287}=2,024;P>0,05$].

6.3.9. Kurumun Öğrenci sayısının Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda Kurumun öğrenci sayısının etkisi frekans tabloları ve varyans analizleri ile incelenmiştir.

Tablo 115: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Çalışılan Kurumun Öğrenci sayısına Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Öğrenci Sayısı	N	$\bar{X}$	SS
100-	9	69,78	4,265
101-500	153	66,29	5,509
501-1000	105	66,28	7,039
1001+	25	65,92	5,787
Toplam	292	66,36	6,100

Tablo 115 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurumdaki öğrenci sayısına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 66,36$), Kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışlar öğrenci sayısı 100 den az olan kurumlardaki öğretmenlerin öğrenci sayısı yüzden fazla olan kurumlara göre daha az sergilendiği görülmektedir. Kurumun sergilediği etik dışı davranışlara verilen cevapların Çalışılan Kurumdaki öğrenci sayısına göre varyans analizi sonuçları tablo 116’de verilmiştir.

Tablo 116: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların, Kurumun Öğrenci sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	111,511	3	37,170	0,999	0,39
Grup İçi	10715,732	288	37,207		
Toplam	10827,243	291			

P>0,05

Tablo 116 incelendiğinde Kurumun sergilediği etik dışı davranışlarda öğretmenlerin çalıştıkları kurumlardaki öğrenci sayısı anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{3-288}=0,999;P>0,05$].

Tablo 117: Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Kurumun Öğrenci sayısına Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Öğrenci Sayısı	N	$\bar{X}$	SS
100-	9	87,78	5,380
101-500	151	84,03	6,305
501-1000	103	81,26	8,312
1001+	25	80,84	7,962
Toplam	288	82,88	7,362

Tablo 117 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurumdaki öğrenci sayısına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 82,88$), kurumun sergilediği etik dışı davranışların öğrenci sayısı 500 den az olan kurumlarda çalışan öğretmenlerin öğrenci sayısı 500 den fazla olan kurumlardaki öğretmenlere göre daha az görülmektedir.

Öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranışlara verilen cevapların öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre varyans analizi sonuçları tablo 118’de verilmiştir.

Tablo 118: Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Kurumun Öğrenci Sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	790,314	3	263,438	5,068	0,002*	2,3
Grup İçi	14763,672	284	51,985			
Toplam	15553,986	287				

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 118 incelendiğinde öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin çalıştıkları kurumdaki öğrenci sayısı anlamlı bir farklılığa yol açmaktadır [$F_{3-284}=5,068; P<0,05$]. Tukey b testi analizine göre anlamlı fark öğrenci sayısı 101- 500 ile öğrenci sayısı 1000 ve üstü kurumlarda çalışan öğretmenler arasındadır. Öğrenci sayısı 1000’den çok olan kurumlarda öğrenci sayısı 101-500 olan kurumlara göre daha fazla öğretmenlik meslek etiği ilkelerine karşı davranışlar sergilenmektedir.

Tablo 119: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Kurumun Öğrenci sayısına Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

Öğrenci Sayısı	N	$\bar{X}$	SS
100-	9	45,22	2,048
101-500	152	44,85	3,170
501-1000	104	45,75	4,545
1001+	24	45,08	3,400
Toplam	289	45,20	3,724

Tablo 119 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurumdaki öğrenci sayısına göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 45,20$), öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışların öğrenci sayısı 101-500 arasında olan kurumlardaki öğretmenlerin diğer kurumlardaki öğretmenlere göre daha fazla sergilendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranış puanlarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre varyans analizi sonuçları tablo 120’de verilmiştir

Tablo 120: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların Kurumun Öğrenci sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	50,546	3	16,849	1,217	0,30
Grup İçi	3944,409	285	13,840		
Toplam	3994,955	288			

P>0,05

Tablo 120 incelendiğinde öğrenciye karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin mesleki kıdemi anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{3-284}=5,068; P>0,05$].

6.3.10. İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğinin Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Etkisi İle İlgili Bulgular

Bu bölümde özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin gözlemledikleri etik dışı davranışlarda öğretmenin kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğinin etkisi frekans ve varyans analizleri ile incelenmiştir.

Tablo 121: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

	N	$\bar{X}$	SS
Yakın	129	66,89	5,476
Kismen Yakın	126	66,06	5,271
Farklı	37	65,51	9,777
Toplam	292	66,36	6,100

Tablo 121 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğe göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 66,36$), Kurumun sergilediği etik dışı davranışlara Kurum yöneticisi ile ideolojisi farklı olan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha fazla gözlemlediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranış puanlarının Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğe göre varyans analizi sonuçları tablo 122’de verilmiştir.

Tablo 122: Kurumun Sergilemiş Olduğu Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	74,027	2	37,014	0,995	0,37
Grup İçi	10753,216	289	37,208		
Toplam	10827,243	291			

$P > 0,05$

Tablo 122 incelendiğinde Kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışlarda öğretmenlerin Kurum yöneticisi ile ideolojik ilişki anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{2-289}=0,995; P > 0,05$].

Tablo 123: Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Frekans, Ortalama Ve Standart Sapmaları

	N	$\bar{X}$	SS
Yakın	126	84,49	6,413
Kismen Yakın	125	81,91	6,437
Farklı	37	80,68	11,365
Toplam	288	82,88	7,362

Tablo 123 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğe göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 82,88$), öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranışlar kurum yöneticisi ile ideolojisi farklı olan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha fazla gözlemlendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere yönelik sergilenen etik dışı davranış puanlarının Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğe göre varyans analizi sonuçları tablo 124’de verilmiştir.

Tablo 124: Öğretmenlik Mesleğine ve Öğretmenlere Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	624,354	2	312,177	5,959	0,003*	1,2-1,3
Grup İçi	14929,632	285	52,385			
Toplam	15553,986	287				

P<0,05

*Anlamlı fark vardır.

Tablo 124 incelendiğinde öğretmenlik mesleğine ve öğretmenlere karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerlik anlamlı bir farklılığa yol açmaktadır [$F_{2-285}=5,068;P<0,05$]. Tukey b testi analizine göre anlamlı fark kurum yöneticisi ile ideolojisi yakın olan öğretmenler ile ideolojisi kısmen yakın veya farklı olan öğretmenler arasındadır.

Tablo 125: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Frekans, Ortalama ve Standart Sapmaları

	N	$\bar{X}$	SS
Yakın	127	45,13	3,873
Kismen Yakın	125	45,38	3,660
Farklı	37	44,89	3,478
Toplam	289	45,20	3,724

Tablo 125 incelenip araştırmaya katılan öğretmenlerin Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğe göre puan ortalamaları dikkate alındığında ($\bar{X} = 45,20$), öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranışları kurum yöneticisi ile ideolojisi farklı olan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha fazla gözlemlendiği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenciye yönelik sergilenen etik dışı davranış puanlarının Kurum yöneticisi ile ideolojik benzerliğe göre varyans analizi sonuçları tablo 126’de verilmiştir

Tablo 126: Öğrenciye Yönelik Sergilenen Etik Dışı Davranışlara Verilen Cevapların İdareci Ve Öğretmenlerin İdeolojik Benzerliğine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F- Oranı	P
Gruplar Arası	8,075	2	4,038	0,290	0,75
Grup İçi	3986,880	286	13,940		
Toplam	3994,955	288			

$P>0,05$

Tablo 126 incelendiğinde öğrenciye karşı sergilenen etik dışı davranışlarda öğretmenlerin Kurum yöneticisi ile ideolojik ilişkileri anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır [$F_{2-286}=0,290;P>0,05$].

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak elde edilen sonuçlar verilerek, sonuçlara dayalı sunulabilecek önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Anket soruları üzerinde yapılan crosstab ve ki-kare analizleri sonuçlarına göre özel öğretim kurumlarında genel olarak etik dışı davranışlar sergilenmemektedir. Fakat etik dışı davranışların gerçekleşme düzeyleri ile ilgili öğretmenlerin verdikleri cevapların yüzdelikleri dersane ve özel okullara göre farklılıklar içermektedir.

Kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışlar boyutunda;

Dershanelerde; Yöneticilerin olumlu davranışları desteklememesi, verdikleri sözleri tutmaması, kararlarında tutarlı davranmamaları, laf taşıma faaliyetlerinde bulunanları desteklemeleri, kurumda siyaset yapılması, cinsiyet ayrımcılığı yapılması, işe alma ölçütlerinde taraflılık, tüm üyelere saygı gösterilmemesi, yönetmeliklere uygun davranılmaması, veli olanaklarının kişisel amaç için kullanımı, derslerde dersin içeriği ile ilgili olmayan konuların anlatılması gibi etik dışı davranışlar özel okullara göre daha fazla sergilenmektedir.

Özel okullarda; Yöneticilerin iş yerinde çatışmaya yol açacak davranışlar sergilemeleri, kurumda yaşam felsefesi farklı olan öğretmenlerin çalışabilmesinin zor olması, çalışanları istenilmeyen davranışlara iten bir ortamın olması, aynı işi yapan çalışanlar arasında ücret farkının olması, adaletsiz bir terfi sisteminin olması, akraba ve arkadaş çocuklarına ayrıcalık gösterilmesi gibi olaylar dershanelere göre daha fazla sergilenmektedir.

Kurumun sergilemiş olduğu etik dışı davranışlar boyutunda, 21-30 yaş arası öğretmenler 51 ve üstü yaşa sahip öğretmenlere göre kurumun sergilediği etik dışı davranışları daha çok gözlemlemektedirler.

Öğretmenlerin, öğretmenlere ve öğretmenlik mesleğine karşı sergilendikleri etik dışı davranışlar boyutunda;

Dershanelerdeki öğretmenler haklarını yasal olmayan yollarla aramama, birbirleri ile işbirliği içerisinde olmama, mesleğe yeni başlayan meslektaşlarının bilgi ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmama, deneyimlerini diğer insanlarla paylaşmama, işinde özenli davranmama, öğrencinin çıkarlarını üstün tutmama, dersten erken çıkma ve kendi öğrencilerine kurum dışında para ile ders vermekten kaçınmama gibi davranışları özel okullarda çalışan öğretmenlere göre daha fazla sergilenmektedir.

Özel okullarda öğretmenler rakip kurumları küçük düşürücü konuşmalarda bulunma ve meslektaşlarına ait gizli bilgileri aktarma gibi etik dışı davranışları dershanelerde çalışan öğretmenlere göre daha fazla sergilemektedirler.

Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine ve çalışılan kurumdaki öğretmenlere yönelik sergiledikleri etik dışı davranışlar boyutunda öğretmenlerin verdikleri cevaplarda; cinsiyet anlamlı fark oluşturmazken, çalışılan kurumdaki kıdemi 0-5 yıl arası olanlar kıdemi altı yıl ve üstü olanlara göre, bekar öğretmenler evli öğretmenlere göre, 30 ve altı yaşa sahip öğretmenler 41 ve üstü yaşa sahip öğretmenlere göre, mesleki kıdemi beş yıl ve altı öğretmenler mesleki kıdemi 21 ve üstü olan öğretmenlere göre, öğrenci sayısı 500'den çok kurumlarda çalışan öğretmenler öğrenci sayısı 500'den az kurumlarda çalışan öğretmenlere göre ve kurum yöneticisi ile ideolojisi farklı olan öğretmenler kurum yöneticisi ile ideolojisi aynı veya yakın olan öğretmenlere göre öğretmenlere ve öğretmenlik mesleğine yönelik sergilenen etik dışı davranışları daha çok gözlemlemektedirler.

Öğrencilere karşı sergilenen etik dışı davranışlar boyutunda;

Dershanelerde; öğretmenlerin öğrencilerle senli benli ilişkilerden uzak durmamaları, bazı öğrencilere akrabalık, hemşerilik vb nedenlerden dolayı ayrıcalık yapmaları, öğrencilere kendi özel işlerini yaptırmaları, Başarısız öğrencilere ilgi göstermemeleri, öğrencileri küçük düşürmekten kaçınmamaları, öğrencinin ders saatlerine uymasına özen göstermemeler ve kopya çekme girişimlerine gerekli tepki vermemek gibi etik dışı davranışlar özel okullara göre daha fazla sergilenmektedir.

Özel okullarda; ders programları yapılırken öğrenciye yarar dikkate alınmaması, öğrenci ile ilgili özel bilgiler alenen konuşulması ve öğrencilerden hediye kabul edilmesi gibi etik dışı davranışlar dersanelere göre daha fazla sergilenmektedir.

Özel öğretim kurumlarında öğrencilere yönelik sergilenen etik dışı davranışlar boyutunda; öğretmenlerin verdikleri cevaplar ankette verilen değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öneriler

Bu kısımda araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve ilgili alan yazından elde edilen bilgilerle bir takım öneriler geliştirilmiştir:

1- Araştırmalar etik değerlere sahip kişi ve kurumların uzun vadede daha başarılı olduğunu kanıtlamıştır(Bridge,2003). Bu nedenle öğretmen davranışları analiz edilerek, öğretmen davranışlarının öğretmenlik meslek etiğine uygunluğunu belirlemek amacıyla öğretmen ve öğrenci görüşlerinin araştırılması ve bu davranışları öğretmenlere kazandırıcı hizmet içi eğitim ve benzeri kursların verilmesi önerilmektedir.

2- Eğitim-öğretim kurumlarında etik dışı davranışların gerçekleşme düzeylerinin tespitine yönelik yapılan araştırmalar yok denecek kadar azdır. Bu araştırmanın özellikle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında tekrar uygulanıp resmi kurumlarda çalışan öğretmenlerin etik dışı davranışlarının anketteki değişkenlere göre değerlendirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- AKARSU, Bedia (1998), *Ahlak Felsefesi*, İnkılap Kitapevi, İstanbul.
- AKTAN, Coşkun Can (2001), "Toplum Ahlak Yönetimi, Ahlakta Kalite Vurgusu, İş Ahlakı, Ahlak Felsefesi", *Görüş Dergisi*, Tusiad Yayınları, Sayı:46, Sayfa 92-97
- AKTAN, Coşkun Can (1992), *Politik Yozlaşma Ve Kleptokrasi*, Afa Yayınları, No:204, İstanbul.
- ALKAN, Cevat (2002), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Editör: Veysel Sönmez, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ALTUNIŞIK, R., R. COŞKUN, S. BAYRAKTAROĞLU, E. YILDIRIM (2004), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya Kitabevi, Sakarya.
- ARSLAN, Ahmet (2001), *Felsefeye Giriş*, Vadi Yayınları. Ankara.
- ARSLAN, Mahmut (2005), *İş Ve Meslek Ahlakı*, Siyasal Kitapevi. Ankara.
- ATEŞ, Toktamış (1994), *Laiklik, Dünyada Ve Türkiye’de*, Ümit Yayıncılık, Ankara.
- AYDIN, İnayet Pehlivan (2002), *Yönetmel Mesleki Ve Örgütsel Etik*, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- AYDIN, İnayet Pehlivan (2003), *Eğitim Ve Öğretimde Etik*, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- BAŞARAN, İbrahim Ethem (1991), *Örgütsel Davranış: İnsan Üretim Gücü*, Gül Yayınevi, Ankara.
- BAYRAM, Seda (2005), *İşletme Etiği Ve Çalışanların Şirketlerinde Mevcut Olan Etik Uygulamalara İlişkin Algılarının Ölçümüne Yönelik Bir Araştırma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- BERKMAN, Ümit (1997), "Az Gelişmiş Ülkelerde Kamu Yönetiminde Yolsuzluk Ve Rüşvet", *Türkiye Ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları*, No.203, Ankara.

- BİLLINGTON, Ray (1997), *Felsefeyi Yaşamak / Ahlak Düşüncesine Giriş*, (Çeviren: Abdullah Yılmaz), Ayrıntı yayınları, İstanbul.
- BÖLÜKTEPE, Filiz Eren(2001), *İşletmelerde İş Etiğinin Verimlilik Üzerindeki Etkileri ve Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- BRIDGE, Berna (2004), *Etik Değerler Eğitimi*, Beyaz Yayınları, İstanbul.
- CELEP, Cevat (2004), *Meslek Olarak Öğretmenlik*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- CEVİZCİ, Ahmet (2002a), *Paradigma Felsefe Sözlüğü*, Paradigma Yayınları, İstanbul.
- CEVİZCİ, Ahmet (2002b), *Etiğe Giriş*, Paradigma Yayınları, İstanbul.
- ÇALIŞKAN, Engin (2001), “Öğretmenlik Etiği”,
http://egitirim.inonu.edu.tr/Engin_ogr_etik.htm, 15.05.2006.
- ÇELİKKAYA, Hasan (1999), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Eğitim Ve Eğitimcilik)*, Alfa Basın Yayın Dağıtım, İstanbul.
- DÖNEK, Ekrem (1997), “Türk Toplumunda İş Ahlakı Ve Ekonomik Gelişmesinde Ahilik Kültürünün Yeri Ve Önemi”, *Siyasette Ve Yönetimde Etik Sempozyumu*, 24-26 Aralık 1997, Sakarya Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Sakarya.
- EMO (Elektik Mühendisleri Odası), (2004), *Etik, Ahlak Ve Meslek İlkeleri*, Elektrik Mühendisleri Odası Yayınları, İstanbul.
- FROLOV, İvan (1997), *Felsefe Sözlüğü*, Çev., Aziz Çalışlar, Cem Yayınevi, İstanbul.
- GÖKÇE, Hakan (2000), *Örgütsel Girişimci Ekseninde Etik Dışı Davranışları Ussallaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- GÜNDÜZ, Hasan Basri (2004), “Bir Meslek Olarak Öğretmenlik”, Editör: Mehmet Durdu Karşlı, *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Öğreti- Pegema Yayınları, s.29-55, Ankara.
- HANCERLİOĞLU, Orhan (1982), *Felsefe Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul.

HONER, S. M., T. C. Hunt, ve D. L. Okholm (2003), *Felsefeye Çağrı*, Çev., Hasan Ünder, İmge Kitapevi, Ankara.

[Http://www.isbe.state.il.us/profprep/pdfs/ipts.pdf](http://www.isbe.state.il.us/profprep/pdfs/ipts.pdf), Illinois Professional Teaching Standards, 01.07.2006

KARADUMAN, Emrah (2006), *İlköğretim Okul Müdürlerinin Etik Davranışlarının İncelenmesi (Ankara il, Mamak ilçesi Örneği)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

KÖKNEL, Özcan (1996), *Bireysel Ve Toplumsal Şiddet*, Altın Kitaplar, İstanbul.

KUÇURADI, İonna (1988), *Uludağ Konuşmaları: Özgürlük, Ahlak, Kültür Kavramları*, Türkiye Felsefe Kurumu, Felsefe Dizisi:1, Ankara.

KUÇURADI, İonna (2002), *Polis Meslek Etiği*, Editör, İ. Bal, M.B. Eryılmaz, Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

KUZGUN, Yıldız (2000), *Meslek Danışmanlığı, Kuramlar Ve Uygulamalar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

MEB, (Milli Eğitim Bakanlığı) (1965), “625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu”, [http://tkb.meb.gov.tr/Kanun/Özel%20Öğretim%20Kurumları%20Kanunu%20\(625\).htm](http://tkb.meb.gov.tr/Kanun/Özel%20Öğretim%20Kurumları%20Kanunu%20(625).htm) 02.09.2006.

MEB, (Milli Eğitim Bakanlığı) (1992), “Öğretmenler Günü Kutlama Yönetmeliği”, [http://tkb.meb.gov.tr/Yonetmelik/Öğretmenler%20Günü%20Kutlama%20Yönetmeliği%20\(9\)%20\(2543\).mht](http://tkb.meb.gov.tr/Yonetmelik/Öğretmenler%20Günü%20Kutlama%20Yönetmeliği%20(9)%20(2543).mht) 02.09.2006.

MEB, (Milli Eğitim Bakanlığı) (1973), “1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu”, [http://tkb.meb.gov.tr/Kanun/Milli%20Eğitim%20Temel%20Kanunu%20\(1739\).htm](http://tkb.meb.gov.tr/Kanun/Milli%20Eğitim%20Temel%20Kanunu%20(1739).htm) 20.09.2006.

NEA, (National Education Association) (1975), “Code Of Ethics Of The Education Profession”, <http://www.nea.org/aboutnea/code.html>, 11.06.2006.

NİZAMİEVA, Dilbar (2001), *Örgütlerde Sosyal Sorumluluk Ve İş Etiği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- PİEPER, Annemarie (1999), *Etiğe Giriş*, Çev., V. Ataman, G. Sezer, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- OZANKAYA, Özer (1984), *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*, Savaş Yayınları, Ankara.
- ÖRENEL, Sena (2005), *öğretmenlerin mesleki etik ilkeleri kapsamındaki davranışlarının ilköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin algularıyla değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- ÖZBEK, Oğuz (2003), *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İlkeleri Ve Bu İlkelere Uyuma Düzeyleri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ÖZGENER, Şevki (2004), *İş Ahlakının Temelleri: Yönetmel Bir Yaklaşım*, Nobel Yayınları, Ankara.
- TAKIŞ, Taşkın (1999), “Etik”, *Doğu-Batı Düşünce Dergisi*”, Sayı:4, s.7-8.
- TİTREK, Osman (2004), “İlk günden Başöğretmenliğe”, Editör, Ş.Ş. Erçetin, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Ankara.
- TİTREK, O., B. Horzum, T. Ayas, (2004), “Ethical Values And Their Requirements In Internet Based Education”, <http://www.trakya.edu.tr/congress/en/papers09.htm-53k>, 13.04.2006.
- TEPE, Harun (2002), *Polis Meslek Etiği*, Editör, İ. Bal, M.B. Eryılmaz, Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Texas Education Code (2002), ‘Revised Code of Ethics and Standard Practices for Texas Educators’, <http://www.tcta.org/capital/sbec/codeapproved.htm>, 10.09.2006
- TEZCAN, Mahmut (1997), *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- ÜNSÜR, Ahmet (1997). *Geleneksel Türk Kültüründe İş Ahlakı Ve Sosyal Sorumluluk*, Siyasette Ve Yönetimde Etik Sempozyumu, 24-26 Aralık 1997, Sakarya Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Sakarya.

YILMAZATİLLA, Ender (1999), *İş Ahlakı Etik Değerlerinin Oluşturulması Alışkanlık Haline Getirilmesi Ve Bir İşletmede Uygulaması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü, Mühendislik Ve Fen Bilimleri Enstitüsü. Gebze.

EKLER

EK 1: Anket Formu

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARINDA GERÇEKLEŞEN ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR VE BU DAVRANIŞLARIN GERÇEKLEŞME DÜZEYLERİNİN TESPİTİNE YÖNELİK ANKET FORMU

Değerli Meslektaşım,

Bu çalışma, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerini belirlemek amacı ile planlanmıştır.

Özel öğretim kurumlarındaki öğretmenlerin mesleklerini gerçekleştirirken verilen hizmetteki niteliği yükseltmek için mesleki etik ilkelerin belirlenmesine ve bu ilkelere uyulmasına ihtiyaç vardır. Özel öğretim kurumlarındaki mesleki etik ilkelerin gerçekleşme düzeylerini belirlemede sizlerin görüşlerinizden yararlanılacaktır.

Anket sorularına vereceğiniz cevaplar, bu araştırmanın dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacaktır. Araştırmanın amaçlarına ulaşması, anket sorularını içtenlikle ve eksiksiz cevaplamanıza bağlıdır. Göstereceğiniz ilgi ve katkılar için teşekkür ederim.

İletişim Bilgileri

Tel: 0 505 343 42 82

e-posta:

Resatbsl@hotmail.com

Reşat BAŞEL

Sakarya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Anabilim dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()
2. Medeni durumunuz: Evli () Bekar ()
3. Yaşınız: 21-30 () 31-40 () 41-50 () 51 ve üstü ()
4. Mezun Olduğunuz Okul : Eğitim Fakültesi () Fen Edebiyat Fakültesi ()
Diğer (Lütfen Belirtiniz) :
5. Mesleki Kıdeminiz :
6. Bu Kurumdaki Kıdeminiz :
- Kurumumuzun başka yerde şubesi bulunuyor Evet () Hayır ()
- Branşınız :
- Kurumumuzdaki öğrenci sayısı:
- 100'den az () 101-500 () 501-1000 () 1000'den fazla ()

Sıra no	ETİK İLKELER	Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her zaman
1	Ast ve üstler karşılaşılan sorunların çözümü için karşılıklı olarak tartışılır	()	()	()	()	()
2	Kurumda siyaset yapılır	()	()	()	()	()
3	Kurumda yöneticiler, hakkını arayanları destekler	()	()	()	()	()
4	Farklı kültür ve düşüncelere hoşgörü yoktur	()	()	()	()	()
5	Kurumda, yöneticiler olumlu davranışları destekler	()	()	()	()	()
6	Kurumda, yöneticiler verdikleri sözleri tutarlar	()	()	()	()	()
7	Kurumda cinsiyet ayrımcılığı yapılır	()	()	()	()	()
8	Yöneticiler iş yerinde çatışmaya yol açacak davranışlar sergilerler	()	()	()	()	()
9	Kurumda işe alma ölçütleri taraflıdır	()	()	()	()	()
10	Kurumda tüm üyelere saygı gösterilir	()	()	()	()	()
11	Kurumda, yöneticiler haksızlıkları ortaya koyanları destekler	()	()	()	()	()
12	Yöneticiler kararlarında tutarlı davranırlar	()	()	()	()	()

Sıra no	ETİK İLKELER	Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her zaman
13	Kurumda yönetmeliklere uygun davranılır	()	()	()	()	()
14	Kurumda argo konuşmalar garip karşılanmaz	()	()	()	()	()
15	Yaşam felsefesi farklı olan bir öğretmen kurumda çalışabilir	()	()	()	()	()
16	Kurumda çalışanları istenilmeyen davranışlara iten bir ortam vardır	()	()	()	()	()
17	Aynı işi yaptığım çalışanlar ile farklı ücret alırım	()	()	()	()	()
18	Kurumda adaletsiz bir terfi sistemi uygulanır	()	()	()	()	()
19	Çalışanlar haklarını yasal olmayan yollarla ararlar	()	()	()	()	()
20	Laf taşıma faaliyetlerinde bulunanları yönetim destekler	()	()	()	()	()
21	Ders yükü dağılımı adildir	()	()	()	()	()
22	Çalışanlar rakip kurumları küçük düşürücü konuşmalardan uzak durur	()	()	()	()	()
23	Kurumda çalışanlar arası çatışma olmaz	()	()	()	()	()
24	Öğretmenler, birbirleri ile işbirliği içerisindeyler	()	()	()	()	()
25	Öğretmenler, mesleğe yeni başlayan meslektaşlarının bilgi ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı olurlar	()	()	()	()	()
26	Öğretmenler deneyimlerini diğer insanlarla paylaşırlar	()	()	()	()	()
27	Öğretmenler, meslektaşları hakkında sınıfta olumsuz konuşmalar yapmaktan kaçınırlar	()	()	()	()	()
28	Öğretmenler, meslektaşlarına ait gizli bilgileri aktarırlar	()	()	()	()	()
29	Öğretmen sadece ders anlatmaktan sorumludur	()	()	()	()	()

Sıra no	ETİK İLKELER	Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her zaman
30	Ders programları yapılırken öğrenciye yarar dikkate alınmaz	()	()	()	()	()
31	Öğretmenler, kendileri ile siyasal görüş uyuşması olan öğrencilere ayrıcalık tanırırlar	()	()	()	()	()
32	Öğrenciye saygısız davranılır	()	()	()	()	()
33	Kurumda veli olanaklarının kişisel amaç için kullanımı önlenir	()	()	()	()	()
34	Öğrencilerle senli benli ilişkilerden uzak durulur	()	()	()	()	()
35	Bazı öğrencilere akrabalık, hemşerilik vb nedenlerden dolayı ayrıcalık tanınır	()	()	()	()	()
36	Öğretmenler, öğrencilere kendi özel işlerini yaptırırlar	()	()	()	()	()
37	Başarısız öğrencilere ilgi gösterilir	()	()	()	()	()
38	Öğretmenler, öğrencileri küçük düşürmekten kaçınırlar	()	()	()	()	()
39	Öğrencinin, ders saatlerine uymasına özen gösterilir	()	()	()	()	()
40	Öğrenci ile ilgili özel bilgiler alenen konuşulur	()	()	()	()	()
41	Öğrenciler arasında ekonomik düzeylerine göre ayırım yapılır	()	()	()	()	()
42	Öğrencilerden hediye kabul edilir.	()	()	()	()	()
43	Öğrencilere fiziksel ceza verilir	()	()	()	()	()
44	Kopya çekme girişimlerine gerekli tepki verilir	()	()	()	()	()
45	Öğrencilerin soru sormaları desteklenir	()	()	()	()	()
46	Öğrenciye baskı ve zorlama yapılmaz	()	()	()	()	()

Sıra no	ETİK İLKELER	Hiç	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her zaman
47	Sınav kağıtları nesnel olarak değerlendirilir	()	()	()	()	()
48	Öğretmenler işinde özenli davranırlar	()	()	()	()	()
49	Öğrenciler arasında ideolojik görüşlerine göre ayrımcılık yapılır	()	()	()	()	()
50	Öğretmenler, öğrencinin çıkarlarını kendi çıkarlarından üstün tutarlar	()	()	()	()	()
51	Öğretmenler, mesleklerine gereken özeni gösterirler	()	()	()	()	()
52	Öğretmenler derslerini zamanında sona erdirirler	()	()	()	()	()
53	Derslerde dersin içeriği ile ilgili olmayan konular anlatılmaz	()	()	()	()	()
54	Derslerde zamanın kullanımı planlıdır	()	()	()	()	()
55	Öğretmenler verdikleri sözlerde dururlar	()	()	()	()	()
56	Öğretmenler derse geç girerler	()	()	()	()	()
57	Öğretmenler dersten erken çıkarlar	()	()	()	()	()
58	Öğretmenler derste özel işlerini yapmaktan kaçınırlar	()	()	()	()	()
59	Öğretmenler kitap vb. materyaller satmaktan kaçınırlar	()	()	()	()	()
60	Kurumda bulunan akraba ya da arkadaş çocuklarına ayrıcalık gösterilir	()	()	()	()	()
61	Öğretmenler belli ırk ve/veya dinlere karşı taraflıdırlar	()	()	()	()	()
62	Öğretmenler kuruma öğretim için yeterince hazırlık yaparak gelirler	()	()	()	()	()
63	Öğretmenler kendi öğrencilerine kurum dışında para ile ders vermekten kaçınırlar	()	()	()	()	()

EK 2 : Anket Onay Formu

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

19 Nisan 2007

Sayı : B.08.4.MEM.4.20.00.09.010/
Konu : Anket Onayı.

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 04/04/2007 tarih ve 290-507/02592 sayılı yazıları.
b) Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 21/03/2007 tarih ve 771.01-537 sayılı yazıları.
c) Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 16/04/2007 tarih ve 421-1309 sayılı yazıları.

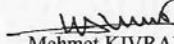
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Seher YILDIZ, adı geçen Üniversitenin ilgi a) yazıları gereği Müdürlüğümüze bağlı merkez Hakkı Dereköylü Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müdürlüğünde "Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Desen Çalışmaları Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi" konulu araştırma yapmak istemektedir.

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Reşat BAŞEL, Üniversitenin ilgi b) yazıları gereği Müdürlüğümüze bağlı merkez Özel Öğretim Kurumlarında "Özel Öğretim kurumlarında karşılaşılan Etik dışı Davranışlar" konulu araştırma yapmak istemektedir.

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı Öğretim üyesi Doç.Dr.Akile BÜKE' nin Danışmanlığında, Araştırma görevlisi Dr. Bircan SAVRAN adı geçen üniversitenin ilgi c) yazıları gereği Merkez İlköğretim Okullarında erkek öğrencilere ve ailelerine "Çocuk Cerrahisi" ile "sünnet" konulu araştırma yapmak istemektedir.

Adı geçen Yüksek Lisans öğrencilerinin (araştırma görevlilerinin) belirlenen okullarda, konuları ile ilgili anket çalışmalarını 25/05/2007 tarihine kadar yapmaları Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde OLUR'larınıza arz ederim.

Mehmet KIVRAK
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
19/04/2007
Mustafa GÜNEY
Vali Yardımcısı

EKLER :

- 1-İlgi yazı (3 Sayfa)
- 2-Anket Formu (... Sayfa)

	Saltık Mh.Oğuzhan Cd.No:76 20100 DENİZLİ Bilgi için : VHKİ H.ÇEPNİ Telefon: (0 258) 265 55 54 / 617 - 262 23 53 Faks: (0 258) 265 01 69 egitim20@meb.gov.tr			
	www.egitimdestek.meb.gov.tr	www.kayitkizlar.org	www.kizilayayrtegitimdestek.org	

ÖZGEÇMİŞ

Reşat BAŞEL, 1977 yılında Sivas ili Şarkışla ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Kömürkaya Köyü İlkokulu ve Kayseri Melikgazi Anbar Ortaokulu'nda, orta öğrenimini ise 1994 yılında Kayseri Melikgazi Şeker Lisesi'nde tamamladı.

1997 yılında Erciyes Üniversitesi Kayseri Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Programcılığı Bölümünden, 2002 yılında da Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünden mezun oldu.

2002 yılında Erzurum ili Çat ilçesi Yavi İlköğretim okulunda Fen Bilgisi öğretmeni olarak öğretmenliğe başladı. 2003 yılı ve sonrası Sakarya ili Adapazarı ilçesi, Mehmet Nuri İlköğretim Okulunda çalıştı. 2006-2007 öğretim yılından beri Denizli ili, Acıpayam ilçesi, Yassıhöyük İlköğretim Okulunda Fen Bilgisi Öğretmeni olarak çalışmaktadır.